

343.246

ส. 230.5

ว. 3

ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุโลกเจ้าพระยา

บทคัดย่อ

ของ

สมชาย แผลงศรี

- 8 ส.ก. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2548

11/2549

สมชาย แผลงศร. (2548). ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา, สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี.

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้.(1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ (3) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้างานในสถานประกอบการ ประเภทสถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ที่โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปัจจุบันจำนวน 86 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ Focus Group ได้แก่ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา รวม 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของหัวหน้างานและสถานประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจโดยใช้สูตร IOC (Item-Objective Congruence : IOC) หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน จำแนกตามตัวแปร ที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยใช้ค่าสถิติ t-test และ

จำแนกตามตัวแปร ประเภทของสถานประกอบการ และ ขนาดของสถานประกอบการ โดยใช้ค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheff's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ และด้านวิชาการ ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานเมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ และ ที่ตั้งของสถานประกอบการ พบว่าไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานเมื่อเปรียบเทียบ โดยจำแนกตาม ขนาดของสถานประกอบการ พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง
4. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ตามมติที่ประชุมสรุปออกมาเป็นแนวทางในการพัฒนา คือ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ได้แก่ จัดให้มีการอบรมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ INTERNET จัดการแข่งขันการใช้อุปกรณ์สำนักงาน การจัดทำโครงการต่าง ๆ คุณลักษณะด้านวิชาการ ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ภาษาต่างประเทศ จัดสัมมนา อบรมครู อาจารย์ ทั้งด้านการศึกษา และด้านวิชาชีพ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ได้แก่ จัดกิจกรรมฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลูกฝังให้ตั้งใจ มีความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำ ส่งเสริมให้นักศึกษามีจรรยาบรรณในการทำงานและมีความซื่อสัตย์ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ จัดกิจกรรมที่พัฒนา E.Q. มีการอบรม ศิลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีกิจกรรมที่ทำงานร่วมกัน หรือทำงานเป็นทีม จัดแข่งขันกีฬา

A STUDY OF GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT ABOUT QUALIFICATION OF INTERNSHIP
STUDENTS AT DIPLOMA LEVEL OF BUSINESS ADMINISTRATION OF CHAOPRAYA
TECHNICAL COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
SOMCHAI PLEANGSON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
December 2005

Somchai Plaengson. (2005) *A Study Of Guidelines For The Development About Qualification Of Internship Students At Diploma Level Of Business Administration Of Chaopraya Technical College*. Master 's Project, M.Ed. (Education Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Marasri Suthanithi.

The objective of this survey was 1) To study the opinion of officer head in the subject of student trainee's quality for 4 topics, as following; Knowledge, Skill and Experience of training, Academy, Impression for career, Personality and Human relation. 2) To compare the opinion of officer head in subject of student trainee's quality by separating in the kind of office, size and location of office. 3) To find the development method of student trainee 's quality.

Sample group for this survey were the officer heads in hospital, financial company, post office and department store where response for student trainee from Chao Praya Technology College. Sample group volume was 86 persons. The sample group for the Focus Group to find out the development method of student trainee's quality were the education executive and officer head totally 7 persons.

The questionnaires were distributed to study the officer heads' opinion in the study trainee's quality. The questionnaire would be separated to 2 part are: the part 1) The questionnaire to find the general status of officer head. It is a check list questionnaire. 2) Opinion questionnaire in the student trainee's quality, it was a 5 level rating scale.

The statistic for analysis was the standard statistic, Percentage, Mean, Standard Deviation. The statistic to find out the quality of questionnaire was IOC (Item-Objective Congruence), Alpha Coefficient as the Cronbach Method. The statistic for assumption test was comparison of officer head's opinion in student trainee's quality by separating as variability (office location) by t-test including separating as variability (kind of office and size of office) by One-Way ANOVA, to test the difference as Scheff's Method.

The study found that :

1.The overview of officer head opinion in subject of student trainee quality were all high level. By sorting from average (higher to lower) were Personality and Human Relation, Impression for career, Knowledge, Skill and Experience of training, and the last was Academy.

2. The comparison of officer head opinion in subject of trainee quality, by separating in the kind of office and location of office was not difference.

3. The comparison of officer head opinion in subject of trainee quality, by separating in the size of office, found that the personality and human relation were difference in significance at 0.05, the others were not difference.

4. The development method of trainee quality was able to summarize as following:
For skill and career experience: Should arrange for information system and Internet training. Arrange the office equipment contest, and Projects for working. For academy: Set up the Language Center, Arrange training and seminar for teachers and lecturers both academic and the professional part. For impression for career: Should arrange the activities to practice hobbies to be spend the time for advantage. Should arrange the activities to improve the mind to be mindfulness, diligent, to endure, attempt and love in working. Encourage students to be moral and honest. For personality and human relation: Set up "hotline" in order to advise for students, Arrange activities to develop E.Q., Set up the training course for moral improvement, Set up the team activities or activities for students to participate together such as Sport Day or Exercise for Health Project.

ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา

สารนิพนธ์

ของ

สมชาย แผลงศรี

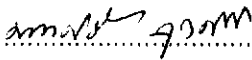
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

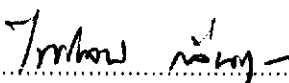
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา
ของสมชาย แผลงศร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

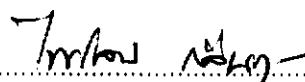
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

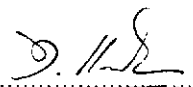
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

.....

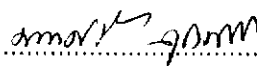
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

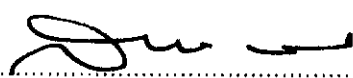
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่..........เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดีจากท่านอาจารย์
ดร. มารศรี สุธานิธิ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของ
งานวิจัยอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ทศนา แสงวงศ์ดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์รัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์
ซึ่งกรุณารับเป็นกรรมการพิจารณาสารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงวงศ์ดี อาจารย์สมชาย แสงจิตพันธุ์
อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จักรพันธ์ พงษ์เมตตา
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นายพงษ์ชัย ศิลปอาชา นักวิชาการภาษี 7ว. กลุ่มวิจัย
และพัฒนา กรมศุลกากร อาจารย์เอกพงศ์ วรรณผล แผนกวิจัยการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพมหานคร
ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณหัวหน้างานสถานประกอบการทุกแห่ง ที่โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา
ส่งนักศึกษาออกไปฝึกงานที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยสำหรับสารนิพนธ์
ในครั้งนี้อย่างยิ่ง

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา ครู
อาจารย์ ด้วยความสำนึกในพระคุณอย่างสูง

สมชาย แผลงศร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
	ตัวแปร	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานการวิจัย	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	การอาชีวศึกษา	13
	ความหมายของการอาชีวศึกษา	13
	การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา	13
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ.....	16
	การฝึกงาน.....	19
	ความหมายของการฝึกงาน.....	20
	วัตถุประสงค์การฝึกงาน.....	21
	รูปแบบการจัดฝึกงาน.....	22
	การฝึกงานในสถานประกอบการ.....	23
	คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน.....	28
	คุณลักษณะด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ.....	34
	แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ ในงานฝึกอาชีพ.....	37
	คุณลักษณะด้านวิชาการ	39
	แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาการ.....	42
	คุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	50
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	53
แนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์.....	63
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ	65
ประเภทของสถานประกอบการ	67
ขนาดของสถานประกอบการ.....	68
ที่ตั้งของสถานประกอบการ.....	68
บริบทโรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา.....	69
ข้อมูลทั่วไป.....	69
ข้อมูลการจัดการศึกษา.....	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
งานวิจัยในประเทศ.....	73
งานวิจัยต่างประเทศ.....	75
3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	77
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	85
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านวิชาการ	98
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ใน ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	99
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ใน ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	100
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	101
วิธีดำเนินการวิจัย	102
สรุปผลการวิจัย	104
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	127
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	132
แบบสอบถามการวิจัย	133
รายงานการประชุมกลุ่มสนทนา	137
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	138

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ขั้นตอนในการส่งนักศึกษาฝึกงาน	26
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่โรงเรียน เทคนิคพหุวิทยาการเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงาน.....	78
3 จำนวนและคำร้อยละของหัวหน้างานในสถานประกอบการ จำแนกตามประเภทของ สถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ	86
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคิดเห็นของหัวหน้างาน ในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	88
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคิดเห็นของหัวหน้างาน ในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ เป็นรายข้อ	89
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคิดเห็นของหัวหน้างาน ในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ด้านวิชาการเป็นรายข้อ.....	90
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคิดเห็นของหัวหน้างาน ในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพเป็นรายข้อ	91
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคิดเห็นของหัวหน้างาน ในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์เป็นรายข้อ	92
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะ ของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จำแนกตามประเภท ของสถานประกอบการ.....	93
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะ ของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จำแนกตามขนาด ของสถานประกอบการ.....	95

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะ
ของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ด้านบุคลิกภาพ
และมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ96
- 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะ
ของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จำแนกตามที่ตั้งของ
สถานประกอบการ97

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1. แผนภูมิกรอบแนวคิดความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อ
คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)
ประเภทวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา.....10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วพร้อมทั้งมีการรับเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในสถานประกอบการเพิ่มมากขึ้น การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะมนุษย์เป็นปัจจัยที่ช่วยให้การพัฒนาด้านอื่นๆ บรรลุเป้าหมายได้ การวางแผนกำลังคนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 14) ซึ่งการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลจะเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศ มีรายงานที่พบว่าแรงงานไทยมีการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ และขาดทักษะหลายด้าน จึงไม่สามารถตอบสนองต่อตลาดแรงงาน ที่ต้องการทักษะพิเศษเพิ่มขึ้น ทั้งตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศกลายเป็นข้อจำกัดของประชากรไทยในกลุ่มแรงงานที่จะมีงานทำและมีรายได้ในการปรับปรุงการดำรงชีพ และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการเพิ่มสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม สภาพดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษา และทักษะของกำลังแรงงานของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อเตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพ ตั้งแต่ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคไปจนถึงระดับปริญญาในวิชาชีพเฉพาะทาง อาชีวศึกษาจัดให้มีการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาทฤษฎีสัมพันธ์ และฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาฝีมือที่ต้องการสำหรับอาชีพหนึ่งๆ สัดส่วนของวิชาต่างๆ จะแตกต่างกันไปตามแต่ละสาขาวิชา แต่ตามปกติแล้วจะเน้นภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532 : 8) ลักษณะเด่นของ อาชีวศึกษา คือ เน้นการฝึกทักษะงานอาชีพเฉพาะอย่างเพื่อมุ่งหวังการประกอบอาชีพตามสาขาที่ฝึกอบรม พัฒนาความรับผิดชอบ เจตคติ คุณธรรม ลักษณะนิสัยสอดคล้องกับลักษณะอาชีพการศึกษาด้านอาชีพแม้จะมีอยู่ในการศึกษาทุกระดับทุกประเภท แต่ระดับความเข้มข้นของเนื้อหาสาระจะแตกต่างกันไปตามประเภทของการศึกษา เพื่อความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนการจัดการศึกษาวิชาชีพหรืออาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 :5) เป็นการเตรียมประสบการณ์ในการทำงานให้กับผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะตามวิชาชีพของตน ซึ่งระดับความสามารถหรือทักษะดังกล่าวจะพิจารณาได้จากความสำเร็จขั้นสุดท้ายคือผลงาน ดังนั้นในกระบวนการเรียนการสอน จึงเน้นการพัฒนาทักษะในวิชาชีพยิ่งกว่าส่วนอื่นๆ

การฝึกงานก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษาหรือผู้ที่เข้ารับการฝึกได้มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ และทักษะในการทำงาน เมสัน และคนอื่นๆ (Mason & Others

อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535:9) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการฝึกงานว่า เป็นการช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์วิชาชีพในสาขาวิชาชีพ ตามความสนใจของตนเองและมีรายได้มีพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในครอบครัวรวมทั้งยังช่วยจัดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน

จากการติดตามนโยบายและจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536:50-55) พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษายังมีคุณภาพไม่เป็นที่พอใจของนายจ้าง เนื่องจากนายจ้างต้องการให้ปรับปรุงคุณภาพของ นักศึกษาอาชีวศึกษาในด้านความรู้พื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์รวมถึง ความสามารถในการตัดสินใจการแก้ปัญหาและการฝึกปฏิบัติงานมากขึ้นนอกจากนี้ยังต้องการคุณสมบัติ ต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ ความขยันขันแข็ง มีความเป็นประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถปรับตัวเข้ากับงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้จากผลผลิต กำลังคนออกสู่ตลาดแรงงานในระบบการศึกษา พบว่าผู้สำเร็จอาชีวศึกษายังขาดทักษะในการทำงานจริง จึงไม่สามารถทำงานได้ทันที สถานประกอบการต้องทำการฝึกอบรมก่อนทำงานพร้อมกันนั้นยังขาดระเบียบวินัยและความอดทนในการทำงานในสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม

การจัดการอาชีวศึกษา ต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีสมรรถภาพเป็นที่ต้องการของ สถานประกอบการ สถานศึกษาต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ ของสถานประกอบการและพัฒนาส่งเสริมให้เป็นพลเมืองดีด้วย การอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนา ทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจที่ดี หักตนคติ อุปนิสัย การทำงานและความซื่อสัตย์ซึ่งพึงพอใจในงานที่สุจริต และช่วยให้บุคคลได้รับความรู้ต่างๆ ที่จำเป็นแก่การเข้าสู่งานและการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่งาน นั้นๆตลอดจนช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจด้วย การศึกษาด้านอาชีวศึกษา เป็นส่วนสำคัญที่ผลิตแรงงานป้อนสู่ตลาดแรงงาน มีหลายหน่วยงาน ที่มีหน้าที่ จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หลักสูตรที่ใช้ในการสอนวิชาชีพ จะมีทั้งหลักสูตร สำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา และหลักสูตรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถเลือกใช้ได้ทั้งหลักสูตรของสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้งนี้หลักสูตรทั้ง 2 มีความคล้ายคลึงกัน คือมุ่งผลิตแรงงานในระดับกลาง ที่มีประสิทธิภาพ (ทัศนาศาสตร์, 2542 : 39)

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2536:133) กล่าวว่า ความพยายามนักศึกษาเท่าที่ผ่านมาคือ การจัดการ ศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากับการศึกษาแห่งชาติ ด้วยสาเหตุนี้การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งแต่ ปัญหาทางการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ สืบเนื่องปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เรื่อง

การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพและการมีงานทำของนักศึกษา คือ นักศึกษาที่จบการศึกษามีคุณลักษณะ ไม่สนองความต้องการของสถานประกอบการเท่าที่ควร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และความสามารถ ไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

ปัจจุบันสถานศึกษาหลายแห่ง ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการผลิตเยาวชน ให้ มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จึงมีการกำหนดนโยบายทางการศึกษาให้ สอดคล้องต้องกัน ด้วยการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีภายในสถานศึกษาควบคู่ไปกับการฝึก ภาคปฏิบัติในโรงงานหรือสถานประกอบการ

ความต้องการแรงงานในปัจจุบันนั้น นอกจากการให้ความสำคัญในด้านการความรู้ และทักษะใน สาขาวิชาชีพแล้ว (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, 2539 : 39) สถานประกอบการยังให้ความสำคัญ กับคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถฝึกอบรมได้ในระยะเวลาอันสั้น เช่น การให้การฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานเฉพาะด้าน แต่จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการปลูกฝัง ถ่ายทอด ส่งเสริมและสนับสนุนจากสถานศึกษาเป็นสำคัญ

จากการสำรวจข้อมูลและปัญหาในการทำงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2536-2537 จากกรมอาชีวศึกษาและทำงานในสถานประกอบการของสำนักงานสถิติแห่งชาติสำนักงาน นายกรัฐมนตรี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538 : 22) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในการทำงานแต่ยังขาดคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญ คือ ความรับผิดชอบ ความ ซื่อสัตย์ ความอดทน ความตรงต่อเวลา และความละเอียดรอบคอบ ซึ่งสวัสดิ์ อุดมโกชน (2540:41) กล่าวว่า คุณลักษณะดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้นการจัดการศึกษาอย่างไรที่ จะทำให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา มีคุณลักษณะที่ดีอันได้แก่ การมีความรู้ ความสามารถทักษะ การตรงต่อเวลามี ความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน อดทน ขยันและอดทน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบในการทำงานและ ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้

โรงเรียนเทคนิคพัฒนศึกษาเจ้าพระยา เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอน 2 ระดับคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรของ กรมอาชีวศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขางานบัญชี สาขางานการขาย และสาขางานคอมพิวเตอร์ ส่วนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ใช้หลักสูตร กรมอาชีวศึกษาโดยเปิดสอน 3 สาขา คือ สาขาการบัญชี สาขาการตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะการฝึกงานที่ดีจะสามารถเสริมสร้าง สมรรถภาพในการประกอบอาชีพของผู้เรียนได้มาก เพราะเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งตรงกับ ประเสริฐ ลิ้มสุววัฒน์ (2541 : 79) ที่พบว่า การฝึกงานทำให้นักศึกษาได้ทราบสภาพความเป็น จริงของชีวิตการทำงาน ในการใช้เครื่องมือใหม่ๆ การติดต่อประสานงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเทคนิคการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลของงานอย่างเต็ม

ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้บริหารในโรงเรียน ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่จบออกไปสู่ตลาดแรงงาน จึงมีความสนใจศึกษา แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ของโรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ในด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
2. เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้ประโยชน์ในการนำมาวางแผนปรับปรุงหลักสูตรเนื้อหารายวิชา กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมของนักศึกษา

3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครู-อาจารย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและนำไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา ใน 4 ด้านคือ 1) ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการฝึกอาชีพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ 4) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยศึกษาว่า หัวหน้าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในแต่ละด้านว่าอยู่ในระดับใด และเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน จำแนกตามประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ และรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นของหัวหน้าสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน พร้อมทั้งศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ หัวหน้างานในสถานประกอบการที่โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งสิ้น 110 คน จำแนกเป็นสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล จำนวน 20 คน สถานประกอบการ ประเภทสถาบันการเงิน 38 คน สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข 20 คน สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า 32 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ที่โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปัจจุบันจำนวน 86 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานประกอบการเป็นชั้น (Strata) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นเป็นหัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล 16 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน 30 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข 15 คน และหัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า 25 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ประเภทของสถานประกอบการ

1.1.1 ประเภทสถานพยาบาล

1.1.2 ประเภทสถาบันการเงิน

1.1.3 ประเภทไปรษณีย์โทรเลข

1.1.4 ประเภทร้านสรรพสินค้า

1.2 ขนาดของสถานประกอบการ

1.2.1 ขนาดเล็ก

1.2.2 ขนาดกลาง

1.2.3 ขนาดใหญ่

1.3 ที่ตั้งของสถานประกอบการ

1.3.1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.3.2 นอกเขตกรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา ใน 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ

2.2 ด้านวิชาการ

2.3 ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2.4 ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา หมายถึง สถานศึกษา ที่ทำการเปิดสอน ในระดับอาชีวศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ซึ่งทำการเปิดสอน 2 ระดับคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งเรียนต่อเนื่องจากมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปีในสาขางานบัญชี สาขางานตลาด สาขางานคอมพิวเตอร์ ใช้หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา ส่วนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอนในสาขาการบัญชี การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจตามหลักสูตรกรมอาชีวศึกษาโดยเรียนต่อเนื่องจากระดับ ปวช. อีก 2 ปี ตั้งอยู่เลขที่ 34 ถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

2. สถานประกอบการ หมายถึง สถานที่ดำเนินการทั้งของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ที่โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา ส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ในปัจจุบันในที่นี้ ได้แบ่งประเภทของ สถานประกอบการไว้ ดังนี้

3. หัวหน้างานในสถานประกอบการ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านดูแลการ ปฏิบัติงาน ของบุคลากรหรือพนักงานในสถานประกอบการทำหน้าที่เป็นทั้งฝ่าย ปฏิบัติสั่งการและเป็นผู้ ควบคุมการทำงาน ประเมินผล การทำงานให้กับนักศึกษาฝึกงาน

4. ประเภทของสถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบการที่เป็นทั้งของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนประเภทสถานพยาบาล ประเภทสถาบันการเงิน ประเภทไปรษณีย์โทรเลข และ ประเภทร้านสรรพสินค้า

5. ขนาดของสถานประกอบการ หมายถึง ขนาดของสถานประกอบการตามที่ พระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดไว้คือ

5.1 สถานประกอบการขนาดเล็ก หมายถึง ขนาดของสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของเอกชน ที่มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานไม่เกิน 100 คน

5.2 สถานประกอบการขนาดกลาง หมายถึง ขนาดของสถานประกอบการหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของเอกชน ที่มีจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปไม่เกิน 300 คน

5.3 สถานประกอบการขนาดใหญ่ หมายถึง ขนาดของสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของเอกชนที่มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป

6. ที่ตั้งของสถานประกอบการ หมายถึง แหล่งที่จะทำให้ธุรกิจสามารถประกอบกิจการได้โดย พิจารณาถึง กำไร ค่าใช้จ่าย ความสัมพันธ์กับลูกค้า ความสัมพันธ์กับพนักงาน และปัจจัยที่สำคัญอื่น ๆ ตลอดจนระยะเวลาที่ผู้ประกอบการประสงค์จะประกอบกิจกรรมชนิดนั้น โดยทั่วไปจะพยายามหาแหล่ง ที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับสินค้าประเภทนั้น ๆ และก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมจากทำเลที่ตั้งสูงสุด แต่เสีย ค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดเท่าที่จะสามารถเป็นได้ ธุรกิจประเภทต่าง ๆ จำเป็นต้องมีสถานประกอบการที่แน่นอน เพื่อใช้เป็นสถานที่ติดต่อ ทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการนับว่ามีส่วนช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจนั้น ๆ ประสบความสำเร็จการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้จำแนกที่ตั้งของสถานประกอบการดังนี้คือ

6.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง แหล่งที่ สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล แหล่งที่สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน แหล่งที่ สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข และแหล่งที่สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ตั้งอยู่ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

6.2 ที่ตั้งของสถานประกอบการที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง แหล่งที่ สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล แหล่งที่สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน แหล่งที่

สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข และแหล่งที่สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ

7. นักศึกษาฝึกงาน หมายถึง นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)ประเภทบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา สาขาการบัญชี สาขาการตลาด สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ส่งไปฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อให้เกิดประสบการณ์ ซึ่งตามหลักสูตรได้กำหนดไว้ว่านักศึกษาทุกคนต้องฝึกงานจึงจะสำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด

8. คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกลักษณะประจำของนักศึกษาฝึกงานที่แสดงออกให้ปรากฏใน 4. ด้านได้แก่

8.1 ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ หมายถึง ความสามารถนำความรู้ทางด้านวิชาชีพเฉพาะ ไปปฏิบัติงานได้ถูกต้องเหมาะสม มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้องจนเกิดความชำนาญ

8.2 ด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้พื้นฐาน ความรู้ตามหลักวิชาที่เรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นผู้ที่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ศึกษาเทคนิคใหม่ ๆ ติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มีความสามารถในการรับรู้ เผยแพร่สามารถทำงานในให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

8.3 ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีในการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน ในขณะที่ฝึกงานในสถานประกอบการที่ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาฝึกงานเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย พึงพอใจ ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน มีความมานะพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ กระตือรือร้นในการทำงานตลอดเวลา

8.4 ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะอย่างของนักศึกษาฝึกงานทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมโดยมีลักษณะท่าทางที่ดี บุคคลนั้นๆ พุดจาสุภาพ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ มีกิริยามารยาทดี ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความรับผิดชอบ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และเชื่อมั่นในตนเอง

9. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หมายถึง การศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี ที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เข้าเรียนในสาขาประเภทบริหารธุรกิจ 3 สาขาวิชาได้แก่ สาขาการบัญชี สาขาการตลาด สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของหัวหน้าสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา ผู้วิจัย

ได้ศึกษาคู่มือการจัดหลักสูตรกรมอาชีวศึกษา (2545 : ก-1) ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ 6 ด้าน คือ

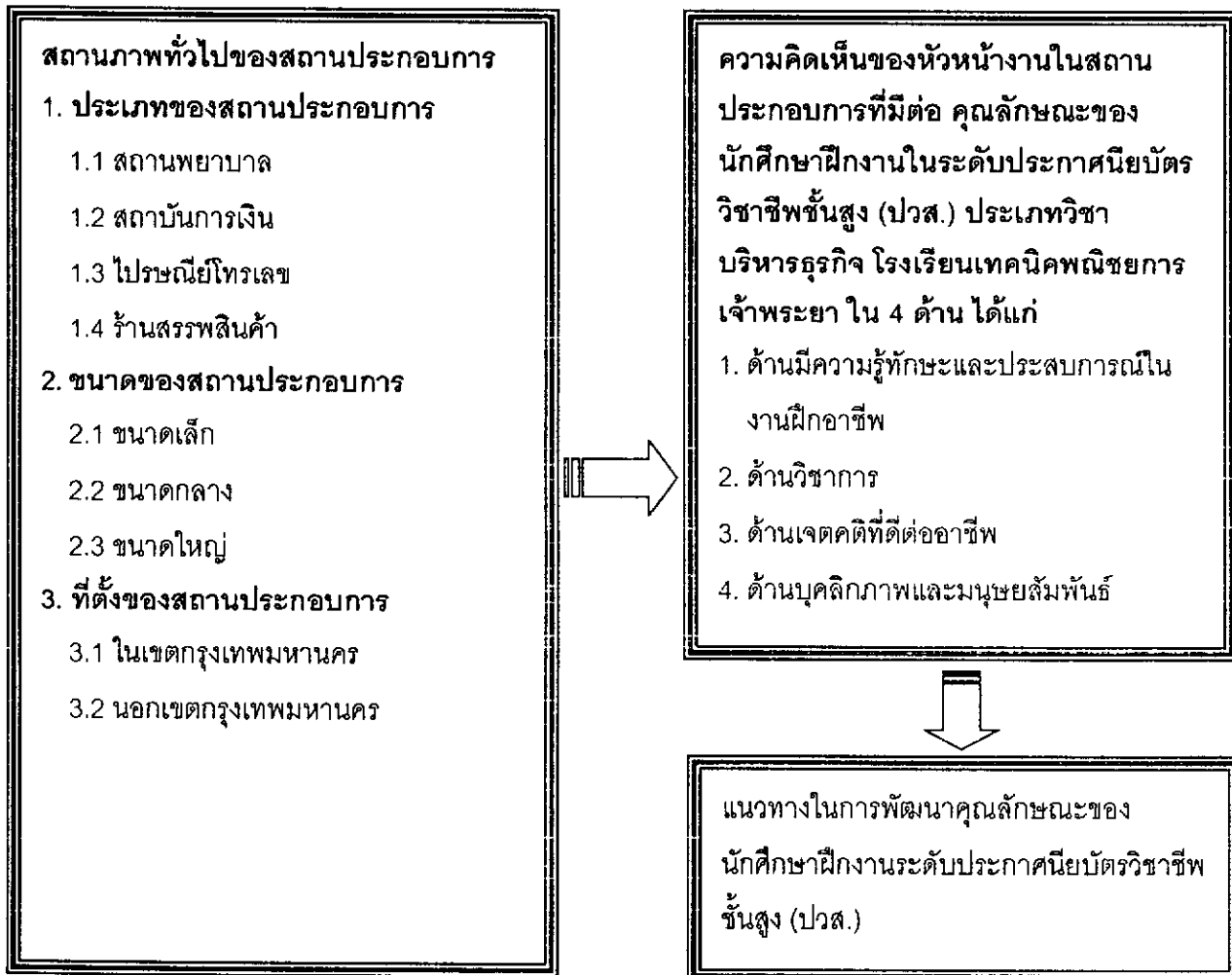
1. เพื่อให้มีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ใฝ่เรียน พัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในวิชาชีพ การงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
4. มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเองมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย และจิตใจ
5. มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกันมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ
6. มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศ และโลกปัจจุบัน

ผลการวิจัยของบุญเจือ ช่างต่อ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของสถานประกอบการ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งพบว่าสถานประกอบการต้องการคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะด้านวิชาการ

จากแนวความคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นตัวแปรตาม เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยาใน 4 ด้านคือ 1.) ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ 2.) ด้านวิชาการ 3.) ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ 4.) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และศึกษาตัวแปรอิสระ ตามสถานภาพทั่วไปของสถานประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ ดังภาพประกอบดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. หัวหน้างานในสถานประกอบการที่ประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ต่างกัน

2. หัวหน้างานในสถานประกอบการที่ขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยาต่างกัน

3. หัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีที่ตั้งต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยาต่างกัน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การอาชีวศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา
 - 1.2 การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
 - 1.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
2. การฝึกงาน
 - 2.1 ความหมายของการฝึกงาน
 - 2.2 วัตถุประสงค์การฝึกงาน
 - 2.3 รูปแบบการฝึกงาน
 - 2.4 การฝึกงานในสถานประกอบการ
3. คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน
 - 3.1 คุณลักษณะด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ
 - 3.2 คุณลักษณะด้านวิชาการ
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาการ
 - 3.3 คุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ
 - 3.4 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ
 - 4.1 ประเภทของสถานประกอบการ
 - 4.2 ขนาดของสถานประกอบการ
 - 4.3 ที่ตั้งของสถานประกอบการ
5. บริบทโรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา
 - 5.1 ข้อมูลทั่วไป
 - 5.2 ข้อมูลการจัดการศึกษา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การอาชีวศึกษา

1.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษามีความหมายที่กว้างมาก ดังได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การอาชีวศึกษาไว้หลากหลาย ต่างก็เป็นแนวความคิดที่สอดคล้อง และคล้ายคลึงกัน ดังเช่น พงศ์ หรดาล (2531 : 27) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การอบรมวิชาชีพในสาขากว้างทั้งในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา เพื่อที่จะให้ออกไปประกอบอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

บุญเทียม เจริญยิ่ง (2535 : ข้อความ) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา คือ กระบวนการเรียน การฝึกทักษะ การสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบอาชีพ หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ พื้นฐานความรู้ของผู้เรียนและทักษะความรู้ใหม่ ที่ได้รับเป็นตัวกำหนดประเภทของกำลังคน 5 ประเภท คือ วิศวกร หรือนักเทคโนโลยี ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ แรงงานไร้ฝีมือ

บุศรินทร์ ปัทมาคม (2537 : 34) ให้แนวคิดไว้ว่า การอาชีวศึกษา คือ การใช้พื้นฐานวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยความรู้ ความชำนาญ ในการที่จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ โดยจัดให้อยู่บนพื้นฐานของสังคม และให้เหมาะสมกับแนวทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น

จากความหมายของการอาชีวศึกษาดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีเจตคติที่ดี สามารถนำไปประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างดี โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.2 การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ และผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงานและจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นจึงสามารถกล่าวถึงหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน ของ กรมอาชีวศึกษาจากรายงานประจำปี 2543 - 2544 ที่กล่าวไว้ในหนังสือที่ระลึก 60 กรมอาชีวศึกษา (2544 : 11 - 12) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. จัดและส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพ ในระดับประกาศนียบัตร หลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรพิเศษ

2. จัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตกำลังคนในระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือ และช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนการประกอบอาชีพอิสระ โดยจัดการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ 5 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชา คหกรรม ศิลปกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม และประเภทช่างอุตสาหกรรม

การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ จะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งดำเนินการจัดในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

1.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อ 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามสาขา ที่เรียน

1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ตามสาขาที่เรียน

1.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปวท.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ 2 ปีเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ตามสาขาที่เรียน

1.4 หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อ 2 ปีเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับ ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูงมีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่าปริญญาตรี

2. จัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปวช. พิเศษ (อศ.กช) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับภาคบังคับ (ประถมศึกษา) ซึ่งเป็นเยาวชนที่มีประสบการณ์ในงานเกษตร 2-3 ปี อายุระหว่าง 15-25 ปี เข้าศึกษาในวิทยาลัยเกษตรกรรม

3. จัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งจัดทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เพื่อบริหารวิชาชีพแก่ชุมชน แบ่งออกเป็นหลักสูตรประเภทต่างๆ ดังนี้

3.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.) รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อ 1 ปี

3.2 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 225 ชั่วโมง และหลักสูตรหลากหลาย

3.3 หลักสูตรเสริมวิชาชีพมัธยม เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และโรงเรียนเอกชน

หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพในงานบริการวิชาการด้านเกษตรกรรม

จากลักษณะการจัดการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพที่ กรมอาชีวศึกษาได้จัดไว้ นั้นจะเห็นได้ว่า กรมอาชีวศึกษาได้พยายามจัดหลักสูตรต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตาม

ความสนใจ และความสะอาดของตนเองมากที่สุดทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพตามความต้องการตลาดแรงงาน

แนวโน้มการจัดอาชีวศึกษาในอนาคต

ยีน ภูววรรณ (2542 : ก) กล่าวว่า ปัจจุบันเป็นยุคที่มีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการปฏิวัติการสื่อสารแพร่กระจายทั่วภูมิภาคของโลก และก่อให้เกิดสังคมข่าวสารข้อมูลเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านการสื่อสารและระบบสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในวิถีชีวิตของผู้คนเกือบทั่วทุกแห่งของโลก เปลี่ยนสภาพการเรียนรู้ การทำงาน และการมองโลกของการทำงาน

แนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษาเป็นองค์ประกอบของระบบการศึกษาที่มีผลกระทบโดยตรงต่อผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมการผลิตทุกประเภท รวมทั้งอุตสาหกรรมบริการในการได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็น แม้ว่าการจัดอาชีวศึกษาจะไม่สามารถที่จะสร้างงานแต่ก็สามารถช่วยให้คนที่มีทักษะที่เหมาะสมมีโอกาสในการที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ (UNESCO , 1998) การจัดอาชีวศึกษาจะต้องเพิ่มความเข้มแข็งในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อที่จะให้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะที่ยืดหยุ่นสามารถที่จะสนองตอบต่อความต้องการของสถานที่ทำงานได้ นอกจากนี้การจัดการอาชีวศึกษายังจะต้องช่วยพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะในการที่จะก้าวไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น งานที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูงได้มีเพิ่มมากขึ้นและส่วนใหญ่จะรับบุคลากรที่มีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ มีความรู้ข้ามสาขาวิชา มีทักษะในการติดต่อสื่อสารและความสามารถในการทำงานกันเป็นทีม (Karev, 1999) รวมถึงคุณลักษณะอื่นๆ ได้แก่ ความกระตือรือร้นความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการปรับตนเองความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ในรายละเอียดต่างๆของผลงาน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการมีทักษะเชิงระบบ (Functional skills) สรุปได้ว่าการฝึกอบรมเบื้องต้นจะต้องให้บุคคลมีความรู้พื้นฐานที่จะให้เขาเหล่านั้นสามารถได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในช่วงระหว่างการทำงานได้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเปลี่ยนสาขางานและอาชีพได้ตามสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มทางเศรษฐกิจและสังคมได้ส่งผลให้ การจัดการอาชีวศึกษาที่เคยเน้นผู้ผลิตเป็นสำคัญ เปลี่ยนมาเป็นการจัดการอาชีวศึกษาที่เน้นผู้ให้บริการเป็นสำคัญ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลกในยุคใหม่ทำให้ต้องมีการมองการจัดการอาชีวศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปโดยจะต้องเน้นผลประโยชน์ต่างๆให้สนองตอบต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ทำงานและผู้จ้าง นอกจากการฝึกอบรมบุคคลเพื่อเข้าสู่โลกของการทำงานแล้ว การจัดการอาชีวศึกษายังจะต้องเตรียมประชากรรุ่นใหม่ให้ทำงานในโลกที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

1.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

1.3.1 ความหมายของหลักสูตร

การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาระดับใด สิ่งที่จะทำให้บรรลุความสำเร็จทางการศึกษานั้น จะต้องมีความมุ่งหมายของการศึกษาที่แน่นอนชัดเจน ความมุ่งหมายของการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการประเมินผลได้อย่างหนึ่งว่า การศึกษานั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร และเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะนำการศึกษาให้ดำเนินไปตามความมุ่งหมายได้ก็คือหลักสูตร หลักสูตรมีความหมายกว้างขวางมากนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2533 : 45) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ผลรวมของงานการศึกษาที่ได้วางแผน และจัดขึ้นไว้อย่างมีระบบ เพื่อช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในระหว่างผู้เรียนกับระบบการสอน เพื่อเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ เพราะแกนกลางของหลักสูตรนั้นอยู่ที่การเรียนรู้และการเรียนรู้ที่การเรียนรู้ และการเรียนรู้นั้นจำเป็นต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและกระบวนการต่างๆ ร่วมกัน

ยุทธพงษ์ ไทยวรรณ (2541 : 10) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ทางโรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

ธำรง บัวศรี (2542 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหากิจกรรมและประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึง โครงการหรือเนื้อหาวิชา ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบและมีกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของชาติไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระดับใด หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษามบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.3.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่จะกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการจัด การเรียนการสอนหรือหลักสูตรเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละคนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมทั้งการลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียน

นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ อาจเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การรู้จักตนเอง การมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ 2545 : 1)

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกสาขาวิชา เพราะหลักสูตรจะเป็นเครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้ และประสบการณ์ แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน ดังนั้นนักการศึกษาจึงได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรได้ดังนี้ 1) หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลไว้เป็นแนวทางช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ 2) หลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติที่กำหนดไว้ 3) หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาลเพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม 4) หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาด้วย 5) หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย 6) หลักสูตรจะกำหนดแนวทางการส่งเสริม ความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 7) หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตไว้ว่าจะจะเป็นไปในรูปใด 8) หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนา กำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ได้ผล 9) หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูงสร้างสรรค์ให้เยาวชนให้มีคุณลักษณะตามที่ชาติต้องการ(กรมวิชาการ, 2545 :1-2)

หลักสูตรมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน เช่น ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรจะมีความเหมาะสม และใช้ได้กับสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรนี้อาจจะนำไปใช้ไม่ได้ผล จำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ เพื่อผลิตกำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นความสำคัญของหลักสูตรจึงเป็นการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสามารถปรับตนเองอยู่ในสังคม ที่สำคัญคือจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตร ที่จะวางรากฐานทางความคิด ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนความสามารถที่

จะค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพที่มีประสิทธิภาพจะเห็นว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา

1.3.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชา
บริหารธุรกิจ

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ สามารถถ่ายโอนผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ

3. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดวิธีเรียนวิธีสอนที่หลากหลาย สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนโดยมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

จุดหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ สำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการ และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2. เพื่อให้มีทักษะในงานอาชีพระดับผู้ชำนาญการเฉพาะทาง สามารถนำไปประกอบอาชีพ และพัฒนางานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

4. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน

5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ชยัน ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพ กายใจสมบูรณ์แข็งแรง เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งใน การทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาต่าง ๆ และมองเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

6. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
 ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จะต้องศึกษารายวิชาหมวดวิชาต่างๆ
 และเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต ดังโครงสร้างต่อไปนี้

1. หมวดวิชาสามัญ ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

1.1 วิชาสามัญทั่วไป (13) หน่วยกิต

1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ (ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต)

2. หมวดวิชาชีพ

2.1 วิชาชีพพื้นฐาน (ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต)

2.2 วิชาชีพสาขาวิชา (ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต)

2.3 วิชาชีพสาขางาน (ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต)

2.4 โครงการ (ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4. ฝึกงาน (ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน)

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ไม่น้อยกว่า 120 ชั่วโมง)

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตรให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน
 โครงสร้างของแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

2. การฝึกงาน

จากการที่ผู้ใช้สินค้ามีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ภาวการณ์แข่งขันทางในเวที
 การค้าโลกมีความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น การสร้างความเข้มแข็งและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ
 ประเทศในภาวะดังกล่าวจำเป็นต้องมีกำลังแรงงานในประเทศที่มีคุณภาพ และการอาชีวศึกษาเป็น
 เครื่องมือที่สำคัญในการผลิตแรงงานระดับกลางป้อนให้กับระบบเศรษฐกิจ การจัดการอาชีวศึกษาจึง
 จำเป็นต้องมีการปรับตัวได้ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมอย่างทันต่อเหตุการณ์ โดยหลักสูตรต้อง
 มีความยืดหยุ่นง่ายต่อการปรับเปลี่ยนให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการ
 การอาชีวศึกษาจึงได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)
 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ให้ตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจและ
 อุตสาหกรรมได้ตรงและรวดเร็ว มียุทธศาสตร์พัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติงานจริง (Solid Practical)
 เพื่อให้เกิดความรู้จริงจากการปฏิบัติงาน (Solid Knowledge) มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนงานวิชาชีพจาก
 สภาพการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ (On – the – job training) บูรณาการ การเรียนการสอนในชั้น
 เรียนกับการฝึกงานในสถานประกอบการเข้าด้วยกัน โดยให้สถานศึกษานำรายวิชาให้ผู้เรียนฝึกงานตาม

แนวคิดนี้ ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงมากขึ้นมีทักษะความสามารถตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในหมวด 3 เรื่องระบบการศึกษา มาตรา 20 ว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนสถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการฝึกงาน

การงานอาชีพเป็นกระบวนการที่จะทำให้นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการทำงาน เพื่อการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าไปสู่โลกของการประกอบอาชีพ นักศึกษาหลายคน ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกงานอาชีพอันเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกงานดังนี้

สุโข ทิพนทร์เกิด (2530 : 26) กล่าวว่า การฝึกงานหมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานจริงในการจัดการเรียนมีความรู้ มีความชำนาญ มีประสบการณ์วิชาชีพและสามารถนำความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้

เมธี ปิรันธนานนท์ (2532 : A9) กล่าวถึงการฝึกงานว่า การเรียนการสอนด้านวิชาชีพจะต้องมุ่งหมายการฝึกงานในสถานประกอบการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แต่ประเทศเรามีข้อจำกัดของสถานประกอบการนักศึกษามีทักษะ ไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมกับความต้องการของสถานประกอบการ การบริหารอาชีวศึกษานั้น จะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เหมือนการศึกษาระดับอื่นบางระดับไม่ได้ กล่าวถึง เราจะมุ่งเพียงให้นักศึกษาจบรายวิชาต่างๆ ได้ความรู้และทักษะตามหลักสูตรเท่านั้นก็ดูผิวเผินไป เพราะเป็นเพียงผลได้ทันทีที่เรียกว่า Products เท่านั้นครั้งจะมุ่งให้นักศึกษาเรียนจบได้รับประกาศนียบัตร ปวช. ปวส. ปวท. เท่านั้นก็จะได้ผลที่ตามมาเรียกว่า Outputs ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ แต่เราต้องมุ่งที่ผลระยะยาวที่เรียกว่า Outcomes ที่มุ่งให้มีความรู้ ชยัน หมั่นเพียรรับผิดชอบ รู้จัก เสียสละและอุทิศตนเพื่อส่วนรวมมีค่านิยมที่ส่งเสริมการพัฒนา มีคุณธรรมรวมทั้งคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้อีกด้วย

อวิสดา อินยาศรี (2541 : 19) ให้ความหมายของการฝึกงานไว้ว่า เป็นการฝึกหัดทักษะในวิชาชีพของผู้เรียนให้มีทักษะพร้อมที่จะออกไปสู่งานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์วิชาชีพโดยตรงจากการฝึกงานในสถานประกอบการ ซึ่งนักศึกษาจะต้องนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งหมดที่ได้ศึกษานำมาปฏิบัติงานจริงเพื่อฝึกทักษะในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ก่อนที่นักศึกษาจะสำเร็จออกไป

พระนันท์ คำบอนพิทักษ์ (2542 : 8) กล่าวว่า การจัดการฝึกงานของนักศึกษา ถือเป็นกระบวนการที่สามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติการฝึกงานด้วยเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เกิดความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพในอนาคต

ธีรภัทร ไชยสัจย์ (2542 : 18) กล่าวว่า การฝึกงานอาชีพจะทำหน้าที่เชื่อมโยง การศึกษากับโลกแห่งการทำงาน และส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกงาน มีความสามารถในการพัฒนาทักษะความพร้อมในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การฝึกงานหมายถึง การฝึกงานนอกสถานที่ของนักเรียน นักศึกษา โดยการส่งไปปฏิบัติจริงในแหล่งวิทยาการ และเป็นกระบวนการการจัดประสบการณ์ ความพร้อมให้แก่ นักศึกษาเพื่อฝึกหัดทักษะในวิชาชีพ รู้จักวิธีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน ในสถานประกอบการ และเข้าสู่งานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกงานอาชีพจะทำหน้าที่เชื่อมโยงการศึกษาระดับโลกแห่งการทำงาน และส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกงาน มีความสามารถในการพัฒนาทักษะความพร้อมในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ของตนอย่างแท้จริง การฝึกงานนอกสถานที่ โดยส่งนักศึกษาออกไปปฏิบัติจริง ในสถานประกอบการ

2.2 วัตถุประสงค์การฝึกงาน

วัตถุประสงค์ของการฝึกงาน ตามคู่มือการฝึกงานของกรมอาชีวศึกษา (2546 : 1) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ เพิ่มทักษะ ประสบการณ์การทำงาน การบริหารจัดการพัฒนาวิชาชีพตามสภาพการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ
2. เพื่อให้ นักศึกษาได้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน และสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความภาคภูมิใจในอาชีพต่อไปเมื่อสำเร็จการศึกษา
5. เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตามคู่มือการจัดการหลักสูตรกรมอาชีวศึกษา (2545 : ก-1) ได้กำหนดไว้ 6 ด้าน คือ

1. เพื่อให้มีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ใฝ่เรียน พัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในวิชาชีพ การงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
4. มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเองมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
5. มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกันมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ
6. มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน

2.3 รูปแบบการจัดฝึกงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 9-10) กล่าวว่า การจัดฝึกงานเพื่อเตรียมกำลังคนออกไปประกอบอาชีพนั้น มีหลายรูปแบบ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการประสานงานกับภาคเอกชน ในการพัฒนากำลังคนระดับกลางด้านอาชีวะเทคนิคศึกษาและการฝึกอาชีพของสหรัฐอเมริกา ได้จำแนกรูปแบบของการฝึกงานอาชีพเป็น 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

รูปแบบที่ 1 จัดในสถานศึกษาฝึกอาชีพแต่เพียงอย่างเดียวทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

รูปแบบที่ 2 จัดในสถานศึกษา ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยส่วนหนึ่งของการฝึกปฏิบัติจะส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ

รูปแบบที่ 3 จัดในลักษณะของนักศึกษาฝึกหัด โดยเรียนในสถานศึกษา และฝึกปฏิบัติ ส่วนใหญ่ในสถานประกอบการ บุคลากรนั้นเป็นบุคลากรของสถานประกอบการ รูปแบบนี้เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการฝึกทักษะในระบบทวิภาคี หรือช่างฝึกหัด (Dual System)

การจำแนกรูปแบบของการฝึกงาน อาจจำแนกตามเวลาที่ใช้ในการฝึกงานเป็น 2 ประเภท คือ การฝึกงานในเวลาราชการ และการฝึกงานนอกเวลาราชการ (วิรัช กุญฑมาศ, 2548 : 69) ดังนี้

1.ในเวลาราชการ (Full-time Course) เป็นหลักสูตรที่เรียนตามปกติในโรงเรียนหรือวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งจัดการฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นแบบ On-the-Job Training คือเป็นขบวนการเรียนรู้และหาประสบการณ์จากการทำงานจริง จากคนงาน หัวหน้างาน ผู้ชำนาญงานพิเศษหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอบรม ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำการทำงานให้กับผู้เรียนทางช่างเทคนิค เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการทำงานมากขึ้น วิธีการจัดการฝึกงานอาจจัดตามช่วงเวลา ดังนี้

1.1 จัดฝึกงานในช่วงปิดภาคเรียนโดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ วิธีนี้เป็นที่นิยมกันมากในโรงเรียนเทคนิคทั้งหลาย

1.2 จัดการฝึกงานควบคู่ไปกับการเรียน อาจเป็นบางเดือนหรือตลอดภาคเรียนอาฝึกงานในช่วงเวลา แล้วกลับมาเรียนในช่วงเย็นก็ได้ วิธีนี้จะจัดก่อนการปฐกษัตริย์ของการศึกษาหลักสูตรนี้เรียกว่า Sandwich Course

2. นอกเวลาราชการ (Part-time Course) เป็นหลักสูตรที่เรียนนอกเวลาปกติในโรงเรียนเทคนิค ซึ่งแบ่งเป็น 3 แบบคือ

2.1 หลักสูตรเรียนในวันหยุด (Day-Release Course) จัดขึ้นสำหรับผู้ที่มีงานทำเต็มเวลาทั้งวัน ผู้เรียนในวันหยุดงานประจำสัปดาห์ และในตอนเย็นหลังจากเลิกงานอีกหนึ่งสัปดาห์ หลักสูตรนี้ได้จัดขึ้นในประเทศสิงคโปร์และมีบ้างในประเทศไทย

2.2 หลักสูตรแบบ Block Release เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียนที่จะออกฝึกงานได้เรียนวิชาต่างๆที่จำเป็นให้จบภาคในเวลาจำกัด เพื่อให้มีระยะเวลาว่างช่วงหลังติดต่อกันยาวนานพอที่จะฝึกงานได้ กลุ่มผู้เรียนจะฝึกงานหมุนเวียนกันไป

2.3 หลักสูตรเรียนภาคค่ำ (Evening Course) คล้ายกับหลักสูตรในข้อ 2.1 แต่เปลี่ยนเวลาเรียนเป็นตอนค่ำ สามหรือสี่ครั้งต่อสัปดาห์

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการจัดฝึกงาน อาจสรุปลักษณะการจัดฝึกงานในระบบอาชีวศึกษาได้ 3 ลักษณะ คือ การจัดฝึกงานในสถานศึกษาสถานประกอบการ และระบบช่างฝึกหัด

2.4 การฝึกงานในสถานประกอบการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 20 การจัดอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การดำเนินงานจัดอาชีวศึกษา สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ อย่างแท้จริงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษา.2546 : 3) จึงดำเนินการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในปีการศึกษา 2545 ระดับ ปวช. และปีการศึกษา 2546 ระดับ ปวส.

2.4.1 ความสำคัญของการฝึกงาน

การฝึกงานอาชีพมีความสำคัญดังที่กล่าวในตอนต้น การที่สถานศึกษาได้จัดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง ตามสาขาที่ได้เล่าเรียนมา ในสถานประกอบการจริง ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการประกอบวิชาชีพดังที่ อรรถัย จันทรสถาพร (2535 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญ

ของการฝึกงานอาชีพ นักเรียนนักศึกษาในสถานประกอบการว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการสามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติการฝึกงานด้วยเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพต่อ เพราะโดยปกติแล้วการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นไม่สามารถจัดประสบการณ์จริงด้านการงานให้กับผู้เรียนได้ เพราะสถานศึกษามีข้อจำกัด คือไม่สามารถจัดด้านความทันสมัยในด้านอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนวิธีปฏิบัติงานได้เหมือนดังที่สถานประกอบการอีกทั้ง สถานศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนและจัดมวลงประสบการณ์กับนักเรียนในทุกมุมได้

การฝึกงานอาชีพมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา และวงการอุตสาหกรรม เพราะนอกจากเกิดความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา แล้วผู้เข้าร่วมการฝึกงานจะได้รับประโยชน์ 3 ด้านคือ

1. ทักษะในการปฏิบัติงานแต่ละอย่าง
2. ทักษะในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวม
3. การพัฒนาบุคลิกภาพ

สอดคล้องกับ รวีวรรณ ชินะตระกูล (2535 : 86) ที่ได้กล่าวถึงการส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการว่า การฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเรียนรู้ จะช่วยให้นักศึกษาได้สัมผัสกับลักษณะการทำงานจากสถานประกอบการ ซึ่งจะได้ประสบการณ์ตรงที่เป็นพื้นฐานในการเตรียมตัวเข้าสู่งานอาชีพได้อย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพเมื่อจบการศึกษานอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในสถานประกอบการด้วย

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการเป็นการส่งเสริมและเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษาได้เป็นอย่างดีทำให้เข้ารับการมีความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามสาขาที่ตนได้ศึกษาและเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

2.4.2 การวัดและประเมินผลการฝึกงาน

กรมอาชีวศึกษา (2546 : 26) กล่าวว่า การฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษา ให้สถานศึกษาประเมินผลร่วมกับสถานประกอบการตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ด้วยวิธีการ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลแยกเป็น 3 ส่วนโดยแบ่งแยกคะแนนแต่ละส่วนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนนเป็นดังนี้

- 1.สถานประกอบการ 50 คะแนน หรือ 50 %
- 2.อาจารย์นิเทศก์ 30 คะแนน หรือ 30 %
3. ผลการฝึกงานของนักศึกษาจากการบันทึกการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์ และรายงาน 20 คะแนน หรือ 20%

เกณฑ์การพิจารณาการฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ ผู้ที่จะผ่านการฝึกงานได้ จะต้อง

1. มีเวลาการปฏิบัติงานในสถานประกอบการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาฝึกงานทั้งหมด
2. ผลรวมของคะแนนทั้งหมดต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 55
3. ต้องเข้าร่วมสัมมนาการฝึกงานที่สถานประกอบการกำหนด และส่งรายงานการฝึกงานฉบับสมบูรณ์ให้กับอาจารย์นิเทศก์ หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบการฝึกงานของสถานศึกษา

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนตามคู่มือการฝึกงานของกรมอาชีวศึกษา (2546 : 27)

1. พิจารณาตามเกณฑ์ผ่านในข้อ 2 ผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จะได้รับค่าคะแนน คือ 0
 2. ผู้ที่ผ่านเกณฑ์ข้อ 2 จะได้รับค่าระดับคะแนนตามเกณฑ์ดังนี้
85-100	ดีมาก	ได้	4
75-84	ดี	ได้	3
65-74	พอใช้	ได้	2
55-64	ผ่าน	ได้	1
0-55	ไม่ผ่าน	ได้	0

จากการวัดและประเมินผลการฝึกงานตามสภาพจริง นักศึกษาเข้าไปฝึกงานภายใต้ การดูแลเอาใจใส่ของผู้ควบคุมงานในสถานประกอบการ ผู้บริหารหรือตัวแทนเจ้าของกิจการ อาจารย์นิเทศก์ และคณะกรรมการประสานงานการฝึกงานซึ่งทั้ง 4 ฝ่ายนี้ได้มีส่วนร่วมวัดผลและประเมินผล

ระเบียบว่าด้วยการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา ของกรมอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษาว่าด้วยการฝึกงาน ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการฝึกงาน (กรมอาชีวศึกษา 2541 : 31)

โดยให้นักเรียน นักศึกษาระดับปวช. ปวส. ทุกคนจะต้องปฏิบัติในการฝึกงาน ดังนี้

1. เข้ารับการฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพที่สถานศึกษาเห็นชอบ
2. ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง
3. ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา หรือ ชุดฝึกงานของวิทยาลัย หรือชุดที่สถานฝึกงานอาชีพกำหนด

อาชีพกำหนด

4. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานฝึกงานอาชีพ
5. รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกงาน

6. นักเรียน นักศึกษา ต้องดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานฝึกอาชีพด้วยความระมัดระวัง
 7. นักเรียน นักศึกษาต้องรักษาความลับของสถานฝึกงานอาชีพอย่างเคร่งครัด
 8. นักเรียน นักศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้มาติดต่อด้วยความสุภาพ ไม่หยาบคาย ก้าวร้าว ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ไม่กระทำความผิดเป็นนักเลงอันธพาล
 9. นักเรียน นักศึกษาที่ลาป่วย ลาภิก ให้ส่งใบลาโดยตรงต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมการฝึกงาน ตามระเบียบการลาของสถานฝึกงานอาชีพ
 10. นักเรียน นักศึกษาต้องจดบันทึกการฝึกงานประจำวัน เพื่อเสนอให้ผู้ควบคุมการฝึกงานตรวจสอบ และลงนาม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
 11. ต้องผ่านการประเมินผลของอาจารย์นิเทศก์ และผู้ควบคุมการฝึกงานของสถานฝึกงานอาชีพ
 12. นักเรียน นักศึกษาต้องเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ 1 ฉบับ และนำเสนออาจารย์นิเทศก์เมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน เพื่อนำไปประกอบการประเมินผลการฝึกงาน
- สรุประเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการฝึกงานได้ว่า นักเรียน นักศึกษา ทุกคนจะต้องฝึกงานในสถานประกอบการที่สถานศึกษาเห็นชอบและต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ในการฝึกงานนักเรียน นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการทั้งในเรื่องการแต่งกายการลา การรักษาความลับของสถานประกอบการ นักเรียน นักศึกษา จะต้องบันทึกการฝึกงานประจำวันเพื่อเสนอผู้ควบคุมการฝึกงานและลงนามสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในการฝึกงานอาจารย์นิเทศก์และผู้ควบคุมการฝึกงานจะเป็นผู้ประเมินผลการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา

ขั้นตอนการส่งนักเรียน นักศึกษา ฝึกงาน

ในการส่งนักเรียน นักศึกษา ฝึกงาน ตามคู่มือการฝึกงานของ กรมอาชีวศึกษาได้กำหนด วิธีการในการส่งนักเรียน นักศึกษาฝึกงาน แบ่งขั้นตอนดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ขั้นตอนในการส่งนักเรียน นักศึกษา ฝึกงาน

ขั้นตอน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ขั้นตอนเตรียมการ	- แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินการ	- คณะผู้อำนวยการและคณะกรรมการดำเนินการฝึกงาน
1.1 จัดทำโครงการ ฝึกงาน และแผนปฏิบัติงาน	- ประชุมกรรมการอำนวยการและกรรมการดำเนินงานเพื่อจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน - เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ	

ขั้นตอน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ
1.2 จัดทำปฏิทินงานประจำปี	- จัดทำปฏิบัติปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับปฏิทินของสถานศึกษา	- คณะกรรมการฝึกงาน
1.3 จัดเตรียมเอกสารประกอบการฝึกงาน	- จัดทำเอกสารประกอบการฝึกงาน (ผง.01)	- หัวหน้างานฝึกงาน
1.4 สสำรวจความต้องการรับนักเรียน นักศึกษาฝึกงาน	- ทำการสำรวจความต้องการโดยวิธีทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ อาจารย์นักเรียน นักศึกษา ไปสำรวจด้วยตนเอง	- หัวหน้างานฝึกงาน
1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา สถานประกอบการ แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์	- คำสั่งวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณางานอาชีพอาจารย์นิเทศก์	- ผช. ฝ่ายวิชาการ
1.6 พิจารณาสถานฝึกงานอาชีพ	- คณะกรรมการพิจารณาสถานประกอบการ เพื่อความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษา - สถานที่ - การเดินทาง - ความถนัด	- หัวหน้างานฝึกงาน - หัวหน้าคณะวิชา - หัวหน้าแผนกวิชา
2. ขั้นตอนการ		- หัวหน้างานฝึกงาน
2.1 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบตอบรับ	- ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์	- หัวหน้างานฝึกงาน
2.2 แจ้งผู้ประกอบการเพื่อขออนุญาตให้นักเรียนนักศึกษาฝึกงาน	- หนังสือ ขออนุญาตผู้ประกอบการ	
2.3 ประชุมนิเทศก์และกรอกแบบคำขออนุญาตนักเรียน นักศึกษาฝึกงาน	- ประชุมนักเรียน นักศึกษา ที่แจ้งระเบียบว่าด้วยการฝึกงาน การปฏิบัติตัวระหว่างฝึกงาน - มอบเอกสาร	- ผช. ฝ่ายวิชาการ - ผช. ฝ่ายกิจการ ฯ - หัวหน้างานฝึกงาน - คณะกรรมการการฝึกงาน อาจารย์นิเทศก์
2.4 ส่งตัวนักศึกษาเข้าฝึกงาน	- ดำเนินการส่งตัวนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกงาน	- หัวหน้างานฝึกงาน
2.5 ประชุมอาจารย์นิเทศก์	- ประชุมชี้แจงข้อปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์	- ผช. ฝ่ายวิชาการ

ขั้นตอน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ
2.6 นิเทศก์นักเรียน นักศึกษา ฝึกงาน	-นิเทศก์การฝึกงาน โดยอาจารย์ นิเทศก์ไปด้วยตนเอง นิเทศก์ ทางโทรศัพท์ ขอความร่วมมือ สถานศึกษาใกล้เคียง	- ผช. ฝ่ายวิชาการ - หัวหน้างานฝึกงาน
2.7 สัมมนานักเรียน นักศึกษา ฝึกงาน	-นักเรียน นักศึกษากลับเข้าวิทยาลัย ร่วมสัมมนาระหว่างการฝึกงานและ หลังการฝึกงาน	- คณะกรรมการดำเนินงานการฝึกงาน- - อาจารย์นิเทศก์
2.8 ปัจฉิมนิเทศก์นักเรียน นักศึกษาฝึกงาน	- ประชุมนักเรียน นักศึกษา พร้อม เอกสารประกอบการฝึกงาน	- หัวหน้างานฝึกงาน - คณะกรรมการอาจารย์นิเทศก์
2.9 ขอบคุณสถานประกอบการ	- ส่งหนังสือขอบคุณ	- ฝ่ายวิชาการ
2.10 จัดทำทะเบียนสถาน ฝึกงานอาชีพ	- รวบรวมรายชื่อและรายละเอียด ของสถานฝึกงานอาชีพ	- คณะกรรมการดำเนินงาน - หัวหน้างานฝึกงาน
3. ขึ้นประเมินผล		- อาจารย์นิเทศก์
3.1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ในการ ฝึกงาน	- ตัดเกรด ตามเกณฑ์ของกรม อาชีวศึกษา	- หัวหน้างานฝึกงาน
3.2 สรุปผลการฝึกงานและ ประเมินผลโครงการ	- รวบรวมปัญหา อุปสรรคโดยสังเกต สัมภาษณ์และประเมินผลต่าง ๆ จากนักเรียน นักศึกษา อาจารย์ นิเทศก์	- หัวหน้างานฝึกงาน - งานวิจัย
3.3 เสนอรายงาน สรุปผลการ ฝึกงานต่อวิทยาลัย	- เสนอรายงานสรุปผลการฝึกงานต่อ วิทยาลัย	- หัวหน้างานฝึกงาน

3. คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก และถือว่าคนเป็นเพียงปัจจัยการผลิต นอกจากนี้การพัฒนายังเป็นลักษณะแยกส่วนหรือรายสาขาหรือเป็นเรื่องๆ แม้ผลการพัฒนาได้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน เช่น การกระจายรายได้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินฯ ส่งผลกระทบถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในเมืองและในชนบทมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งจะทำให้ การพัฒนาประเทศในอนาคตมีความไม่ยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับแนวคิดและกระบวนการพัฒนาใหม่โดยเน้นคนเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา เนื่องจากคน

ในสังคม จะเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนา เป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบจากการพัฒนา ดังนั้นการพัฒนาประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่ทุกคนปรารถนาจึงขึ้นอยู่กับคนเป็นหลัก (กรมอาชีวศึกษา. 2541 : 11)

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1-2) ที่มุ่งหวังให้ ผู้ที่ผ่าน การศึกษาแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือมีสุขภาพอนามัยดี ทั้ง ทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความสามารถในการคิด ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ มีความสามารถ ในทางวิชาการ และวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ และอดทน ร่วมมือกับผู้อื่น ได้ ความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรม ไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ

ในทำนองเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 110) สรุปว่า จุดมุ่งหมาย ทาง การศึกษาในทางที่สังคมไทยจะเป็นสังคมที่พึงประสงค์ได้ ปัจจัยที่สำคัญ คือ คนในสังคม ดังนั้น จึงเน้นให้คนมีการพัฒนาอย่างสมดุล 4 ด้าน คือ

- ด้านร่างกาย : มีสุขภาพพลานามัยที่ดี
- ด้านจิตใจ : มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดี
- ด้านสติปัญญา : มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้และการทำงาน รู้จักวิเคราะห์ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการสื่อสาร ตระหนักในคุณค่าของความเป็นไทย และรู้จักเลือกรับความรู้และวัฒนธรรมใหม่
- ด้านสังคม : รู้จักตนเองและสังคม พึ่งตนเองได้ ประกอบสัมมาอาชีพ ทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาวิจัยของ บุญเจือ ช่างต่อ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจตาม ความต้องการของสถานประกอบการ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ว่า สถานประกอบการ มีความ ต้องการคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ลำดับที่ 1 คุณลักษณะ ด้านบุคลิกภาพ ลำดับที่ 2 คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ลำดับที่ 3 คุณลักษณะด้านวิชาชีพ และลำดับที่ 4 คุณลักษณะด้านวิชาการ

สำหรับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านอาชีพนั้นประมวล เสนาฤทธิ์ (2532 : 4-9) กล่าวถึงรูปแบบ ของการอาชีวศึกษาในการผลิตกำลังคนสู่ตลาดแรงงานว่าโดยเจตนาพื้นฐานของการอาชีวศึกษาไม่ว่าจะ เป็นประเทศใดก็ตามคือการสอนให้คนมีทักษะอาชีพ ให้สามารถไปประกอบอาชีพได้ ไม่ว่าจะจะเป็นอาชีพใด ในฐานะของลูกจ้างหรือนายจ้างก็ตาม เฉพาะประเด็นที่จะเตรียมคนเพื่อเป็นลูกจ้างมีการทดลองรูปแบบ การจัดอยู่หลายวิธีแต่หลักการสำคัญที่ต้องการให้ฝ่ายผลิตคือสถานศึกษากับฝ่ายใช้ หรือนายจ้าง

คือ สถานประกอบการต่างๆ มีความร่วมมือและประสานงานอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้ผลิตคนให้ตรงกับความต้องการนายจ้างมากที่สุด

ศูนย์นิเทศก์อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2542 : 21) กำหนดการประกันคุณภาพ อาชีวศึกษาด้านผลผลิต โดยการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ด้วยหลักการที่ว่า หากผลผลิตหรือผู้สำเร็จ การศึกษาได้รับการประเมินว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกด้านได้รับมาตรฐานตามเกณฑ์คาดหวังของ หลักฐานและความต้องการของตลาดแรงงาน ย่อมเป็นดัชนีบ่งชี้บ่งถึงกระบวนการดำเนินการบริหารที่มี ประสิทธิภาพ หรือสังคมให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาผู้ผลิตโดยตรง

ศทพญ์ มิตร์สูงเนิน (2542 : 44-49) กล่าวถึง การพัฒนามนุษย์จากวิสัยทัศน์ การศึกษาของ ไทยทั้งสี่ด้าน คือ หัวสมอง (head) ฝีมือ (hand) จิตใจ (heart) และสุขภาพ (health) หรือเรียกได้ว่า พัฒนา 4 H มนุษย์ที่พัฒนาครบทั้ง 4 แบบ ถือว่าเป็นมนุษย์ที่พัฒนาสมบูรณ์แบบระดับอาชีวศึกษา ควรยึดหลัก พัฒนามนุษย์ ด้านฝีมือ จิตใจ สุขภาพ และหัวสมอง ตามลำดับ ในประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำเป็นต้อง เน้นฝีมือและจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสำคัญ ต่อมาก็คือสุขภาพเพราะต้องพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้มี พลังนามัยสมบูรณ์เหมาะสมกับ ผู้ที่จะต้องเป็นแรงงานระดับฝีมือในงานอาชีพต่อไป ท้ายสุดก็ต้องเน้นหัว สมองด้วยจะได้ เชื่อว่า ผู้มีฝีมือทรงคุณธรรม ร่างกายแข็งแรง และพัฒนาปัญญาได้ ส่วนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงนั้น จำเป็นต้องพัฒนามนุษย์ด้านฝีมือ หัวสมอง จิตใจ และสุขภาพ ตามลำดับเนื่องจากเป็นระดับช่างเทคนิคเมื่อจบการศึกษาออกไปแล้วพร้อมที่จะเป็นหัวหน้าช่างฝีมือ จึง จำเป็นต้องเน้นฝีมือและหัวสมองให้สามารถทำได้ซ้ำของ และคิดได้ สร้างสรรค์เป็น ในสายงานที่รับผิดชอบ ต่อมาก็ต้องพัฒนาจิตใจและสุขภาพ เพื่อให้เกิดคุณธรรมในวิชาชีพมากยิ่งขึ้นตลอดจนสอนและฝึกฝนให้ เป็นผู้ที่มีพละนามัยสมบูรณ์อยู่เสมอ จะได้เป็นผู้นำแรงงานระดับฝีมือที่ดีต่อไป

ศูนย์นิเทศก์อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2542 : 81) กล่าวถึง ลักษณะนิสัยในแต่ละงาน ว่า ผู้เรียนต้องฝึกฝนและพัฒนาเพื่ออบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยที่ดีต่องานอาชีพและการดำเนิน ชีวิต ผู้สอน/สถานศึกษาต้องรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่ดีแก่ผู้เรียน

ลักษณะที่ดีทางสังคม พึงอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนเกิดทักษะนิสัยอ่อนน้อมถ่อมตนและ มีสัมมา การวาระผู้อื่น ช่วยเหลือเจือจานส่วนรวม ขยันขันแข็งต่อการศึกษาและงานอาชีพ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ต่อหน้าที่ ประหยัด อดออม และลดละอบายมุข ให้อภัยและทำความคิดให้ถูกต้อง และทำงานให้เป็นสุข และสนุกในการทำงาน

ลักษณะนิสัยที่ดีต่องานอาชีพ พึงอบรมฝึกฝนนิสัย ให้ผู้เรียนเกิดทักษะนิสัยขยันขันแข็ง อดทน ซื่อสัตย์ จริงใจ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ประหยัด ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ พึงความคิดเห็นของผู้อื่น และ ร่วมมือร่วมใจสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

ลักษณะที่ดีทางสังคม และงานอาชีพ ที่กล่าวข้างต้น สามารถนำไปเป็นจุดเน้นใน การอบรมบ่ม นิสัยและฝึกฝนได้เป็นอย่างดี และสามารถเพิ่มเติมฝึกฝนในเรื่องอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม และเกิด ประโยชน์ในการพัฒนานิสัยผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถพัฒนานิสัยให้เกิดขึ้นในเชิงระบบนี้ได้ คือ การตื่นตัว/รับรู้ (Awareness) การยอมรับ (Adoption) การปรับตัว (Adaptation)

สำหรับกรมอาชีวศึกษา(กองแผนงาน : 2542) ในปี พ.ศ. 2542 นี้ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียน นักศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของ นักเรียน นักศึกษาไปในทางเดียวกันหลายครั้ง เช่น ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา ตามโครงการเยาวชนคนดีศรีอาชีวศึกษาไว้ 11 ประการ ได้แก่ 1) การรักษาความสะอาด ร่างกาย ที่อยู่อาศัย สถานศึกษา และชุมชน 2) การมีจิตสำนึก และร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) การมีวิถีชีวิต ประชาธิปไตย 4) การประหยัดอดออม และนิยมไทย 5) การมีคุณธรรมและปฏิบัติตามหลักของศาสนาที่ตนนับ ถือ 6) การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย 7) การมีวินัยจราจร 8) การเป็นคนตรงต่อเวลา 9) การปฏิบัติ ตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อนหลังในการเข้ารับบริการต่างๆ 10) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับ ของสถานศึกษาหรือชุมชน และ 11) การไม่พัวพันยาเสพติดให้โทษ (2542 : 1- 63) ทั้งนี้ สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียน นักศึกษาที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน นักศึกษา โดยกองวิทยาลัยเทคนิค (2542 : 46) และกรอบคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่กรมอาชีวศึกษา (2542 : 2-4) กำหนดเพื่อจะ ให้สถานศึกษา สังเกตกรมอาชีวศึกษานำไป บูรณาการ การเรียนการสอนในอนาคต ซึ่งประกอบด้วย ความ มีวินัย ความรับผิดชอบ ความ ซื่อสัตย์สุจริต ความเชื่อมั่นในตนเอง การประหยัด ความสนใจใฝ่รู้ การละเว้น สิ่งเสพติด และ การพนัน แต่กรอบคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่จะใช้ใน การบูรณาการ มีความสำคัญ ความกตัญญู การพึ่งตนเอง ความปลอดภัย ความอดทนอดกลั้น และ มารยาทไทย ระบุไว้ด้วย ขณะที่ไม่ระบุไว้ในแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน นักศึกษา ซึ่งมี ทักษะสังคมอีกประการหนึ่งด้วย

สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกำลังคนระดับกลางและระดับสูงที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งไว้เป็น 4 ด้าน คือ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2540 – 2544)

1. ทางด้านร่างกาย ได้แก่

- 1.1 ให้มีสุขภาพสมบูรณ์ เติบโตสมวัย
- 1.2 เข้าใจสาธารณสุขพื้นฐาน รู้จักป้องกันโรค
- 1.3 ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด

2. ทางด้านจิตใจ ได้แก่

- 2.1 มีความสุขสงบ รู้จักพักผ่อนและสันตนาการในทางที่เหมาะสม
- 2.2 มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ภาควุฒิใจในตนเอง
- 2.3 มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เข้าใจคนอื่น ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ทำงานเป็นทีมได้
เชื่อเพื่อเชื่อแผ่ รักและเข้าใจในความสำเร็จของสิ่งแวดล้อม รู้จักคิดแบบรวมส่วนโดยไม่แยกส่วนไปคิดถึงแต่ตนเองและประโยชน์ของพวกเขา
- 2.4 มีสุนทรีย์สำนึกในความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมไทย ค่านิยมไทย เข้าใจและ
สำนึกการเป็นประชากรโลก
- 2.5 มีจิตใจที่จะสู้สิ่งยาก เห็นคุณค่าและภาควุฒิใจในงานสุจริต ภาควุฒิใจและเห็นคุณค่า
ของสิ่งที่ศึกษา

2.6 ยึดพุทธปรัชญา และปรัชญาในศาสนาที่ตนนับถือเป็นหลักในการดำรงชีวิต

3. ทางด้านความรู้ ได้แก่

- 3.1 รู้จักคิด วิเคราะห์ และมีวิจารณ์ญาณสามารถเลือกรับสื่อที่มีคุณภาพได้
- 3.2 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ รู้วิธีที่จะศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะและ ประสบการณ์จนตลอดชีวิต
- 3.3 สามารถปรับปรุงวิถีชีวิต และการทำงานให้สอดคล้อง และรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของ
เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลก รู้จักเลือกสรรสิ่งที่เหมาะสม
- 3.4 รู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ เพื่อสื่อสารทำความเข้าใจ ได้อย่างดี
- 3.5 รู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีพื้นฐาน ทั้งที่จำเป็นต่องานและการศึกษาต่อ
- 3.6 มีความสามารถในการจัดการ
- 3.7 รู้จักตนเอง ประเทศของตน ประเทศเพื่อนบ้าน รู้เท่าทันโลก
- 3.8 รู้ที่จะทำให้ตนมีความสุข ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ และช่วยให้
สิ่งแวดล้อมยั่งยืน
- 3.9 รู้จริงในพุทธปรัชญา และปรัชญาในศาสนาที่ตนนับถือ จนสามารถนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้
- 3.10 ไม่ยึดติดกับรูปแบบหรือคำตอบใดคำตอบเดียว โดยเชื่อในข้อมูล ข่าวสาร และ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. ทางด้านทักษะและการประกอบอาชีพ ได้แก่

- 4.1 มีทักษะเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเฉพาะทางและมีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะ
ปรับเปลี่ยนเมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไป

4.2 มีนิสัยในการทำงานที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการเป็นลูกจ้างและการประกอบอาชีพอิสระ

4.3 สามารถพัฒนาอาชีพจนสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

4.4 สามารถพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นชนบทและพื้นที่เพื่อความมั่นคง เพื่อเป็นการลดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนในเมืองและชนบท ช่วยให้คนไม่ทิ้งถิ่น

กรมอาชีวศึกษา โดยกองแผนงาน(2532 : 30) ได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ในเรื่อง "คนอย่างไรที่นายจ้างต้องการ จากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุคุณสมบัติของลูกจ้างหรือพนักงานที่ต้องการแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ คุณสมบัติด้านวิชาการ และคุณสมบัติด้านจริยธรรม และด้านคุณธรรม สำหรับคุณสมบัติด้านวิชาการบางตำแหน่งก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของตำแหน่งงานนั้น หลายตำแหน่ง เน้นเป็นพิเศษว่าจะคะแนนเฉลี่ยจะต้องได้ตั้งแต่ 2.5 ขึ้นไป และตรงกับสายงานมีความรู้ทางธุรกิจ คณิตศาสตร์ ที่สำคัญ ประการหนึ่งที่นายจ้างระบุค่อนข้างเด่นชัด ก็คือ ความรู้ภาษาอังกฤษ และบางแห่งระบุความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ด้วย

ประมวล เสนาฤทธิ์ (2530 :12) นายจ้างบางแห่งไม่คำนึงถึงผลการเรียนมากนัก โดยให้เหตุผลว่า คนทำงานดี ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง คนเรียนเก่งไม่จำเป็นต้องทำงานดี ที่นายจ้างเน้นเป็นพิเศษ คือ เรื่องจริยธรรม และคุณธรรม ซึ่งมีส่อนกันน้อย และไม่ค่อยเป็นที่สนใจมากนัก ในหมู่นักเรียน นักศึกษา คุณสมบัติดังกล่าว เช่น ความอดทน มีวินัย ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ รับผิดชอบ ยอมรับสภาพงาน รอบคอบ สู้งาน ความสามารถในการปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ บุคลิกภาพดี สุขภาพดี และมีความเป็นผู้นำ

จรรยา ชูลาก (2543 : 6 – 7) กล่าวว่า คุณลักษณะของนักศึกษาที่เราต้องการ คือเป็นคนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถโดยผู้สำเร็จทางช่างต้องมีทักษะฝีมือ มีความรับผิดชอบและมีความเป็นผู้นำ

กล่าวโดยสรุป การผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ เป็นหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษาที่ให้สถานศึกษาจัดการศึกษา เพื่อเตรียมกำลังคนให้ได้ผลผลิตตามที่สถานประกอบการต้องการ โดยเฉพาะในด้านคุณลักษณะต่างๆ ดังนั้นนักศึกษาฝึกงานที่จะเป็นผลผลิตและเป็นกำลังคนที่สำคัญของตลาดแรงงาน ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ที่ควรมีเกรดเฉลี่ย 2.5 ขึ้นไป ด้านทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ที่นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ คือความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบและอดทนต่อการทำงาน ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรง ยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการเป็นอย่างมาก

3.1 คุณลักษณะด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝีมืออาชีพ

การเรียนรู้วิชาชีพทุกสาขาวิชา จะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะเป็นสำคัญ อาทิ ผู้เรียนสาขาวิชาชีพบัญชีจะต้องมีความรู้มีทักษะในการทำบัญชีได้ ทำบัญชีเป็น ผู้เรียนสาขาวิชา คอมพิวเตอร์ จะต้องมีความรู้มีทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์นำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ การมีความรู้ทางวิชาการนั้นไม่เพียงแต่รู้ภาคทฤษฎี แต่จะต้องมีความรู้ในการปฏิบัติจริง มีความรู้เกี่ยวกับ อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องมือตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัยสามารถจะใช้อุปกรณ์เครื่องมือเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสามารถเกิดแนวคิดในการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพของตนให้ก้าวหน้าและ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องานที่รับผิดชอบซึ่งก็ตรงกับที่บรรจง ชูสกุลชาติ (2531: 11) กล่าวไว้ว่า นักศึกษาต้องหมั่นฝึกฝนวิชาชีพให้มีความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติจริงได้ เมื่อเกิดการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จนมีความเข้าใจ สามารถสรุปเป็นกฎเกณฑ์เกิดความรู้ด้านต่างๆ ในสาขาที่เรียน และสร้างความมั่นใจจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

คุณลักษณะด้าน มีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในงานฝีมืออาชีพ หมายถึง คุณสมบัติในตัวนักศึกษาฝึกงานที่สามารถนำความรู้ทางด้านวิชาชีพเฉพาะ ไปปฏิบัติงานได้ถูกต้องเหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ (สุโขทัยธรรมาราช. 2544 : 105) คุณลักษณะทางเทคนิคมีความสำคัญไม่แพ้ทักษะ ทั้งนี้ เพราะทักษะ หรือฝีมือทำให้บุคคลผลิตชิ้นงานต่างๆที่ต้องการได้เรียบร้อย ประณีตตามระดับความสามารถของทักษะ ส่วนความรู้ทางเทคนิคจะช่วยให้มีฝีมือได้ถูกต้องตามกระบวนการผลิต อันจะทำให้สามารถประกอบงานได้ รวดเร็ว ดังนั้นคุณลักษณะด้านทักษะและเทคนิคจึงเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถและ ประสบการณ์อันเกี่ยวข้องกับงานที่ทำซึ่งตรงกับความต้องการของลักษณะงานในตำแหน่ง ซึ่งต้องมีความรู้ ในสาขาวิชาชีพเป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม ทำงานให้ถูกต้องแม่นยำทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ แก้ปัญหาเฉพาะ หน้าได้ดี มีความรู้ ความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ เครื่องใช้เทคโนโลยี

กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2543 :1-8) ได้กำหนดคุณสมบัติ 7 ด้านของพนักงาน ที่ นายจ้างต้องการให้เป็นเป้าหมายในการอบรมสั่งสอนดังนี้

1. คุณค่าเฉพาะตัว ได้แก่ความซื่อสัตย์ นับถือตนเอง และมีภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง มีเป้าหมายในอาชีพและชีวิต มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดี มีความกระตือรือร้นและ ไม่จำกัด ความสามารถของตนเอง
2. ทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ได้แก่มีความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ และมีแนวทางแปลกใหม่ สามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของงานที่เปลี่ยนได้ สามารถวางแผนและจัดระบบ การทำงานได้ สามารถใช้เหตุผลและตัดสินใจได้อย่างเที่ยงตรง และมีสมารถสามารถจดจ่ออยู่กับงานหลายๆ ส่วนในเวลาเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี มีไหวพริบดี ยอมรับผู้อื่น ยอมรับข้อติชม ทำงานเป็นทีมได้ มีความเป็นมิตรเสมอต้นเสมอปลายกับผู้อื่น ให้ความร่วมมือดี เต็มใจรับมอบงานด้วยความยินดียอมรับการปกครองและคำปรึกษาแนะนำของหัวหน้า เคารพทรัพย์สินและสิทธิของผู้อื่น และมีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำ

4. ทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ รู้จักถาม รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็นแจ้งหัวหน้า เมื่อต้องหยุดงานพร้อมเหตุผลพูดจาชัดเจน และเป็นผู้ฟังที่ดี

5. ลักษณะเกี่ยวกับงาน ได้แก่ ทำงานเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนด ปฏิบัติตามคำสั่ง ได้อย่างไม่บกพร่อง มีสมาธิในการทำงาน ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีความแม่นยำเที่ยงตรงและพิถีพิถันในการทำงาน ดูแลรักษาเครื่องมือและวัสดุ อยู่เสมอมีความละเอียดถี่ถ้วน และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

6. คุณลักษณะ ได้แก่ ทำงานได้โดยไม่ต้องควบคุมหรือตรวจตรา เชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความรับผิดชอบ มีความพร้อมในการทำงาน มีความภูมิใจในงานของตน มีความคิดริเริ่ม สุขุม และควบคุมตนเองได้ มีคุณลักษณะทางความคิด กิริยาท่าทางและการกระทำ ประเมินผลงานตนเองได้ มีความอดทนรู้จักใช้เวลาอย่างฉลาด และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

7. สุขนิสัยและความปลอดภัยในงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความปลอดภัย รักษาอัตราเร็วในการทำงานและอัตราการผลิตที่เหมาะสม รักษาสุขนิสัยส่วนบุคคลอย่างดี สวมเสื้อผ้าที่เหมาะสมและแต่งกายดี สามารถทำงานได้ดี มีความแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับงานที่ทำและมีสุขภาพดี

คุณสมบัติด้านทักษะวิชาชีพถูกกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ อันเป็นจุดหมายปลายทางตามแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 ด้านการผลิตกำลังคน โดยกำหนดไว้ว่า(สำนักนโยบายและแผนกระทรวงศึกษาธิการ , 2539 : อัดสำเนา)

1. มีทักษะเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเฉพาะทาง และมีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนเมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไป

2. มีนิสัยในการทำงานที่ดีประกอบสัมมาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการเป็นลูกจ้างและการประกอบอาชีพอิสระ

3. สามารถพัฒนาสัมมาชีพจนสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

4. สามารถพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นและในพื้นที่เพื่อความมั่นคง เพื่อเป็นการลดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนในเมืองและชนบท และช่วยให้คนไม่ทิ้งถิ่น

กรมอาชีวศึกษา (2532 : 8) จัดทำเอกสารขึ้นเพื่อรายงานความต้องการแรงงานอาชีวศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์สมัครด่วน ตลาดแรงงาน แรงงานไทย แหล่งงาน บ้านเมือง มติชน และ BANGKOK POST โดยได้สรุปผลความต้องการแรงงานอาชีวศึกษาแยกเป็นรายประเภทวิชาต่างๆ

และเปรียบเทียบสัดส่วนให้เห็นเด่นชัด พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการด้วย ได้มีเอกสารการวิจัยสรุปความต้องการของนายจ้างในเรื่องแรงงานที่น่าสังเกตไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ในการรับพนักงาน นายจ้างจะเลือกคนรุ่นใหม่ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสำนึกรับผิดชอบ มีวินัย มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถทำงานกับหมู่คณะได้และมีความกระตือรือร้น
2. นายจ้างจะให้คุณค่าหรือเห็นความสำคัญกับความสามารถในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาของพนักงานอย่างมาก
3. นายจ้างเห็นว่าสถานศึกษาควรจะพัฒนานักศึกษาในเรื่องของทัศนคติความสามารถและทักษะในการทำงานให้มากขึ้น

อาทิตย์ ประสาทแก้ว (2540 : 38) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของหัวหน้างานต่อ การฝึกงานของนักศึกษา โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ประชากรในการศึกษา ได้แก่หัวหน้างาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามหน่วยงานต่างๆที่โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ส่งนักศึกษาออกฝึกงานในปีการศึกษา 2539 จำนวน 65 แห่ง ประกอบด้วยบริษัทเอกชน 48 แห่ง โรงแรม 12 แห่ง และส่วนราชการ 5 แห่ง ผลการวิจัยพบว่าด้านทักษะและเทคนิควิธีปฏิบัติงาน หัวหน้างานมีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกงาน มีความสามารถด้านเทคนิค ทักษะ วิธีปฏิบัติอยู่ในระดับดี จำนวน 4 เรื่องดังนี้

1. การดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน
2. การใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี
3. การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
4. การบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์

ส่วนความสามารถทางด้านทักษะและเทคนิควิธีปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 6 เรื่องตามลำดับดังนี้ การวางแผนในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และติดตามผลปฏิบัติงาน ความถูกต้อง และความละเอียดประณีตของงาน การซ่อมแซมปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน และการใช้เทคนิควิธีใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นโดยส่วนรวมของหัวหน้าในด้านความสามารถทางทักษะและเทคนิค วิธีปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้

ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปว่า คุณลักษณะด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพที่สถานประกอบการต้องการนั้น นักศึกษาฝึกงานต้องมีคุณลักษณะที่สามารถนำความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะไปปฏิบัติงานได้ถูกต้องเหมาะสม มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้องจนเกิดความชำนาญ

แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านมีทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา จะมุ่งเน้นให้ความรู้ในสาขาวิชานั้นๆ ในเชิงกว้าง โดยไม่เจาะจงให้สอดคล้องกับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพื่อเตรียมบุคคลให้มีอาชีพเป็นหลักฐานในอนาคต และเพื่อช่วยให้ผู้มีอาชีพอยู่แล้วมีความเจริญก้าวหน้า หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิม ดังที่ เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2533:10) ได้กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพและทำงานต่อไปด้วยความสำเร็จ และจัดให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพได้ สถาบันการศึกษามุ่งให้ความรู้ ทักษะ และความชำนาญพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับนักศึกษาแต่ละคนตัดสินใจ สถานศึกษาควรจะต้องพิจารณาถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมภายในให้คล้ายคลึงกับสถานประกอบการ โรงงาน หรือสถานที่ปฏิบัติงานให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของผู้จ้างต่อไป

ในการพิจารณาความมีประสิทธิภาพของการทำงาน คงต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งได้แก่สถานประกอบการหรือนายจ้าง หรือความต้องการของตลาดแรงงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ช่วยตัดสินใจแล้วแสดงผลมาให้สถาบันการศึกษารับรู้เพื่อทำการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกันออกไปสนองความต้องการนั้น โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นกลไกสำคัญ

เนื่องจากลักษณะการทำงานของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ มีความแตกต่างกันออกไป คุณลักษณะที่ต้องฝึกให้มีในผู้เรียนสาขาอาชีพต่าง ๆ จึงแตกต่างกันไปด้วย แต่ในความแตกต่างนั้นยังมียุทธศาสตร์สำคัญที่เป็นอาชีพ บนพื้นฐานความต้องการในการประกอบอาชีพ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542 : 223)

ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน 2 ส่วน คือ 1) ทักษะพื้นฐานในการเข้าสู่อาชีพตามสาขา (Job Entry Level) และ 2) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงาน (Essential Skill Level)

1. ทักษะพื้นฐานในการเข้าสู่อาชีพตามสาขา

ทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกมีพอเพื่อสามารถทำงานในอาชีพนั้น ๆ ได้ ผู้สอนจะต้องทำการฝึกสอนโดยใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ อันจะมีผลให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานนั้นได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว ยังต้องให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และใช้ทักษะการทำงานนั้นในการขึ้นงานใหม่ได้ด้วยตนเองเมื่อเขาเป็นผู้ประกอบอาชีพ

2. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงาน

เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นนอกเหนือจากความสามารถในการทำงานในสาขาอาชีพของตนได้และเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นร่วมกันของการทำงานทุกอาชีพให้ประสบความสำเร็จจากผลการวิจัยของธนาคารโลก (World Bank) ได้ระบุว่าทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงานที่ผู้ประกอบอาชีพทุกอาชีพควรมีเพื่อความสำเร็จในการทำงานในยุคนี้คือ

2.1 ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้ การใช้คอมพิวเตอร์จึงเป็นความสามารถสำคัญที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จในการทำงาน

2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาศาสตร์ที่บุคคลทุกอาชีพควรมีความรู้และใช้ได้คล่องตัวคือ ภาษาหรือภาษาอื่น ๆ ซึ่งมีความจำเป็นในการทำงานเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เป็น เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารและเรียนรู้ความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงคุณภาพการทำงาน

2.3 ความรับผิดชอบในการทำงาน ลักษณะนิสัยนี้เป็นยอดปรารถนาของเจ้าของกิจการต่าง ๆ ที่ต้องการได้ลูกจ้างหรือพนักงานที่มีลักษณะนี้

2.4 ความสามารถในการปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เนื่องจากวิทยาการเกี่ยวกับวิชาชีพมีการเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็ว ผู้มีอาชีพนั้นจะต้องเตรียมพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดและพัฒนาตนเองให้ก้าวทันกันเปลี่ยนนั้นด้วย ในขณะที่ผู้เรียนยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ผู้สอนสามารถส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะนี้ได้โดยการสร้างกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้รับความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอย่างสม่ำเสมอ ฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กลไกในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ผู้สอนควรปลูกฝังความคิดในการยอมรับความเปลี่ยนแปลง โดยความคิดอย่างมีเหตุผลและมีสติ ไม่รับอย่างหลงใหล แต่รับอย่างรู้เท่าทัน รู้จักใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ไม่ใช่ตกเป็นทาสของเทคโนโลยีโดยง่าย

การสอนทักษะเพื่อทำงานให้ประสบความสำเร็จ อาจจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้แก่นักศึกษาในการปฏิบัติงานหรือถ้ากล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ ทักษะการทำงานเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของลูกจ้างที่มีผลมากกว่าความสามารถทางวิชาการด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้นายจ้างเป็นคุณค่าของพวกเขายิ่งขึ้น ความรู้ ความสามารถทางวิชาการ จึงเป็นเพียงพื้นฐานนำไปสู่การทำงานเท่านั้น สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นถึงกระบวนการปฏิบัติงานขั้นตอนต่าง ๆ และยึดหลักการที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ที่ถูกใช้ สถานประกอบการเองก็ต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับสถานศึกษา ในด้านการฝึกปฏิบัติเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

ลีปบนท์ เกตุทัต (2541 : 15 – 16) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา ในด้านทักษะและเทคนิคในการฝึกอาชีพว่าสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรอบรู้ และทักษะหลายด้านครบวงจร พร้อมทั้งมีความรู้พื้นฐานที่จะสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานของตนอยู่เสมอ จึงจะได้ถือว่าเป็นคนเก่ง คือเก่งงาน เก่งคิด เก่งทำ โดยสถานศึกษาสามารถ พัฒนาคุณลักษณะด้านนี้ ได้ดังนี้

1. ให้อาจารย์ผู้สอนฝึกอบรมพิเศษ เพื่อให้มีความรู้และตระหนักในความสำคัญ
2. สอดแทรกกรณีศึกษา ไว้ในบทเรียนอื่นๆ รวมทั้งการอบรมเพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและผลเสียที่จะเกิดขึ้น
3. ให้โอกาสนักศึกษาได้มีประสบการณ์ และทักษะจนครบวงจรของอาชีพศึกษา ดังผลิตได้จำหน่าย - บริการ - บริโภคเป็น และมีความสามารถในการจัดการ โดยพิจารณาอาจารย์ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องวงจร ของการสร้างทักษะ การผลิตจำหน่ายการบริการและการจัดการ
4. โรงงาน ช้อกำหนดงานผลิต และในลักษณะของงานผลิตนั้นจะต้องมีแบบการกำหนด และตรวจสอบคุณภาพของงานด้วย
5. ส่งเสริมให้นักศึกษาไปฝึกงาน ในสถานประกอบการ ตามตำแหน่งหน้าที่ให้ตรงกับวุฒิ และสาขาวิชาที่ศึกษา

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ นั้น สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่เป็นทั้งกระบวนการปฏิบัติงานและสอนทักษะการทำงานให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะหลายด้านจนครบวงจร มีความรู้พื้นฐานที่จะสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พร้อมทั้งค้นหาความรู้เพิ่มเติมและส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกงานในสถานประกอบการตามตำแหน่งหน้าที่ให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษา

3.2 คุณลักษณะด้านวิชาการ

ความรู้ความสามารถทางวิชาการมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Professional Characteristic คำว่า Professional หมายถึงความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้และนำไปใช้ได้ในการทำงานให้ได้มาตรฐานของงานที่ได้ฝึกฝนมา (Good, 1973 : 84) ลักษณะความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและความสามารถที่คาดคะเนได้ตามความต้องการเพื่อที่จะใช้ในการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ จึงหมายถึงความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพหรืองานที่จะทำ ซึ่งตรงกับความต้องการของลักษณะงานในตำแหน่งนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางด้านวิชาการหรือความสามารถทางด้านการปฏิบัติ

ความรู้ นั่นถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเสริมสร้างการพัฒนาด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาทางด้านทักษะหรือความสามารถในการปฏิบัติงาน และพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ความรู้ของนักศึกษาโดยทั่วไปจะได้มาจากการเรียนในชั้นเรียนหรือการค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารต่างๆ ผู้ที่ค้นคว้ามากย่อมมีความรู้มากกว่าผู้ที่ค้นคว้าน้อยกว่า ในปัจจุบันสังคมให้การยกย่องคนที่มีความรู้ให้เป็นผู้นำกลุ่ม ผู้นำชุมชน และผู้นำสังคม เพราะคนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าคนที่มีความรู้ ความสามารถที่จะนำกลุ่มของตนเองไปสู่ความเจริญและการพัฒนา นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกงาน ไม่เพียงแต่จะนำความรู้ไปใช้ในการฝึกงาน ยังต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมในขณะที่กำลังฝึกงานในสถานประกอบการ ความรู้

เดิมและความรู้ใหม่ที่นักศึกษาฝึกงานได้รับเป็นโอกาสที่ทำให้นักศึกษาฝึกงานมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพและทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นและสังคมส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

ปิยดา ดิลกปรีชากุล (2535 : 265-277) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านความรู้ว่ามีความสามารถเข้าใจรายละเอียดของงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถเรียนรู้แนวคิด และวิธีการใหม่ๆ หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม เป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งประมวล เสนาฤทธิ์ (2530 : 27) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติด้านวิชาการว่า บางตำแหน่งเน้นคะแนนเฉลี่ยจะต้องได้ตั้งแต่ 2.5 ขึ้นไปมีความรู้ทางธุรกิจ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ตามกรอบความคิดของ คมคาย รอดคล้ายทุกซ์(2530 : 62) ที่กล่าวว่าหน่วยงานหรือองค์การต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพ หรือทำงานตรงกับความต้องการของลักษณะงานในตำแหน่งนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางด้านวิชาการหรือความสามารถทางด้านการปฏิบัติงาน

บุญมี กองธรรม (2539 : 23-25) ได้กล่าวถึงความรู้ทางวิชาการ ในระดับช่างเทคนิคที่สอดคล้องกับความต้องการสถานประกอบการรถยนต์ จะต้องมีความรู้ ความสามารถดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องคุณสมบัติและจรรยาบรรณของช่างผู้ปฏิบัติ ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน การรักษาสีเงาตัวรถ การควบคุมมลพิษจากการปฏิบัติงาน
2. ด้านความรู้พิเศษ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องความรู้ภาษาอังกฤษ ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์
3. ด้านความรู้ในการจัดการ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนรายงาน การปฏิบัติงาน การควบคุมและการจัดระเบียบในการปฏิบัติงาน
4. ด้านความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ จะต้องมีความรู้พื้นฐานความรู้ในการปฏิบัติงาน

การจัดการอาชีวศึกษาในการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการหรือตลอดแรงงานนั้นเป็นหน้าที่หลักของกรมอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการผลิตกำลังคน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถที่จะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์สามารถปฏิบัติงานในระดับช่างเทคนิค หรือระดับวิชาการได้
2. เพื่อให้มีเจตคติต่อสัมมาชีพ มีความภาคภูมิใจและมั่นใจในวิชาชีพที่เรียน

3. เพื่อพัฒนาทางด้านวินัยในการทำงาน มีจรรยาในวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริตความ
ขยันหมั่นเพียร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
และความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังกล่าวมานี้ จึงเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าต้องการให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็น
กำลังคนระดับกลาง ถึงในระดับสูงกว่าพื้นฐาน หรือระดับปฏิบัติ นั้นหมายถึง การปลูกฝังการเป็น
ผู้ปฏิบัติงานในระดับของหัวหน้างานขั้นต้นได้เป็นอย่างดี สามารถที่จะปฏิบัติเองได้ และในขณะเดียวกัน
สามารถที่จะสั่งการได้ เป็นผู้ติดต่อประสานงานได้ ควบคุม ติดตาม ประเมินผลงานได้ มีการตัดสินใจที่ดี
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นที่ยอมรับ พร้อมทั้งเข้า
กับบุคคลอื่นได้ มีความเข้าใจในภาษาและสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดจน
สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานในหน้าที่เป็นอย่างดี และมีการคิดค้นแสวงหา
ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมตลอดเวลาด้วยเหตุนี้คุณลักษณะอย่างหนึ่งที่ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาจะพึงมี คือ
คุณลักษณะด้านวิชาการ

การจัดการศึกษา คือ การบริหารการศึกษาด้านอาชีวศึกษานั้น งานที่เป็นภารกิจที่สำคัญของการ
จัดการศึกษาก็คือ งานด้านวิชาการนั้นหมายถึง งานที่ฝ่ายบริหารและผู้สอนจะต้องให้ความรู้ด้านวิชาการ
แก่ผู้เรียน ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งาน
วิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพ
ของสถานประกอบการ จะปรากฏได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร
การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับ
ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

คำกล่าวข้างต้นได้สอดคล้องกับอุลิต มงคลนาวิน (2529:21) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องว่า “การ
ฝึกการเรียนด้านอาชีวศึกษาน่าจะเน้นให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ให้รู้จักตนเอง รู้จักสภาพสังคม
และสิ่งแวดล้อมในแง่วิชาการ การวิเคราะห์วิจัย” ซึ่งตรงกับที่อมรรัตน์ เจริญชัย (2531:18-21) ได้กล่าว
สอดคล้องต้องกันว่า “นักศึกษาควรศึกษาค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ความรู้ แก้ปัญหาด้วยวิชาการ หลักการและ
เหตุผล รู้จักผสมผสานความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางศิลปะ และทางสังคมศาสตร์เพื่อนำมา
ปรับปรุงคุณภาพชีวิต” ขณะเดียวกับที่กล่าวมานี้ตรงกับที่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่านักศึกษาฝึกงานที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทาง
วิชาการ ต้องมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่
แสวงหาความรู้ที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาการ

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน คือสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ผลิตกำลังคนออกสู่ตลาดแรงงาน สถานประกอบการที่ประกอบธุรกิจเป็นผู้ต้องการกำลังคนไปทำงาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำหนดนโยบายกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสถานประกอบการนั้นถือได้ว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาโดยให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเสนอแนะความคิดเห็นในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะได้นำมาวางแผนปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหารายวิชา กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมของนักศึกษา ตลอดจนพัฒนาครู-อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา

บลูม (Bloom :1976) ได้จำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาออกเป็น พฤติกรรม 3 ด้านคือ

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain)เป็นความสามารถในการคิดที่เป็นสมรรถภาพทางสมองซึ่งได้จำแนกออกเป็น 6 ระดับ

1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆที่ได้ประสบมาและสามารถระลึกเรื่องราวนั้นได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถทางปัญญาที่เข้าใจการสื่อความหมาย และสามารถใช้ความรู้ และแนวคิดมาสื่อความหมายได้

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำเอาหลักการกฎเกณฑ์และทฤษฎีที่ได้เรียนรู้มาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการจำแนกแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย หรือองค์ประกอบย่อย ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์เดียวกันโดยนำส่วนย่อยๆมาจัดเรียง และผสมผสาน ให้เป็นสิ่งใหม่ ที่ต่างไปจากส่วนประกอบย่อย

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis)เป็นเรื่องของความสามารถในการนำองค์ประกอบหรือส่วนต่างๆเข้ามารวมกันให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ได้แก่ การวางแผนได้ จัดตั้งได้ บริการได้ ออกแบบได้

1.6 การประเมินค่า (Evaluation)เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งของ หรือวิธีการโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสมเป็นมาตรฐาน ในการประเมินเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นหรือผู้สอนกำหนดก็ได้

2. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นเรื่องของการทำงานหรือการปฏิบัติเกี่ยวข้องกับระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งเป็นทักษะความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติการ เป็นการกระทำที่สามารถทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

3. จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกทางจิต เช่น ความสนใจความซาบซึ้งคุณค่า ความเชื่อ อุดมการณ์ เจตคติ ค่านิยมตลอดจนการจัดระเบียบทางจิตใจและลักษณะพิสัย

การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ที่จะยึดหลักการขั้นตอนของการพัฒนาเจตคติ 5 ขั้นตอน คือ การรับรู้ การยอมรับ การเห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในด้านอื่นๆ และการปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัยในเรื่องนี้ สิบปนนท์ เกตุทัต (2541:12-16) ได้กล่าวถึงกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง ดังนี้

ความเป็นคนเก่ง หมายถึง มีความรู้ทางวิชาการดี เป็นผู้รู้จริง มีความสามารถในการทำงาน และแก้ปัญหางานได้ดี มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และมีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มงานใหม่ อยู่เสมอ ซึ่งสถานศึกษาควรมีแนวทางในการพัฒนาด้านนี้ได้แก่

1. กำหนดไว้ในหลักสูตร การให้ความรู้ อาจเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย
2. จัดศึกษาดูงานในสถานประกอบการหรือการจัดนิทรรศการของหน่วยงานต่างๆ
3. ให้นักศึกษาได้แสดงออกถึงผลจากการเรียน อาจเป็นในรูปของการจัดนิทรรศการ การเสนอผลงาน การทดสอบ ฯลฯ
4. ครู-อาจารย์หาความรู้เพิ่มเติม หรือเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้ ทั้งการนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานการควบคุมการผลิตในสถานประกอบการ
5. ให้นักศึกษาได้ร่วมโครงการอาสาพัฒนา ช่วยชุมชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ เช่น ช่วยสอนคอมพิวเตอร์ หรือการฝึกพิมพ์ดีด เป็นต้น

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีจุดเน้นที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้เรียนตามความถนัด ตามความสนใจ และได้รับการบริการด้านการศึกษาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ สำหรับในเรื่องการจัดการเรียนการสอนกล่าวถึงในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 22 ให้ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ส่วนในมาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การจัดการ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืนและในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ปัญหา

มารศรี สุธานี (2540 : 50-51) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการได้ ควรมีพฤติกรรมที่แสดงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของโรงเรียน
2. เน้นความสำคัญของการเรียนการสอน

3. ส่งเสริมให้มีการนิเทศก์ครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน
4. จัดให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ
5. จัดหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ
6. ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
7. ประสานงานกับคณะครูเกี่ยวกับโครงการทางวิชาการ
8. ประเมินผลโครงการทางวิชาการของโรงเรียน

สรุปได้ว่าแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ด้านวิชาการ สถานศึกษาควรปรับปรุงหลักสูตรเน้นภาคปฏิบัติ จัดศึกษาดูงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานต่างๆ และให้นักศึกษาแสดงผลงาน โดยการจัดนิทรรศการทางวิชาการ นอกจากนี้ครู อาจารย์ผู้สอนควรหาความรู้เพิ่มเติมหรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้หรือบรรยาย จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง พร้อมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกไว้ทุกวิชา

3.3. คุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

เจตคติ หรือ ทศนคติ มีความสำคัญต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเราเอง ดังเช่น เจตคติของนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะนักศึกษาอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจในวิชาชีพและเห็นว่าการศึกษาด้านนี้มีประโยชน์ น่าภูมิใจ และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2542:110) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ดังนี้

ความหมายของเจตคติ

เจตคติมาจากภาษาอังกฤษว่า Attitude ซึ่งเดิมเราใช้คำว่า ทศนคติ ต่อมาเปลี่ยนเป็นเจตคติ และในปัจจุบันใช้คำว่า เจตคติ (วรพักตร์ ภูพันธ์ศรี, และคณะ. 2530 : 208) ฉะนั้นในที่นี้ทศนคติหรือเจตคติจึงมีความหมายเดียวกันนั่นเอง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 193) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกสภาพความพร้อมทางจิต และประสาทของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากเรียนรู้ประสบการณ์และการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

วินัย วีวัฒนานนท์ (2532 : 39) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 217) ให้ความหมายว่า เป็นท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "Attitude" คำที่มีความหมายเดียวกัน ได้แก่ ทศนคติ นอกจากนั้น บุญเรียง ขจรศิลป์ (2539 : 1) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความเชื่อ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำสถานการณ์ และอื่น ๆ นอกจากนี้ เจตคดียังเป็นอำนาจหรือแรงขับที่บ่งบอกถึงสภาพจิตใจของบุคคลในการที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2540 : 239) กล่าวว่าเจตคติเป็นกิริยาท่าทีรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกสิ่งเร้าหนึ่งๆ เช่นวัตถุสิ่งของ และสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม โดยแสดงออกในทางสนับสนุน ซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆ หรือในทางต่อต้านซึ่งมีความรู้สึกไม่เห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งนั้น

เหตุการณ์ เมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดีขึ้นชอบพอใจสิ่งใดก็มีความสุข ความพอใจที่จะเข้าใกล้หรือทำพฤติกรรมนั้นๆ เช่นเจตคติที่เป็นบวกต่องานก็มีความสุขที่ได้ทำงาน เจตคติมีความสำคัญที่ทำให้บุคคลพอใจทำพฤติกรรมในองค์การ ซึ่งเป็นที่มาของการอุทิศตนขยันในการทำงาน ไม่ลาหยุดหรือลาออกจากการทำงาน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของเจตคติของนักศึกษาฝึกงานว่าหมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาชีพ เน้นผู้ที่มีระเบียบวินัย พึงพอใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน มานะพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ และกระตือรือร้นในการทำงานตลอดเวลา

การเกิดเจตคติ

การเกิดเจตคติไม่ได้เกิดโดยกำเนิดหรือพันธุกรรม แต่เจตคติเกิดขึ้นภายหลังอาจเกิดจากการเรียนรู้ การเลียนแบบ หรือจากการได้รับแรงเสริม บุคคลจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในสังคม จากพ่อแม่ จากบุคคลใกล้ชิดหรือจากประสบการณ์ส่วนตัว ดังที่ ฤวิธ อารานิกชน (2534 : 65-67) มีความเห็นที่ว่าเหตุผลสำคัญที่ทำให้บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีอยู่ 4 ประการคือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experience) คือ การที่บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองและเหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เขาเกิดความพึงใจกลายเป็นเจตคติของเขา เช่น เมื่อเขาได้รับรางวัลจากบุคคลคนหนึ่งเขาก็อาจจะชอบบุคคลคนนั้น และจะเกิดเจตคติในทางที่ดีต่อเขา ในทางตรงกันข้ามถ้าเขาได้รับการลงโทษก็อาจจะไม่เจตคติที่ไม่ดีต่อเขาได้ การที่บุคคลได้นำประสบการณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในเหตุการณ์ต่าง ๆ จะบอกถึงการมีเจตคติ เช่น ครูสอนคณิตศาสตร์ทำให้เกิดความเข้าใจดี ทำคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีประสบผลสำเร็จในการนำคณิตศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้รับการชมเชยจากครูคณิตศาสตร์ จาก พ่อ แม่ ครู ผู้ปกครอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่กล่าวมาถือเป็นประสบการณ์ให้คน ๆ นั้นมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (communication from others) คือ การใช้ชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งจากการเกี่ยวข้องติดต่อกันทำให้เราับเจตคติหลายๆ อย่าง เข้าได้โดยมิได้ตั้งใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูงที่สนิทสนมหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ผู้ที่เคารพนับถือ นอกจากบุคคลที่กล่าวมาแล้วตัวกลางที่เป็นสื่อ และมีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือและวารสารต่างๆ

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (model) เจตคติบางอย่างเกิดจากการเลียนแบบจากบุคคลอื่น โดยจะมองว่าบุคคลอื่นมีการปฏิบัติอย่างไร แล้วก็จะจำลองรูปแบบนั้นมาปฏิบัติ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะทำให้เกิดเจตคติได้มากนั้นเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับว่า บุคคลที่เป็นแบบอย่าง เป็นที่เชื่อถือจากเขาได้มากน้อยเพียงใด

4. องค์ประกอบของสถาบัน (institutional factors) สถาบันที่มีส่วนในการสร้างเจตคติให้แก่บุคคล ได้แก่ โรงเรียน วัด ครอบครัว หน่วยงาน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

การแสดงออกของเจตคติ

เจตคติของบุคคลมีทั้งเจตคติที่ดีและเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุญเรียง ขจรศิลป์ (2539 : 94) ได้กล่าวถึงการแสดงออกของเจตคติมี 3 ลักษณะ คือ

1. เจตคติเชิงนิมานหรือเชิงบวก เป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะที่พึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติความเต็มใจ

2. เจตคติเชิงนิเสธหรือเชิงลบ เป็นการแสดงออกของบุคคลที่ตรงกันข้ามกับเชิงนิมาน เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม

3. เจตคติที่เป็นกลางเป็นการแสดงออกของบุคคลที่ไม่เป็นทั้งเชิงนิมาน และเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

คุณลักษณะของเจตคติ

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 246-247) ได้กำหนดคุณลักษณะของเจตคติไว้ ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ฉะนั้นเจตคติจึงมีทั้งบวกและลบ

3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ 1) องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ 2) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด และ 3) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม

4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงของเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น หรือความมากน้อย เจตคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้

5. เจตคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชน หรือสังคมหนึ่ง ๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ฉะนั้นค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิกในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนเจตคติ จะต้องเปลี่ยนค่านิยม

6. สังคมประกิต (socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็กโดยเฉพาะ เจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรมอุดมคติ เช่น เจตคติต่อเสรีภาพในการพูดการเขียน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง จะมีเจตคติสูงที่สุด

ดังนั้นจึงสังเกตและวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อบุคคล สถาบันและสถานการณ์ได้จากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก เช่น ความพึงพอใจ เห็นด้วยสนับสนุน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ หรือไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เป็นไปทั้ง 2 อย่าง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติ

พรหมิ์ ชูทัยเจนจิต (2538 : 288) กล่าวว่า เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังและสามารถเปลี่ยนแปลงได้มาตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งผู้ใหญ่ และเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีรากฐานมาจากผลรวมกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์หรือบุคคลสำคัญ เจตคติเป็นสิ่งที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลของประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะสมเรื่อยมา ประสบการณ์ใหม่อาจทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ แต่กระบวนการเรียนรู้ของบุคคล จะช่วยรักษาเจตคติให้คงเดิมต่อไป ดังนั้นเจตคติที่สะสมมากขึ้น และต่อเนื่องยาวนาน จะไม่ถูกลบล้างโดยง่ายจากประสบการณ์ใหม่อันเล็กน้อย

การศึกษาเจตคติ

เจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน ซึ่งเป็นการยากที่จะวัดเจตคติโดยตรง แต่เจตคตินั้นสามารถวัดทางอ้อมได้ โดยวัดจากความคิดเห็นจากบุคคลเหล่านั้นแทน และใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องชี้ หรือเป็นตัวกลางในการวัดเจตคติ การสังเกตเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาเจตคติโดยการเฝ้ามอง และจัดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน แล้วนำข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีเจตคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร การรายงานตนเองก็เป็นวิธีการศึกษาเจตคติอีกวิธีหนึ่ง วิธีการศึกษาคือให้บุคคลเหล่านั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้น ว่ารู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ ดี หรือไม่ดี เป็นความรู้สึกนึกคิดที่ออกมาจากประสบการณ์และความสามารถลงในแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้น (บุญเรือง, 2539 : 78) และถวิล ธาราโกชน์ (2534 : 60) กล่าวถึงเหตุผลที่ต้องศึกษาเจตคติเพราะว่า เจตคติมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อผู้แสดงออกทางพฤติกรรมของความรู้สึกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน ยากที่จะวัดโดยตรงได้แต่ก็มี การวัดเจตคติทางอ้อม คือ วัดจากความคิด การสังเกตพฤติกรรม และการรายงานตนเองของบุคคลนั้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดเจตคติ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530: 3) กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความขัดแย้งของความคิด (Cognitive Dissonance Theory) ทฤษฎีนี้อธิบายถึงเจตคติว่า เมื่อบุคคลใดมีสิ่งขัดแย้งกัน ความคิด ก็จะพยายามหาทางที่จะขจัดความขัดแย้งนั้นออกไป โดยการกระตุ้นให้บุคคลนั้นมีปฏิกิริยาและกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการกระทำกิจกรรมนี้ จะช่วยลดความขัดแย้งในความคิดลงได้ การลดความขัดแย้งในความคิดอีกประการหนึ่งคือ เพิ่มความสนใจกับสิ่งที่ต้องการเลือก ให้มากยิ่งขึ้นและลดความสนใจในสิ่งที่ไม่เลือกให้น้อยลง โดยการเพิ่มเหตุผลและความรู้สึกในสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลนั้นเกิดความสอดคล้องในความคิดของตนเอง

2. ทฤษฎีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (Social Judgement Theory) การเปลี่ยนแปลงเจตคติตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า กระบวนการในการปรับตัวของบุคคลนั้น เกิดจากปฏิกิริยาของเจตคติของบุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อม คือ บุคคลจะตัดสินใจและวินิจฉัยข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับมาใหม่ด้วยการผสมผสานกับข้อมูลข่าวสารที่เคยได้รับมาก่อน รวมถึงองค์ประกอบภายในของบุคคล องค์ประกอบทางสังคมและสิ่งเร้าจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจมากที่สุด การที่บุคคลจะตัดสินใจอย่างใดนั้น ต้องอาศัยการประเมินผลหรือการพิจารณาว่า ถ้าเห็นด้วยกับสิ่งใดก็แสดงว่ายอมรับความคิดเห็นนั้น และถ้าบุคคลนั้นไม่แน่ใจก็แสดงว่า ไม่มีการตัดสินใจในการยอมรับ หรือไม่ยอมรับ การยอมรับ ไม่ยอมรับ และไม่แน่ใจนี้ขึ้นอยู่กับมีส่วนร่วมในสังคมนั้นด้วย

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) การที่บุคคลได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองกับสิ่งเหล่านั้น ถ้าประสบการณ์ตรงที่บุคคลได้รับจากสิ่งเร้านั้น เกิดเป็นผลที่พอใจหรือเป็นผลดี จะมีอิทธิพลให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าไม่พอใจก็จะมีแนวโน้มที่ก่อให้เกิดเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้นได้

4. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) การเปลี่ยนแปลงเจตคติเป็นผลมาจากการได้รับการเสริมแรง ถ้าบุคคลได้รับการเสริมแรง หรือรางวัล เจตคติ จะเป็นไปในทางที่ดี แต่ถ้าได้รับการลงโทษ เจตคติก็จะเปลี่ยนไปในทางที่ไม่ดี

กรมอาชีวศึกษา (2538 : 15) ได้กำหนดคุณลักษณะด้านเจตคติในการทำงานของนักศึกษาที่จะออกฝึกงานในสถานประกอบการว่า จะต้องเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาอย่างเคร่งครัด มีความรับผิดชอบ อดทน มีวินัย ซื่อสัตย์ รักษากฎระเบียบ และกฎข้อบังคับของสถานประกอบการ หมั่นทบทวนความรู้อยู่เสมอ มีที่ดีมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ มีเจตคติที่ดีต่อสถานประกอบการ และการฝึกงาน ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงานอยู่ตลอดเวลา ปฏิบัติคำแนะนำสั่งสอนของครูฝึกมีวิจรรย์ญาณในการเลือกรับรู้ ในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ กล่าวแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องหลีกเลี่ยงอบายมุข และสิ่งเสพติด ตั้งใจศึกษา หากมีข้อสงสัยควรสอบถามให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะปฏิบัติ ไม่ควรตัดสินใจโดยพลการเพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์การ ควรพยายามเรียนรู้งานหลายๆอย่าง และดักดวงความรู้ ทักษะให้ได้มากที่สุด ตลอดจนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาชีพที่เรียนจากภายนอก หรือแหล่งความรู้อื่นๆ ด้วย

คุณลักษณะด้านเจตคติต่องานและองค์กร เป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน การมีเจตคติที่ดีต่องานและองค์กร การกระตือรือร้นที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองาน โดยเฉพาะในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม เป็นที่ต้องการอยู่ในระดับมาก สถานประกอบการมีความต้องการให้พนักงานมีความผูกพันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี ชัยสวัสดิ์ (2538 : 163) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาของผู้จัดการสถานประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตรงกับความคิดเห็นของ สุจิตา ก้องสมุทร(2537 : 175) ซึ่งทำการวิจัยคุณลักษณะของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ฝ่ายช่างบริหารการบินไทยต้องการพบว่าปัญหาที่ผู้บริหารของบริษัท

การbinไทยต้องการคือ เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งก็สอดคล้องกับ อานนท์ สิมะกุลธร (2534 : อัดสำเนา) ซึ่งกล่าวถึงผู้จบอาชีวศึกษาทั่วไปว่ายังขาดคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ขาดความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ สัมมาคารวะ อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการทำงานในสถานประกอบการ นอกจากนั้นงานวิจัยของ ประชาคม จันทรจิต (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานและคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่สถานประกอบการในจังหวัดปัตตานีพึงประสงค์มากที่สุดคือ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ

บุญมี กองธรรม (2539 : 27) ได้ศึกษาวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการศึกษิตตามประกาศหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีสมรรถภาพด้านเจตคติในการทำงานดังนี้คือ การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของโรงงาน ปฏิบัติงานด้วยความประณีต สุขุมรอบคอบ มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในการทำงาน มีความขยันอดทนในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความตื่นตัว ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ การเสียสละเวลาเพื่อผลสำเร็จของงานตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแต่งกายเหมาะสมขณะปฏิบัติงาน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ท่าทางร่าเริงแจ่มใส มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหาทางาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน มีกิริยาจาสุภาพเรียบร้อยอ่อนโยน สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ มีลักษณะการเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและสังคม รู้จักการประหยัดวัสดุการบำรุงรักษาเครื่องมือ การใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง มีความคล่องแคล่วรวดเร็วในการทำงาน สะอาดเรียบร้อยใน การปฏิบัติงาน

นวลผจง รังสิกรรพุม(2541 : 79-82) ได้ทำการศึกษาคุนลักษณะที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านจิตสังคม ด้านทักษะการฝึกปฏิบัติและประสบการณ์งานอาชีพ และด้านความรู้ความสามารถ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์รายข้อในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านจิตสังคมพบว่า คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการและครู-อาจารย์ ต้องการในระดับมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต คุณลักษณะที่ผู้บริหารต้องการในระดับมากที่สุดคือความตรงต่อเวลาและวินัยในตนเอง

กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ด้านจิตสังคม กระบวนการพัฒนาที่ผู้บริหารต้องการในระดับมากที่สุดคือการให้นักศึกษาร่วมในกิจกรรมฝึกและปลูกฝังให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย กระบวนการพัฒนาที่ครู-อาจารย์ต้องการในระดับมากที่สุดคือการให้นักศึกษาร่วมในกิจกรรมฝึกและปลูกฝังให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ

การจัดการเรียนการสอนจึงควรเน้นการอบรมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และเน้นหนักในด้านความรับผิดชอบต่องานของนักศึกษา ปลูกฝังคุณลักษณะในด้านเจตคติต่องานและองค์กรในเรื่องของความมีคุณธรรม แม้ว่าคุณลักษณะด้านนี้ จะอยู่ในระดับมากแต่ก็ไม่ได้จัดอยู่ในระดับแรก

สถานประกอบการย่อมต้องการให้พนักงานมีเจตคติที่ดีต่องานและองค์กร มุ่งหวังให้พนักงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยใช้ความพยายามและความอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ในงาน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์(บรรจง อภิรติกุล, 2531:295)

อุมาพร สุขสุเมธ (2540 : 75) ได้ค้นพบว่าคุณลักษณะด้านเจตคติต่องานและองค์กรเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ต้องการอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาดา จิยพันธ์ (2543 : 85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาช่างกลโรงงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม สถานประกอบการต้องการอยู่ในระดับมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าคุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงคุณค่าของบุคคล เป็นคุณลักษณะด้านความผูกพัน ความรู้สึกที่เกิดจากความพึงพอใจ ความรัก ความเอาใจใส่ มีความสุขที่ได้ร่วมมือให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น มีความเสียสละส่วนตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมและมีเจตคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน หน่วยงานและงานที่ปฏิบัติ นักศึกษาที่ออกฝึกงานในสถานประกอบการทุกคนจึงต้องมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกงานเพื่อให้การฝึกงานของนักศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

กรมอาชีวศึกษา (2537:15) ได้กำหนดคุณลักษณะ ด้านเจตคติในการทำงานของนักศึกษา ที่จะออกฝึกงานในสถานประกอบการว่า จะต้องเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาอย่างเคร่งครัด มีความรับผิดชอบ อดทน มีวินัย ซื่อสัตย์ รักษากฎระเบียบ และกฎข้อบังคับของสถานประกอบการ หมั่นทบทวนความรู้อยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ มีเจตคติที่ดีต่อสถานประกอบการและการฝึกงานควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงานอยู่ตลอดเวลา ปฏิบัติตามคำแนะนำสั่งสอนของครูฝึก มีวิจรรณญาณในการเลือกรับรู้ในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ กล่าวแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงอบายมุขและสิ่งเสพติด ตั้งใจศึกษา หากมีข้อสงสัยควรสอบถามให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะปฏิบัติ ไม่ควรตัดสินใจโดยพลการเพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทได้ พยายามเรียนรู้งานหลาย ๆ อย่าง และดักดวงความรู้ ทักษะให้ได้มากที่สุด ตลอดจนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาชีพที่เรียนจากภายนอก หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ด้วย

สมนึก วงษ์สวัสดิกุล(2542 : 93) กล่าวว่า สถานประกอบการนั้นควรร่วมมือกับสถานศึกษา ในการพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. ครูอาจารย์ในสถานศึกษาจะต้องมีแนวคิด (concept) ตรงกันที่ว่า การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือพัฒนากิจนิสัยนั้น จะต้องกำหนดไว้ในกระบวนการเรียนการสอนปกติและกิจกรรมเสริมที่นักศึกษาดำเนินการอยู่ไปพร้อมๆ กัน ไม่ควรที่จะมุ่งเน้นแต่เฉพาะในกิจกรรมเสริมเท่านั้น

เพราะอาจไม่เพียงพอทั้งนี้เนื่องจากจุดอ่อนของการจัดกิจกรรมเสริม นั่นคือ ไม่สามารถจัดได้บ่อยครั้ง แต่กิจกรรมจะมีประโยชน์ตรงที่ทำให้ให้นักศึกษาไม่จำเจและเบื่อหน่าย

2. หน้าที่ของครู - อาจารย์ที่จะให้กับศิษย์ 3 ประการ คือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือคุณธรรม ความดีงาม หากได้เริ่มต้นจากเจตคติหรือการฝึกฝนอบรมให้นักศึกษาเป็นคนดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นอันดับแรกแล้ว เชื่อกันว่าการให้ความรู้และทักษะนั้น จึงไม่ใช่เรื่องยากอะไรที่จะให้นักศึกษาเรียนรู้ได้

3. ให้แปลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่สถานประกอบการต้องการออกมาเป็นในรูป พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกมาให้สามารถวัดได้ ประเมินได้ เช่น การแต่งกายตามข้อตกลง เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่านักศึกษาเป็นผู้มีวินัย รู้จักข่มใจตนเอง มีน้ำใจเสียสละ มีการวางแผนเตรียมการ ฝึกความ ประณีตเรียบร้อย ละเอียดถี่ถ้วน เป็นต้น

4. กำหนดกิจกรรมหรืออาจเรียกได้ว่า การกำหนดแบบฝึกหัด การพัฒนาคน เพื่อให้นักศึกษาได้ ปฏิบัติ เช่น การตรงต่อเวลา อาจกำหนดให้นักศึกษาได้ปฏิบัติหรือแสดงออกที่หน้าเสาธงก่อนเข้าเรียนตอนเช้า หรือการเข้าชั้นเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น กิจกรรม หรือแบบฝึกหัดเหล่านี้ จะต้องมีการ ประเมินให้คะแนนเช่นเดียวกับการให้คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผู้ปฏิบัติไม่ได้จะต้องถูกตัด คะแนนหรือเชิญผู้ปกครองมาพบ

5. กิจกรรมดังกล่าวจะต้องกำหนดไว้ในโครงการสอนหรือ Lesson plan หรือวัตถุประสงค์นั้นมีความสำคัญและจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการพัฒนาด้านความรู้และทักษะ

สิปปนนท์ เกตุทัต (2541 : 12 – 13) ได้กล่าวถึงกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาโดยยึดหลักตามขั้นตอนของการพัฒนาเจตคติ 5 ขั้น คือ การรับรู้ การยอมรับ การเห็นคุณค่า และนำไปปฏิบัติโดยประยุกต์ใช้ในงานด้านอื่นๆ และการปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัย เพื่อสร้างความเป็นคนดี ได้แก่ ความจงรักภักดี ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบหน้าที่ รักการทำงาน ขยันขันแข็ง มีความเพียร มานะอดทน และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้สร้างความสามัคคีในหมู่คณะโดยสถานศึกษาควรพัฒนา นักศึกษาดังนี้

1. ชี้นำปลุกจิตใจส่งเสริม สนับสนุน ให้ความสะดวกแก่นักศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อฝึก ให้นักศึกษาได้ทำงานด้วยตนเองฝึกให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

2. ครู - อาจารย์ ต้องให้คำแนะนำสังเกตการ และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษา อย่างใกล้ชิดและเสริมแรงให้รางวัล

3. ในการเขียนโครงการจัดกิจกรรมใดๆ ของนักศึกษาจะต้องกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในเรื่องของงานพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมสามารถประเมินได้ ซึ่งนักศึกษาจะเป็นผู้เขียนขึ้นมาเองจากการระดมสมอง

4. ให้โอกาสแก่นักศึกษาในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะเหมือนในระบบ QCC

5. จัดกิจกรรมแสดงให้เห็นความผูกพันของบุคคลกับองค์กรนั้นๆ จะก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้ง 2 ฝ่าย โดยสนับสนุนให้มีการก่อตั้งสมาคมหรือชมรมศิษย์เก่ามอบทุนการศึกษา มอบเครื่องมือเครื่องจักร ให้สถานศึกษา

6. ในการจัดกิจกรรมใดๆ ของสถานศึกษาเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่สำคัญๆ จะต้องให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึก ที่ได้มีส่วนร่วมในความสำเร็จความภูมิใจความผูกพันใกล้ชิด ครู - อาจารย์ ผู้บริหารหรือสถานศึกษา

7. สอดแทรกในบทเรียนวิชาต่างๆ ให้นักศึกษาได้ทราบถึงผลร้ายของคนที่ไม่สุจริตต่อหน้าที่และในทำนองเดียวกันให้ทราบถึงผลดีของผู้ที่มีความสุจริตจะได้รับการยกย่องของสังคมเช่นกัน ซึ่งอาจนำข้อมูลข่าวสารมาจากหนังสือพิมพ์ ข่าววิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

สิ่งที่กล่าวถึงข้างต้นแสดงความสำคัญในการที่ผู้สอนอาชีวศึกษาต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดมีขึ้นในผู้เรียนให้ได้ นอกเหนือจากการสอนให้มีความรู้และทำงานเป็นแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านตามความคิดของบลูม (Bloom) คือ พุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านเจตพิสัยจะทำได้ยาก และใช้เวลานานกว่าทุกด้าน และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็ยากต่อการสังเกตและวัด ผู้สอนอาชีวศึกษาควรตั้งใจศึกษาแนวทางปฏิบัติและอดทนที่จะปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งกลางคัน เพราะต้องใช้เวลานาน แต่ผลสำเร็จนั้นคุ้มค่าขึ้นใจ เพราะผู้เรียนจะได้ลักษณะนิสัยที่ดีงามติดตัวไป

สรุปว่าแนวทางการพัฒนานักศึกษาที่ออกฝึกงาน ในคุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สถานศึกษาต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตน จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นฝึกให้นักศึกษาปฏิบัติงานให้ตรงต่อเวลา ครู อาจารย์ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและประเมินการทำงานของนักศึกษา

3.4 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ความหมายของบุคลิกภาพ

คำว่า บุคลิกภาพ (Personality) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า " Persona " ซึ่งหมายถึง หน้ากากที่ใช้สำหรับให้ผู้เล่นละครสมัยกรีกสวมใส่ คำจำกัดความเบื้องต้นของคำว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ภาพลักษณ์ทางสังคมอย่างผิวเผิน(Superficial Social Image) ซึ่งบุคคลใช้เป็นบทบาทในชีวิตจริง(Hielle & Ziwgler. 1992 : 145) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง กลุ่มของคุณลักษณะที่คงที่ และสัมพันธ์กันซึ่งจะถูกกำหนดเฉพาะในแต่ละบุคคลที่แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ กัน

สมิท ซาราสัน(Smith Sarason & Sarason. 1982 : 412) ให้ความหมายเกี่ยวกับบุคลิกภาพว่า หมายถึง การรับรู้พฤติกรรมรวมทั้งหมดของบุคคลโดยบุคคลหนึ่ง ทั้งในสิ่งที่มองเห็นได้เช่นความคิด ความสนใจ และทำให้บุคคลอื่นสามารถที่จะเข้าใจ แยกแยะความแตกต่างของบุคคลนั้นกับบุคคลอื่น

ศรีธรรม ธนะภูมิ (2535 : 126) ให้ความหมายบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึงลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพสังเกตได้จากการแสดงออกหลายๆด้านของบุคคลนั้นเช่นความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทศนคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตนเอง(Self-Image) และความประพฤติเป็นต้น

โสภา ธปัมภ์ (2536 : 5) เสนอว่าบุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะหรือเอกลักษณ์ประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลต่อบุคคลนั้นในด้านเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และต่อการแสดงพฤติกรรม

ดิน ปรัชญาพฤทธ์(2541 : 386-391) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพตามทัศนะของนักวิชาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตามความหมายของนักจิตวิทยา ซึ่ง ดิน ได้ประมวลความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็น คุณลักษณะทางจิตวิทยา (Attributes) และคุณสมบัติหรือลักษณะทางร่างกาย (Characteristics) ซึ่งเป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัวซึ่งจะเป็นเครื่องหมายหรือทำให้คนอื่น ๆ เกิดความประทับใจและสามารถบรรยายอธิบาย และพยากรณ์พฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นได้

โดยนักสังคมวิทยา ซึ่งได้พิจารณาถึงผลงานของ ฮีโอดอร์สัน และฮีโอดอร์สันได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า รูปปลั๊กแบบอย่างพฤติกรรม ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่มารวมกันเป็นลักษณะประจำตัวของคนใดคนหนึ่ง ลักษณะประจำตัว เช่นนั้นเป็นที่ประจักษ์ทั้งต่อตนเอง และคนอื่นยังกล่าวต่อไปกว่า บุคลิกภาพเป็นผลพวงของประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้รับจากปฏิกิริยาโต้ตอบกับผู้อื่น ในสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม

โดยนักมนุษยวิทยา ซึ่งได้พิจารณามผลงานของ วอลเลซ ซึ่งได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ 2 นัย คือ

1. เป็นองค์ประกอบที่สลับซับซ้อนทั้งหมดที่เกี่ยวกับความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ความสามารถและนิสัยอื่น ๆ ที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยตนเอง
2. หมายถึงแนวพฤติกรรมหรือเทคนิคสำหรับการแก้ปัญหา ซึ่งมีโอกาส ค่อนข้างสูงที่บุคคลจะนำมาใช้ภายใต้วัฒนธรรม อารยธรรม ภูมิภาคหรือส่วนต่าง ๆ ของประเทศและโลกโดยนักรัฐศาสตร์ พิจารณาความหมายของ โวลเฟนสไตน์ ว่าเป็นองค์ประกอบ ของแนวทางต่างๆ ที่บุคคลจะตอบสนองตอบ ต่อแรงขับ (Drive) และความต้องการ ภายในจิตใจของตนส่วนหนึ่ง ซึ่งองค์ประกอบของแนวทางต่าง ๆ เหล่านี้ค่อนข้างจะคงทนสม่ำเสมอ

จากการพิจารณาความหมายจากนักวิชาการไทย และต่างประเทศ ดิน ได้สรุปความหมายของ บุคลิกภาพ ว่า เป็นลักษณะเด่นๆ ทางจิตใจ ร่างกาย และวัฒนธรรมของบุคคล ลักษณะที่เด่นๆ นี้สามารถ นำมาประกอบการพิจารณาความแตกต่าง ความคล้ายคลึงระหว่างบุคคลได้

องค์ประกอบของบุคลิกภาพ

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2542 : 174-175) ได้กล่าวถึงลักษณะบุคลิกภาพ ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ร่างกายและอารมณ์ (Psychogenic and Temperament) สภาพทางร่างกายของบุคคล เช่น ขนาดความแข็งแรง และพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่ผสมผสานก่อให้เกิดเป็น บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคล

2. สติปัญญาและความสามารถอื่น ๆ (Intellectual and Abilities) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมส่วน หนึ่งตามความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ และใช้ทักษะเฉพาะด้าน เพื่อการแสดงเอกลักษณ์แห่งตน

3. ความสนใจและค่านิยม (Interests and Values) ความพึงพอใจ และให้คุณค่าของสิ่งต่างๆ ย่อมมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล ความร่วมมือ ความจงรักภักดี และยังกล่าวนักสุขภาพจิตได้ให้ ความหมายของมนุษย์สัมพันธ์ ว่า หมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หรือมีศิลปะการเข้ากับผู้อื่นได้ดี

ความหมายทั่วไปของบุคลิกภาพ (สนใจ ลักษณะ. 2542 : 167) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพเป็น ผลรวมของลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคลซึ่งประกอบด้วยลักษณะทางร่างกาย เช่นรูปร่างหน้าตา กิริยา ท่าทาง ลักษณะทางจิตใจและอารมณ์ความรู้สึก เช่นเป็นคนใจกว้าง-ใจแคบ ก้าวร้าวใจเย็น ขยัน ซื่อสัตย์ เลห์เลี่ยม ลักษณะทางสติปัญญา เช่น ฉลาด-โง่ วิเริ่มสร้างสรรค์เก่ง - ไม่เก่ง มีความถนัดด้านต่างๆ บางด้านหรือหลายด้าน ลักษณะทางสังคม เช่นเก็บตัว เปิดเผย พึ่งตนเอง - พึ่งผู้อื่น ร่วมมือ-ไม่ร่วมมือ เป็นต้น

พระมหาอดิศร ภิรติโล (2540 : 95) ; และยนต์ ชุ่มจิต (2541 : 155 - 158) มีความเห็นพ้อง ต้องกันว่าบุคลิกภาพหมายถึงคุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างทั้งภายในและภายนอกซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลใด บุคคลหนึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆบุคลิกภาพทำให้เกิดความแตกต่างระหว่าง บุคคล คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมได้เปรียบกว่าบุคคลอื่น ทำให้คนข้างเคียงยอมรับ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานหลายๆ อย่างซึ่งบุคลิกภาพภายนอกสามารถแก้ไขปรับปรุงหรือ เปลี่ยนแปลงได้ง่าย อันได้แก่บุคลิกภาพทางกายวาจาส่วนบุคลิกภาพภายในเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นส่วนใหญ่ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาอารมณ์ และจิตใจดังเช่น เพราพรรณ เปลี่ยนนุ (2540 : 64-65) ได้ กล่าวถึงบุคลิกภาพไว้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่พึงปรารถนาของผู้อื่น เป็นที่พึงพอใจแก่ ผู้พบเห็น ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในสังคม

ส่วนความหมายเฉพาะของบุคลิกภาพ เน้นบุคลิกในแง่อุปนิสัย (Traits) คุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่มาจากองค์ประกอบทางจิตใจ และอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง และต่อสังคม เช่น บุคลิกภาพที่เป็นอุปนิสัยขยันหมั่นเพียร เมตตา กรุณา กล้าหาญ จู้จี้ขี้บ่น เป็นต้น

โดยสรุปบุคลิกภาพหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบขึ้นเป็นบุคคล ซึ่งได้แก่พฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งภายในและภายนอกร่างกายได้แก่ลักษณะทางกาย อารมณ์ ความสามารถซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลด้วยอิทธิพลจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์

ในการประกอบอาชีพความสำเร็จหรือล้มเหลวส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพเป็นสำคัญ ผู้สำเร็จการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานควรจะทำให้ความสนใจในเรื่องบุคลิกภาพอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพจะมีผลกระทบโดยตรงต่อหน้าที่การงาน ชีวิตส่วนตัวและ การอยู่ร่วมกันในสังคม บุคลิกภาพ จะเป็นลักษณะอันดับแรกในการสร้างการยอมรับนับถือ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล(บุญเชื้อ ช่วงต่อ 2540 : 37) เป็นที่น่าสังเกตว่า สถานประกอบการต่างๆหลายแห่งสนใจความรู้ด้านวิชาการของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นอันดับรอง แต่สนใจอันดับแรกในเรื่องคุณภาพด้านบุคลิกภาพ ความขยันอดทน ซื่อสัตย์ ตรงเวลา รับผิดชอบและมนุษยสัมพันธ์ โดยให้เหตุผลว่า ความรู้ด้านวิชาการต่างๆทั้งหลายนั้นพอที่จะฝึกหัดฝึกฝนในโรงงานได้

ภาวนา ไชยสมบูรณ์ (2533 : 43) กล่าวว่าในคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ภาควิชาการ และเอกชน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน โดยเน้นคุณลักษณะสำคัญตรงกัน คือ มีความรับผิดชอบ ขยันอดทน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ นอกจากนั้นผู้จ้างงานในภาคเอกชน ยังแสดงความเพิ่มเติมในลักษณะต่างๆ เช่นความกระตือรือร้น การกล้าแสดงออก การตรงต่อเวลา การมีเหตุมีผล และการมีทัศนคติที่ดีต่องานและนายจ้าง

วีระ พงศ์นารักษ์ (2541 : 48) กล่าวว่าสิ่งที่ควรพัฒนาหรือปรับปรุงบุคลิกภาพควรเริ่มจากสิ่งที่พัฒนาง่ายไปหาสิ่งที่พัฒนายาก เช่นด้านจิตใจ ร่างกายการแต่งกาย การปฏิบัติตนในการทำงาน การเข้าสังคมดังนี้

1. ด้านจิตใจ โดยยึดหลักบุคลิกภาพประกอบด้วยสองส่วนคือ ตัวตนภายใน (จิตใจ) และตัวตนภายนอก (ร่างกาย) ซึ่งตัวตนภายนอกที่เป็นพฤติกรรมนั้นเป็นผลสะท้อนของตัวตนภายใน คือจิตใจ ดังนั้นการพัฒนาสิ่งแรก คือการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีคนสะอาดมี คุณธรรม จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดีที่ยอมรับของสังคม

2. ร่างกาย ควรจะพัฒนาให้เหมาะสมกับตนหรืออยู่ในสภาพที่สะอาดเรียบร้อย สุขภาพ เช่นทรงผม เล็บ หนวดเครา ไม่ควรปล่อยให้รุงรัง หรือยาวเกินความจำเป็น เป็นต้น

3. การแต่งกาย ควรแต่งกายให้เหมาะสมกับตำแหน่งและลักษณะอาชีพของตน ควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย คนแต่งกายดีจะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สิ่งสำคัญต้องสะอาด เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ

4. การปฏิบัติตนในการทำงาน ในการทำงานจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ทำงาน โดยเฉพาะตรงต่อเวลา การใช้ภาษาในการสื่อสาร การควบคุมอารมณ์ เป็นต้น

5. การเข้าสังคม จะต้องศึกษา และฝึกฝนมารยาทด้านต่าง ๆ เช่น การรับประทานอาหาร การทักทาย การแนะนำให้รู้จักกัน การพูดคุยกันทั้งโดยตรงและโทรศัพท์ การควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกต่าง ๆ อย่างเหมาะสม กับกาลเทศะของสังคม และที่สำคัญที่จะต้องพยายามฝึกไว้ คือ มารยาทในการฟัง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ที่จำเป็นอย่างยิ่งของนักศึกษาฝึกงาน ควรประกอบด้วยลักษณะดังนี้ มีกิจวัตรที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน มีความสุภาพอ่อนโยน วาจาไพเราะ มีท่าทางสง่าผ่าเผย รู้จักแสดงบทบาทของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีสุขภาพจิตดี มั่นคง แต่งกายเหมาะสม เชื่อมั่นในตนเอง มี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

การทำงานในองค์กร นอกเหนือจากบุคลิกภาพแล้ว สิ่งสำคัญต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ต้องรู้จักการสร้างไมตรีด้วยการให้และการรับนั้นคือมนุษย์จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั่นเอง มนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องของการปฏิบัติตนของคนในสังคม เริ่มตั้งแต่สังคมเล็กๆ เช่นสังคมในครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย องค์กรและยังในสังคมโลกธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน มนุษยสัมพันธ์ยังมีความสำคัญและจำเป็นมากยิ่งขึ้น เพราะ มนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการผลิต และการผลิตก็เป็นเป้าหมายของทุกกิจกรรมของโลกธุรกิจและอุตสาหกรรม มนุษยสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งที่สถานประกอบการเน้นเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดีจะใช้ไม่ได้ ถึงแม้จะมีความรู้ ความสามารถดีก็ตาม

คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การทำงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อให้ ได้มาซึ่งผลงานที่บรรลุเป้าหมายนั้น เครื่องมือที่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน เกิดความเข้าใจซึ่งกัน ก็คือ ควรมีความสัมพันธ์ ดังที่ เมธี ปิณฑานนท์.(2530 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลากรด้วยกัน และระหว่างผู้บริหารกับผู้บริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องสร้างขึ้น และให้มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคลากร และดังที่ ภิญญู สารร. (2533 : 417)ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหาร การศึกษาที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะเป็นคนที่พูดจาดี ถูกหู ให้กำลังใจแก่คนที่แสดงความยินดี เมื่อใครได้ตีมีความมั่นใจ เห็นอกเห็นใจคน และมีอารมณ์มั่นคง

กล่าวโดยสรุปมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจอันดีเกิดความร่วมมือ และประสานงานกันได้ดี

หลักการและทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 181 - 187) ได้กล่าวถึงหลักการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล และหรือระหว่างกลุ่ม อาศัยทฤษฎีการจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจดังนี้

1. หลักการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ทำได้ดังนี้

1.1 การรู้จักกัน (Know to) มนุษย์ไม่อาจอยู่คนเดียวหรือทำงานโดยไม่เกี่ยวข้อง หรือไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเพื่อนมนุษย์ได้ เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็น เช่นนี้ มนุษย์จำเป็นต้องทำความรู้จัก และเข้าใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทาง และโอกาสในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้ สามารถอำนวยความสะดวกระหว่างกัน เพราะสังคมไทยชอบยึดถือ ตัวบุคคล ระบบพรรคพวก เพื่อนฝูง ดังนั้น การที่เรารู้จักกันไว้จะอำนวยความสะดวกได้อย่างมากทั้งเรื่องหน้าที่การงาน และเรื่องส่วนตัว

1.2 ความใกล้ชิด (Proximity) มนุษย์ที่ประพฤติกรรมใกล้ชิดกันจะมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่มีพฤติกรรมใกล้ชิดกัน

1.3 คุณสมบัตินิสัยบุคคล (Personal qualities) คุณสมบัตินิสัยบุคคลเป็นสาเหตุสำคัญที่มนุษย์อยากสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์หรือไม่ และจะเป็นแรงบันดาลใจที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ได้ คุณสมบัตินิสัยบุคคลของมนุษย์มีทั้งปรากฏให้เห็นภายนอก ได้แก่ รูปร่างหน้าตา ซึ่งอาจทำให้มนุษย์เกิดความรัก และความสนใจต่อกันได้ คุณสมบัตินิสัยส่วนตัวของมนุษย์ที่ปรากฏให้เห็นได้ยาก เช่น ความมีน้ำใจ ซึ่งอาจทำให้มนุษย์เกิดความสงสาร เห็นอกเห็นใจ และมีความซาบซึ้งต่อกันได้ แนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แอนเดอร์สัน (Anderson, 1968) ได้วิจัยพบว่า นักศึกษาอเมริกัน ชอบลักษณะคุณสมบัตินิสัยบุคคล 6 ลักษณะ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ความจริงใจ (Sincerity) 2) ซื่อสัตย์ (Honest) 3) จงรักภักดี (Loyal) 4) พูดจริง (Truthful) 5) น่าเชื่อถือ (Trustworthy) 6) ไว้วางใจได้ (Dependable) ส่วนบุคคล 3 ลักษณะที่ไม่ชอบ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 1) โกหก (Liar) 2) หลอกลวง (Phony) 3) คดโกง (Dishonest)

1.4 ความคุ้นเคย (Familiarity) มนุษย์ที่พยายามสร้างความคุ้นเคยต่อกัน อย่างสม่ำเสมอจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ได้เป็นอย่างดี เช่น มนุษย์พูดจากันหรือ สื่อสารติดต่อกันทั้งต่อหน้า และโดยใช้เครื่องมือสื่อสารอย่างอื่นได้แก่ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น จะทำให้เกิดความคุ้นเคย

1.5 ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน (Reciprocity) มนุษย์ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เช่น รูปร่าง อ่อนวัยดี เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อเกี่ยวข้องกันย่อมจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกัน

1.6 ความสมดุลทางปัญญา (Cognitive balance) โดยทั่วไปมนุษย์ชอบที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับ และสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ที่มีระดับสติปัญญา ระดับการศึกษาความคิดเห็นที่คล้ายหรือใกล้เคียงกับตนทำให้การเจรจาหรือการพูดคุยราบรื่น และเข้าใจกันง่ายขึ้น

1.7 ความคล้ายคลึงกัน (Similarity) การที่มนุษย์พยายามจะติดต่อและสัมพันธ์กันจะต้องมีความคล้ายคลึงกันในด้านต่าง ๆ เช่น มีเจตคติ และความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน ทำให้พูดจา และเข้าใจกันโดยง่าย นอกจากนั้นยังมีลักษณะของบุคลิกภาพคุณลักษณะส่วนบุคคลที่คล้ายคลึงกัน จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ เช่น เพื่อนมนุษย์ที่มีความสนใจ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา อายุ เชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ย่อมจะช่วยสร้างความสัมพันธ์กันง่ายขึ้น

1.8 การประจบประแจง (Ingratiation) การที่มนุษย์จะสร้างความดึงดูดใจ หรือเสน่ห์ให้แก่ตนเอง จะต้องรู้จักการประจบประแจง โดยพูดหรือแสดงพฤติกรรม ให้เพื่อนมนุษย์รัก และสนิทชิดชอบ เพื่อประโยชน์ส่วนตน

คุณลักษณะของผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

วิจิตร อวาระกุล.(2536 : 166) กล่าวว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้ได้รับความสำเร็จนั้น คุณลักษณะ ที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ที่เรียกว่า มีคุณลักษณะมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีดังนี้

1. การมีท่าทางที่ดี มีลักษณะการเข้ากับคน กิริยามารยาท เรียบร้อยการพูดคุยสนทนากล้น เบิกบาน ผู้คบหามีความสุขสบายใจ มีลักษณะโอบอ้อมอารี
2. บุคลิก รูปร่างหน้าตา การแต่งตัว การเคลื่อนไหว กิริยา ท่าทางการพูด เหมาะสมกับงาน
3. ความเป็นเพื่อน สนิทสนมเป็นเพื่อนได้ง่าย มีความเป็นกันเอง
4. มีความอ่อนน้อม รวมทั้งกิริยามารยาทสุภาพ พูดจาอ่อนน้อม ถ่อมตน
5. การมีน้ำใจ ช่วยเหลือ เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยกำลังกายกำลังความคิด ในลักษณะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

6. การให้ความร่วมมือดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ให้การช่วยเหลือเป็นสำคัญ

7. มีความกรุณาเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ โอบอ้อมอารีแก่ผู้ได้รับความทุกข์ยาก เมตตากรุณาปราณีแก่คนทั่วไป

8. เป็นคนมีประโยชน์ ช่วยเหลือกิจการงานแก่คนทั่วไป โดยมีได้หวังประโยชน์ อำนาจประโยชน์แก่สังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด กำลังกาย และกำลังทรัพย์

9. มีการสร้างสรรค์ หมายถึงมีความคิด และการกระทำที่สร้างสรรค์ไม่ใช่ความคิดที่คอยทำลายหรือกลั่นแกล้ง หนองเหนียวความเจริญก้าวหน้าของผู้อื่น

นอกจากนี้ สุขุม นวลสกุล(2545 : 249) ได้กล่าวถึง การสร้างสัมพันธ์อันดีในสายงานบริการนั้น ควรเน้นเรื่องการทำประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นให้ได้รับความสุข และได้รับความพึงพอใจในสายงานบริการ นั้น ผู้ให้บริการนั้นต้องมีจิตสำนึกว่า ลูกค้าคือพระเจ้า หรือลูกค้าก็คือผู้ที่ถูกต้องเสมอ ดังนั้นผู้ให้บริการต้อง มีน้ำใจในการให้บริการ(Service Mind) แก่ผู้รับบริการ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้บริการ และ ผู้รับบริการ มี 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนการให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการ(Customer Tier) จิตวิทยาในการให้บริการแก่ผู้รับ การบริการ จะต้องตระหนักเสมอว่าผู้รับบริการคือ บุคคลสำคัญที่สุด
2. ขั้นตอนการให้บริการ(Steps to Service) มีดังนี้
 - 2.1 ทักทายผู้รับบริการ(Acknowledge the Person)
 - 2.2 สร้างสถานการณ์เชิงบวก(Acknowledge the Person)
 - 2.3 บริการให้ตรงกับจุดประสงค์ หรือมากกว่าความต้องการของผู้รับบริการ(Meet or Exceed the Need)
 - 2.4 เอาใจใส่เพื่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ(Confirm Satisfaction)
3. ขั้นตอนการประสานงาน(Coordination Tier) ก่อนการให้บริการสิ้นสุดลง ผู้ให้บริการอาจให้ ผู้รับบริการประเมินผล การให้บริการตามแบบที่กำหนด

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 235) ได้ให้ความหมายของคำว่า มนุษยสัมพันธ์คือ การเรียนรู้ ของมนุษย์ที่จะสัมพันธ์ตนเองกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวกับบุคคลอื่น และรู้วิธี การสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ธรรมรส โชติบุญขร (2538 : 100) ได้ให้ความหมายมนุษยสัมพันธ์โดยทั่วไปไว้ว่า มนุษยสัมพันธ์ คือวิชาว่าด้วยศาสตร์หรือศิลป์ในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ นับถือ ความจงรักภักดีและความร่วมมือ หรือการอยู่ร่วมกันกับคนอื่นด้วยความสุข

อารมณ ขนวนจิตร และวัชร บุรณะสิงห์ (2542 : 149) กล่าวว่ามนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่มนุษย์ได้แสดงต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่แสดงให้เห็นถึงความ เกี่ยวข้อง ความผูกพัน เยื่อใย ความรู้สึก หรือความสัมพันธ์ภาพที่ดี ต่อกันทำให้งานมีสัมฤทธิ์ผลตาม เป้าประสงค์ที่ได้ตั้งใจซึ่งกล่าวได้ว่ามนุษยสัมพันธ์ หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และ นับเป็นหัวใจของการทำงานซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ทำให้การ ทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ประสบผลสำเร็จได้ภายในเวลารวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

สมพร สุทัศน์ย์(2542:5) ให้ความหมายของคำว่ามนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อเกี่ยวข้องกัน ระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความรักใคร่ชอบพอดความร่วมมือร่วมใจใน การทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย และการดำเนินชีวิตให้มีความราบรื่น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 178) ได้ให้ความหมายว่า เป็นวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์และศิลปะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม โดยใช้แรงจูงใจกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการอยู่ร่วมกัน หรือร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ การงานให้สำเร็จด้วยอย่างมีความสุข

ฮูดเก็ต (Hodgetts, 1993 : 6) ได้ให้ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ คือ กระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับองค์การ โดยมุ่งให้ทั้ง 2 ฝ่าย บรรลุจุดหมายปลายทาง องค์การจะเน้นเป้าหมายด้านความอยู่รอด การเจริญเติบโตและผลกำไร ส่วนผู้ปฏิบัติจะเน้น ที่เป้าหมายด้านรายได้ สภาพการทำงานที่เหมาะสม โอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น และโอกาสที่จะทำงานได้อย่างเต็มที่

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของพนักงานที่จะเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี รู้จักกาลเทศะ อุ่มแอ้มแจ่มใส รู้จักรับอารมณ์ มีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน

ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์

ทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

อัสนา ศรีสุรพล (2535) กล่าวว่าบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่มีความสมดุลของบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมได้โดยเขียนเป็นกราฟแท่ง 5 แท่งอย่างที่เรียกว่า แผนภูมิเอกจิตบุคคล (Egogram) ซึ่งแต่ละแท่งแสดงพลังงานทางจิต 5 ภาวะ คือ ภาวะความเป็นพ่อ-แม่ชอบวิจารณ์ (Critical Parent-Cp) ภาวะความเป็นผู้ใหญ่ (Adult-A) ภาวะความเป็นเด็กอิสระเสรี (Free Child-Fe) และภาวะความเป็นเด็กปรับตัว (Adapted Child-Ac) ความสมดุลของบุคลิกภาพตามทัศนะดังกล่าว จะต้องมีความสมดุลหรือกราฟแท่งแต่ละแท่งประกอบกันเป็นรูปประฆังคว่ำ (Bell-Shaped) ซึ่งแสดงถึงการมีบุคลิกภาพที่ประกอบด้วยพลังงานทั้ง 5 ประการดังกล่าวอย่างพอเหมาะ

บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้ดี เพราะจะเป็นผู้ที่มีและใช้พลังงานทางจิตได้อย่างเหมาะสม ไม่มีลักษณะ พ่อ – แม่ ชอบวิจารณ์มากเกินไปจนทำให้คนอื่นอึดอัดหรือน้อยเกินไปจนกลายเป็นคนใจดำ มีลักษณะความเป็นผู้ใหญ่มากพอสมควร จนเป็นรูปประฆังคว่ำ ทำให้ควบคุมตัวเองได้ดี มีภาวะความเป็นเด็กอิสระเสรีที่พอดี เพื่อใช้ชีวิตมีความกระตือรือร้น สนุกสนานต่อประสบการณ์ใหม่ๆ ให้พลังใจแก่ชีวิต และมีลักษณะเด็กปรับตัวอยู่บ้างพอสมควร เพื่อให้รู้จักการปรับตัวกับผู้อื่น และรู้จักการประนีประนอมแต่ไม่ถึงขนาดยอมให้ผู้อื่นมาควบคุมจนสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

ทฤษฎีจิตบำบัดเกสตัลท์

ทฤษฎีจิตบำบัดเกสตัลท์ มีแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องมนุษยสัมพันธ์ การกำหนดและบังคับตัวเอง หรือการฝึกให้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองนั้น ถ้าคนเราสามารถควบคุมประสบการณ์ตนเองได้ จะเป็นคนที่มีสุขภาพจิตดี กล่าวคือ ความสามารถในการบังคับควบคุมตัวเองของมนุษย์ ย่อมมีระดับ

แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการรับรู้ และเข้าใจว่าจะไรกำลังเกิดขึ้น และควรจะเป็นหลักสำคัญ ข้อนี้สามารถนำเอาไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และในกลุ่มสังคมได้(อัฉนา ศรีสุรพล, 2535)

ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เป็นทฤษฎีที่นำไปใช้เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้ทุกรูปแบบที่ไหนที่บุคคลต้องการเข้าใจผู้อื่น หรือต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจ และมีความเต็มใจที่จะเปิดเผยตนเองเพื่อให้เกิดการออกงามที่นั่น ก็สามารถนำทฤษฎีนี้ไปใช้ได้อย่างเต็มที่

ทฤษฎีนี้ถือหลักง่าย ๆ ว่า "รู้จักตัวคุณ-เป็นตัวของคุณ" การที่คุณรู้จักตัวคุณย่อมทำให้คุณบรรลุจุดสูงสุดที่คุณปรารถนาได้ ข้อสำคัญคนเราจะต้องนึกอยู่เสมอว่า เราไม่เหมือนใครในโลกนี้ ดังนั้น การเป็นตัวเราเองได้คือศักยภาพสูงสุด นั่นคือ เราไม่จำเป็นต้องเก่งเหมือนกับที่คนอื่นเก่ง แต่เราอาจจะดีอย่างที่เราทำได้และดีอีกทางหนึ่งที่ไม่เหมือนใคร การไม่เป็นคนอื่นนอกจากเป็นตัวเราเอง ง่ายกว่าการเป็นคนอื่นถ้าเราพยายามที่จะเป็นคนอื่น ก็เท่ากับเราต้องเข้าไปต่อสู้ในสงครามที่ยากยิ่ง ที่ใครก็มีสิทธิ์เข้าไปต่อสู้ แต่ไม่มีวันที่จะหยุดต่อสู้ และอาจจะไม่มีทางชนะด้วย นอกจากนั้น การที่คนเราจะเป็นตัวของตัวเองได้ คนเราต้องประกอบด้วยความเชื่อในคุณค่าของตนเองเป็นประการแรก และความเชื่อดังกล่าวเราไม่ได้มาง่ายๆ จากที่ไหนก็ได้ เราต้องมีประสบการณ์ที่ทำให้เรารู้สึกว่าเรามีคุณค่า ซึ่งในปัจจุบันหายากขึ้นทุกที ที่จะหาประสบการณ์เช่นนั้น เพราะ ไม่ว่าที่ไหนล้วนแต่ให้ข้อมูลที่ทำให้เรารู้สึกว่าด้อยค่า และไม่เชื่อใจตัวเอง โดยเฉพาะเราจะต้องทำอะไรก็ตามที่คนอื่นพิจารณาว่าเหมาะสมและเราต้องปฏิบัติตามเขาอยู่ตลอดเวลา ตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางของโรเจอร์ กล่าวไว้ว่า บุคคลสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ จากการเรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Process of continue) ของบุคลิภาพ โดยมีหลักการว่า "บุคคลสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้จากการเรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของบุคลิภาพ" (อัฉนา ศรีสุรพล ; 2535) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจาก ทฤษฎีทั้งสามทฤษฎีมาเลือกใช้นุขยสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

หลักในการสร้างมนุษยสัมพันธ์

การสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่บุคคลปฏิบัติกันแตกต่างกัน แต่ผู้กล่าวถึงหลักในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ไว้ เหมือนๆ กัน คือ เป็นหลักที่ควรนำมาปฏิบัติได้ทั่วไป จะขอกล่าวเฉพาะที่เห็นว่าสำคัญและน่าสนใจดังนี้

วนิดา เสนีเศรษฐี และชอบ อินทร์ประเสริฐกุล (2530 : 27) ได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของมนุษยสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. รู้จักหักทลายปราชัยกับบุคคลทั่วไปไม่มีอะไรดีเท่ากับการใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน
2. รู้จักยิ้มกับบุคคลทั่วไป เพราะว่าการยิ้มย่อมทำได้ง่ายกว่าทำหน้าบูดบึ้ง
3. ให้เรียกชื่อบุคคล เพราะแสดงว่าเราให้ความสนใจ กระทั่งจำชื่อเขาได้
4. แสดงความเป็นกันเอง และให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไป

5. พูดและทำด้วยความจริงใจ มั่นใจ มีใจแสวงหา เที่ยงตรงเปิดเผย ตรงไปตรงมา และให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ

6. พยายามชอบและให้ความสนใจแก่บุคคลทั่วไป

7. รู้จักเอาใจเขา มาใส่ใจเรา

8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างมีเหตุผล

9. พร้อมที่จะให้บริการแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ

10. ให้การยอมรับนับถือผู้อื่น ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม

11. มีความอดทน มั่นคงในอารมณ์

12. รู้ตน รู้ประมาณ

13. มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน

ดังนั้นกล่าวได้ว่าสถานประกอบการต้องการให้นักศึกษาฝึกงานนอกจากมีบุคลิกภาพดี และมีมนุษยสัมพันธ์ดีด้วย คือ นักศึกษาฝึกงานต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมโดยมีลักษณะท่าทางที่ดี พุดจาสุภาพเรียบร้อย แต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีกิจกรรมายาห์ ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความรับผิดชอบ มั่นคงทางอารมณ์ และเชื่อมั่นในตนเอง ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม ควบคุมอารมณ์ได้ดีเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ให้เกียรติและยกย่องผู้ร่วมงาน จริงใจกับผู้ร่วมงาน ไวต่อการสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น สร้างเสริมความสามัคคี รู้จักคุ้นเคยกับบุคคลอื่น เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย มีความสุภาพอ่อนโยนวาจาไพเราะและมีท่าทางที่สง่าผ่าเผย รู้จักแสดงบทบาทของตัวเอง ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีสุขภาพจิตดี มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยกิริยาวาจาที่เหมาะสม เป็นคนเปิดเผย มีอารมณ์ที่แจ่มใส รวมทั้ง สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี ซึ่งทำให้เพื่อนร่วมงานและผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกประทับใจและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

สรุปได้ว่า การฝึกงานของนักศึกษาในด้านต่างๆ นั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษา การฝึกงาน การฝึกอบรม การพัฒนาสมรรถภาพด้านต่างๆ ของนักศึกษาให้มีคุณลักษณะตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ นอกจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการแล้วตัวนักศึกษาเองก็เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง เพราะการศึกษา หรือการฝึกหัดจะได้ผลดีนักศึกษาต้องยอมรับการฝึกฝน การอบรม และยินดีปฏิบัติตามกระบวนการเรียนการสอน ที่สถานศึกษาจัดให้ และนักศึกษาต้องระลึกเสมอว่า ทำอย่างไรถึงจะให้ตัวเองมีสมรรถภาพ เป็นที่ต้องการของ สถานประกอบการหลังจากสำเร็จการศึกษา สมรรถภาพหรือคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาจัดว่า เป็นส่วนหนึ่งที่สถานประกอบการใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับผู้สำเร็จการศึกษาหรือไม่ สมรรถภาพดังกล่าว ได้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของเจ้าของสถานประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในสถานประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ชั้นสูง ซึ่งความต้องการเป็นความต้องการของผู้จ้างงานหรือสถานประกอบการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ โดยเน้นความสำคัญในเรื่องของคุณลักษณะ คุณสมบัติส่วนตัวของผู้รับจ้างงาน คือความซื่อสัตย์ อดทน ขยันมันเพียรในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่องาน การรักหน่วยงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ในการประกอบอาชีพความสำเร็จหรือล้มเหลว ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพเป็นสำคัญ ผู้สำเร็จการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ควรจะให้ความสนใจเรื่องบุคลิกภาพอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพจะมีผลกระทบโดยตรงต่อหน้าที่การงาน ชีวิตส่วนตัว และการอยู่ร่วมในสังคม บุคลิกภาพจะเป็นลักษณะอันดับแรกในการสร้างความยอมรับนับถือให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล

สุวรรณา อนุสันติ (2541 : 84) กล่าวว่ารูปแบบการพัฒนานักศึกษา โดยจัดในรูปของกิจกรรมนั้น ถือว่าเป็นวิธีการที่สำคัญวิธีการหนึ่งที่สถาบันเล็งเห็นและมีความคาดหวังจะให้เกิดผลดีต่อนักศึกษา คือการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา ปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นักศึกษา ส่งเสริมพลานามัย และพัฒนาบุคลิกภาพ ให้รู้จักวิธีผ่อนคลายความเครียดและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการเผยแพร่บริการวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมและฝึกฝนให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและเข้าใจวิธีการปฏิบัติงานในการประกอบประกอบกิจกรรม และส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ ประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษา ตลอดจนจนถึงเพื่อเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังได้สรุปวัตถุประสงค์ที่เหมือนๆ กันในทุกสถาบันไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความเหมาะสมด้านบุคลิกภาพ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อเพิ่มพูนความสนใจของนิสิตนักศึกษาให้กว้างขวางขึ้น
4. เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบ
5. เพื่อฝึกให้ปกครองตนเองในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
6. เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจ
7. เพื่อพัฒนาสติปัญญา
8. เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
9. เพื่อให้รักศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย
10. เพื่อให้เพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต
11. เพื่อให้รู้จักทักษะทางสังคม
12. เพื่อให้รู้จักการเสียสละและทำงานให้ส่วนร่วม

13. เพื่อให้พัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี
14. เพื่อให้มีความสามัคคี
15. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

สมนึก วงษ์สวัสดิกุล (2542 : 94) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาควรให้โอกาสแก่นักศึกษาในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ เหมือนในระบบ

QCC

2. ฝึกให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการต้อนรับกล่าวรายงานคือผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีเกียรติที่มาเยี่ยมสถานศึกษา

3. ฝึกให้ทำงานเป็นทีม เทคนิคการเป็นผู้นำ และการเป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่ดี การผลักดันทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม

4. กำหนดข้อตกลงต่างๆ ไว้ในคู่มือนักศึกษา และสร้างความเข้าใจให้ตรงกันว่าข้อตกลงเหล่านี้มิใช่การบังคับจิตใจหรือเครื่องพันธนาการ แต่เป็นแบบฝึกหัดที่จะฝึกให้เป็นคนที่สภาพประกอบการหรือที่สังคมที่พัฒนาแล้วยอมรับ หากไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง สถานศึกษามีบทลงโทษ เพื่อให้ได้คิดยับยั้งชั่งใจ เป็นการให้โอกาสในการปรับปรุงตนเอง

5. ชี้นำให้เห็นโทษของการแต่งกายที่ไม่ถูกต้อง มีผลต่อความปลอดภัยในการทำงาน

สุวิทย์ โกศล (2546 : 22) กล่าวว่ากิจกรรมนักศึกษา ช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลทำให้ บุคคลสามารถพัฒนา การเรียน สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ และวุฒิภาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ และสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพ มีความสามัคคี มีความประพฤติที่ดีงาม เป็นบุคคลที่มีประโยชน์ที่ต้องการของสังคม พร้อมทั้งจัดอบรมพัฒนาบุคลิกภาพให้แก่นักศึกษาด้วย

สรุปแนวทางใน การพัฒนาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ สถานศึกษาควรฝึกให้นักศึกษาทำงานเป็นทีม ส่งเสริมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกให้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือระเบียบที่กำหนดไว้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทั้งด้านพละกายและพัฒนบุคลิกภาพ ฝึกให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและเข้าใจวิธีการปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ

จากแนวทางการพัฒนาทั้งสี่ด้านที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการผลิตกำลังแรงงาน ให้เป็นนี้ต้องการของสถานประกอบการนั้น ต้องขึ้นอยู่กับการร่วมมือหลายฝ่าย ทั้งสถานประกอบการ และสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาเอง เมื่อส่งนักศึกษาออกไปฝึกงาน ต้องสอบถามความคิดเห็นของสถานประกอบการ และนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนปฏิบัติการเรียนรู้ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่สถานประกอบการต้องการผลิตกำลังคน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุตสวาท จันทวงษ์ (2546 : 58) ได้เสนอแนะ การจัดการเรียนการสอน ว่า

สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนโดย จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรักในวิชาชีพที่เรียน เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพและการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ อย่างมีวัฒนธรรมและคุณธรรม จัดให้นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม หรือ จัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม เพื่อเสริมสร้างความเสียสละและบริการชุมชน นอกเหนือจาก นโยบายของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งได้จัดทำโครงการคนดีศรีอาชีววะ หรือโครงการโรงเรียนสีขาว จัดให้มี ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองและส่งเสริมให้นักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเอง สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียน จัดโครงการค่ายภาษาอังกฤษเชิงวิทยากรชาวต่างประเทศมาให้ความรู้เพิ่มเติม และจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ ความรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษาได้รู้จักวิธีการแก้ปัญหากระตุ้นให้นักศึกษา มีความกระตือรือร้น ที่จะหาความรู้เพิ่มเติมหรือให้นักศึกษาจำลอง รูปแบบของธุรกิจโดยสมมติฐาน เป็นผู้ประกอบการ จะมีวิธีการดำเนินธุรกิจอย่างไร และควรรหาสถานที่ฝึกงานให้นักศึกษา ได้ฝึกปฏิบัติงานตรงตามสายวิชาชีพที่เรียนมุ่งเน้นให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพต่อไป

4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

เมื่อมีการกล่าวถึงสถานประกอบการ ส่วนใหญ่จะเข้าใจและหมายถึง สถานประกอบการ ภาคเอกชน ซึ่งประกอบการในภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก สถานประกอบการภาค เกษตรกรรม และสถานประกอบการภาคธุรกิจบริการต่างๆ สถานประกอบการเหล่านี้มีการพัฒนาและ ขยายตัวตามสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การขยายตัว การ พัฒนาของสถานประกอบการจะต้องมีการขยายและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและความ เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและตัวจักรสำคัญที่จะทำให้สถานประกอบการมีการพัฒนา และดำรงอยู่ได้ ด้วยความมั่นคงนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับ"กำลังคน"ที่จะเป็นผู้บริหารและดำเนินการในสถานประกอบการ ดังนั้นกำลังคนที่อยู่ในสถานประกอบการจะต้องมีหลายระดับด้วยกัน ซึ่งแล้วแต่ขนาด ประเภท รูปแบบ ของสถานประกอบการนั้นๆกำลังคนที่จะก้าวเข้าสู่สถานประกอบการจะมาจากหลายๆแหล่ง ซึ่งกำลังคน จากแหล่งหนึ่งที่จะก้าวเข้าสู่สถานประกอบการ ได้แก่ กำลังคนจากสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงได้กล่าวไว้ว่าสถานประกอบการจะมาจากแหล่งที่ต้องการกำลังคนจึงอยู่ในฐานะของผู้ใช้ กำลังคน สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนระดับสูงและระดับกลางเข้าสู่ตลาดแรงงานภาคเอกชน และภาครัฐบาล ด้วยเหตุนี้ทั้งสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา จึงมีความ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในฐานะของผู้ผลิตกำลังคนและในฐานะของผู้ใช้กำลังคน สถานประกอบการในฐานะ

ของผู้ใช้ก็ต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพและมีคุณสมบัติครบถ้วนพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสถาบันการศึกษาที่ต้องการจะผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

ในปัจจุบันในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยกรมอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถานประกอบการ จึงได้พยายามและมุ่งมั่นในการผลิตกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการอย่างสมดุล ทั้งคุณภาพและปริมาณในขณะเดียวกันสถานประกอบการก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้มีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน ด้วยเหตุนี้สถานประกอบการจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการอาชีวศึกษา ดังนี้

1. แหล่งประกอบอาชีพ สถานประกอบการจะเป็นแหล่งประกอบอาชีพแหล่งใหญ่ของกำลังคนด้านอาชีวศึกษา
2. แหล่งฝึกงานอาชีพ สถานประกอบการจะเป็นแหล่งฝึกงานอาชีพของผู้เรียนด้านอาชีวศึกษา โดยสถานประกอบการได้ให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการรับผู้เรียนเข้าฝึกงานอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานเป็นการเตรียมตัวผู้เรียนเพื่อก้าวเข้าสู่โลกของการทำงาน
3. แหล่งฝึกอบรมและศึกษาดูงาน สถานประกอบการ ได้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรระดับผู้บริหารและครู-อาจารย์ของสถาบันการศึกษาในการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
4. พัฒนาลักษณะและสื่อการสอน ในปัจจุบันสถานประกอบการได้ให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการจัดทำหลักสูตรและพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สามารถผลิตกำลังคนได้ตรงกับความต้องการมากขึ้น
5. พัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา สถานประกอบการให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาให้หลากหลายเหมาะสมกับความพร้อมของผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน เช่น การจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถานประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการอาชีวศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2535 : 3) กล่าวว่า สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบกิจการ โดยมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ดังเช่น บริษัท โรงงาน รัฐวิสาหกิจ ห้างร้าน เป็นต้น นโยบายของสถานประกอบการ เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อที่จะจัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานศึกษาจำเป็นต้องขอความร่วมมือสถานประกอบการ เนื่องจากความจำกัดของงบประมาณ ประกอบกับ

เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ไม่สามารถปรับกระบวนการการเรียนการสอนได้ทันและส่งผลถึงคุณภาพของหลักสูตรและครูผู้สอน และทักษะของนักเรียนไม่ตรงกับสภาพการมีงานทำ ทั้งในด้านฝีมือและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการทำงานซึ่งสถานประกอบการที่โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยาได้ขอความร่วมมือส่งนักศึกษาไปฝึกงานประกอบหน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจและเอกชน

4.1 ประเภทสถานประกอบการ

สถานประกอบการหรือองค์กร ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Organization และกรมอาชีวศึกษาใช้คำว่า Enterprise นั้น ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตสถานได้ให้ความหมายขององค์กรว่า เป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นหน่วยงาน ถ้าเป็นหน่วยงานเพื่อสาธารณะ เรียกว่า องค์กรราชการ ถ้าเป็นหน่วยงานเอกชน เรียกว่า องค์กรบริหารธุรกิจ พจนานุกรม (2525 :871) สำหรับแม็ก เวบเบอร์ (อ้างใน วรารัตน์ เขียวไพร 2542 : 2) กล่าวว่าองค์กรเป็นระบบสังคมที่มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องเฉพาะด้านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ส่วน Longman (1992 : 955) ได้ให้ความหมายของคำว่า Organization หรือองค์กร ว่าหมายถึง กลุ่มของบุคคลที่มีการดำเนินการหรือการวางแผนเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริอร ชันธรัตน์ (2536 : 25) ที่ได้ให้ความหมายขององค์กรว่า องค์กร หมายถึง การที่บุคคลร่วมกันจัดทำกิจกรรมขึ้นในรูปของหน่วยงานเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ เช่นบริษัท จำกัด องค์กรค้าครุสภา และวรารัตน์ เขียวไพร(2542:3) ได้ให้ความหมายขององค์กรว่า องค์กร เกิดจากการรวมตัวของบุคคลเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยบุคคลไม่สามารถดำเนินการเพียงคนเดียวได้

โดยสรุป องค์กรหรือสถานประกอบการ หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคล เป็นหน่วยงานที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันให้สำเร็จ ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และในการจัดประเภทขององค์กร หรือสถานประกอบการนั้น ศิริอร ชันธรัตน์ ได้จัดแบ่งประเภทขององค์กร ไว้ตามลักษณะของจุดมุ่งหมายที่องค์กรหรือสถานประกอบการที่กำหนด ได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. องค์กรเพื่อประโยชน์ของสมาชิก (Mutual Benefits) เช่น พรรคการเมือง สมาคม สโมสร เป็นต้น

2. องค์กรธุรกิจ (Business Concerns) เช่นบริษัท ห้างร้าน ธนาคาร เป็นต้น

3. องค์กรเพื่อสาธารณะ (Commonweal Organization) เช่น กระทรวง ทบวง กรม เป็นต้น

4. องค์กรเพื่อบริการ (Service Organization) เช่นโรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น

จากลักษณะขององค์กรดังกล่าวและจากการดำเนินงานการฝึกงานของนักศึกษาของโรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ที่ส่งไปฝึกงานในสถานประกอบการต่างๆ ที่ผ่านมานั้นสามารถแบ่งประเภทขององค์กรสถานประกอบการที่นักศึกษาออกไปฝึกงานได้เป็นองค์กร 1) หน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กรมตำรวจ และ

โรงพยาบาลตำรวจ กรมสรรพากร เป็นต้น 2) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ กรมไปรษณีย์โทรเลข สำนักงานประปา ไฟฟ้า องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นต้น 3) หน่วยงานเอกชน ได้แก่ โรงแรมปรีณซ์ พาเลซ บริษัทบีทีเอสกรุ๊ปเปอร์เซ็นเตอร์ ห้างท็อปซูเปอร์มาร์เก็ต บริษัทโบว์เบทาวันเวอร์ เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สถานประกอบการแบ่งได้ออกเป็นประเภทคือ ประเภทที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ประเภทที่เป็นหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ และประเภทที่เป็นหน่วยงานของเอกชน ซึ่งเป็นสถานที่ ที่นักศึกษาเข้าไปฝึกงาน

4.2 ขนาดของสถานประกอบการ

4.2.1. แบ่งตามจำนวนเงินลงทุน

ธุรกิจขนาดเล็กหมายถึง หมายถึงสถานบริการที่ประกอบธุรกิจโดยมีจำนวนเงินลงทุนรวมค่าที่ดินไม่เกิน 30 ล้านบาท ธุรกิจขนาดกลาง หมายถึงสถานประกอบการที่ประกอบธุรกิจโดยมีเงินลงทุนมากกว่า 30 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 60 ล้านบาท

4.2.2. แบ่งตามจำนวนคน แบ่งออกเป็น สถานประกอบการขนาดกลาง คือ สถานประกอบการ ที่มีจำนวนแรงงาน 100 ถึง 300 คน สถานประกอบการขนาดใหญ่คือ สถานประกอบการที่มีจำนวนแรงงานมากกว่า 300 คน

4.3 ตั้งของสถานประกอบการ

แต่ละชนิดมีหลักเกณฑ์ในการเลือกทำเลที่ตั้ง ที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

4.3.1 ตั้งสำหรับธุรกิจการผลิต ส่วนใหญ่ธุรกิจการผลิตมักเป็นโรงงาน ซึ่งการเลือกที่ตั้งของโรงงานจะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมาก โดยต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่าย ขนาดของพื้นที่โรงงาน ความสัมพันธ์ของลูกค้า ชุมชนที่ใกล้เคียง และความสะดวกสบายของพนักงานฯและผู้เลือกยังต้องดูลักษณะของสินค้าที่จะผลิต จำนวนการผลิต ชนิดและจำนวนเครื่องจักรด้วย

4.3.2 ตั้งสำหรับธุรกิจเหมืองแร่ จะถูกกำหนดโดยเงื่อนไขของแหล่งวัตถุดิบเป็นสำคัญเพราะ การขุดเหมืองต้องดำเนินการขอสัมปทานจากกรมทรัพยากรธรณีจึงจะเข้าไปดำเนินการขุดค้นหาแร่ธาตุต่างๆได้ และในการทำเหมืองบางครั้งต้องระเบิดภูเขา ตั้งแท่นเจาะกลางทะเลอ่าวไทย ถ้าขุดเจาะน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ ปัญหาสำคัญจึงมักเกิดขึ้นในขั้นตอนของการสำรวจหาสินแร่ หรือทรัพยากรต่างๆ ว่ามีมากพอที่จะดำเนินการในเชิงพาณิชย์ได้หรือไม่ จึงถือเป็นความเสี่ยงอย่างมากกว่าการตัดสินใจในปัจจัยอื่น

4.3.3 ตั้งสำหรับธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจค้าส่งส่วนใหญ่จะมีลูกค้าเป็นร้านค้าปลีก และการซื้อสินค้าแต่ละครั้งจะยกโหล หรือเป็นก๊วยต ไม่ใช่เป็นการขายสินค้ารายชิ้น จึงไม่จำเป็นต้องเน้นการตั้งร้านค้าให้ใกล้ชิดผู้บริโภคคนสุดท้ายเช่นเดียวกับร้านปลีกหรือธุรกิจบริการ ประเด็นหลักอยู่ที่การทำให้ร้านค้าปลีกหรือธุรกิจบริการรู้จักและสามารถหาซื้อได้สะดวก

4.3.4 ตั้งสำหรับธุรกิจค้าปลีก การค้าปลีกเป็นการดำเนินกิจการที่จำเป็นต้องใกล้ชิดผู้บริโภคให้มากที่สุด จึงต้องคำนึงถึงเขตตัวเมืองหรือย่านศูนย์การค้าที่มีประชาชนหนาแน่น จึงอาจเช่าหรือยืมทำเลที่ตั้งซึ่งเป็นห้องว่างเช่าในอาคารพาณิชย์หรือในศูนย์การค้าซึ่งมีโอกาสในการขายค่อนข้างสูง เช่น ห้องเช่า ตามห้างสรรพสินค้า สถานที่บริเวณป้ายรถโดยสาร

4.3.5 ตั้งสำหรับธุรกิจบริการ หลักการเลือกทำเลที่ตั้งขนาดย่อมประเภทบริการ มีลักษณะคล้ายคลึงกับธุรกิจการค้าปลีก แต่ต้องขึ้นอยู่กับชนิดของบริการนั้นๆ ด้วย โดยมีหลักสำคัญตรงกันคือ จะต้องมีความสะดวกสบาย ในการเข้ามาใช้บริการมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเป็นจุดเด่นของการบริการที่จะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้บริโภคได้อีกทางหนึ่ง

5. บริบทโรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา

5.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา เป็นโรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ สนองนโยบายด้านการจัดการศึกษาของรัฐบาล จัดตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2512 เปิดสอนวิชาชีพประเภทพณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาการบัญชี สาขาการขาย สาขาการเลขานุการโดยเปิดเป็นภาคปกติ ซึ่งโรงเรียนได้ตั้งอยู่เลขที่ 34 ถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ลักษณะอาคารเรียนเป็นตึก 4 ชั้น รูปตัวยู ตั้งบนเนื้อที่ดิน 3 ไร่ 74.58 ตารางวา โดยมีนายชลอ กมลพันธ์ และนางประไพ พูนหัชชวาลกุล เป็นผู้รับใบอนุญาต

ต่อมาปีการศึกษา 2532 โรงเรียนได้เพิ่มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับนักเรียนที่จบ ปวช. สายพณิชยกรรมเข้าเรียนต่อระดับ ปวส. โดยเปิดสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 - 2537 โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา จึงเปิดทำการสอน 2 ระดับ คือระดับ ปวช.และระดับ ปวส. โดยใช้หลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปีการศึกษา 2537 เป็นต้นมาโรงเรียนได้ปรับปรุงการรับนักเรียน - นักศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียน และตามที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้เปิดรับดังนี้ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เปิดสอน 2 สาขา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการขาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับนักศึกษาที่จบ ปวช. และม.6 เข้าเรียนต่อ 3 สาขาวิชา คือสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ในปีการศึกษา 2538 โรงเรียนได้มีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร โดยในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้เปลี่ยนหลักสูตรของเทคโนโลยีราชมงคลมาใช้หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา เปิดสอน 3 สาขางาน ได้แก่สาขาการบัญชี สาขาการขาย และสาขาคอมพิวเตอร์ และในปี 2545 กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการพัฒนานโยบายหลักสูตร โดยให้โรงเรียนในสังกัดใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับ 2545 และปรับปรุง 2546 แต่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ยังคงใช้หลักสูตรของ เทคโนโลยีราชมงคล จนกระทั่งทุกวันนี้

การใช้หลักสูตร

ปัจจุบันโรงเรียนเทคนิคพิชัยการเจ้าพระยา ได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546 ของ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การจัดการเรียนการสอน

หลักการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพ และเจตคติที่เหมาะสม ออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางเพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้าน และเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียนสามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบตามความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพ อื่นๆ ได้

3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่าง หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

เป้าหมายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิธีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ

2. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพสามารถสร้างอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

3. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีโดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวหน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของ ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นรู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ละสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

5. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์เหมาะสมกับอาชีพนั้น ๆ

6. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความตระหนักและส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ และระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดความสามารถ และความสนใจ สามารถถ่ายโอนผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์ จากวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ

3. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา จัดวิธีเรียน วิธีสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

เป้าหมายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

1. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ สำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีทักษะในงานอาชีพระดับผู้ชำนาญเฉพาะทางสามารถนำไปประกอบอาชีพและพัฒนางานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นคงและภาคภูมิใจ และมั่นใจในงานอาชีพ รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี

4. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีปัญญา มีนิสัยใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนา

5. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมขยัน ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์แข็งแรง

6. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติอุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญญาและความสำคัญของแวดล้อม

7. เพื่อผลิตบุคลากรให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ปัจจุบันโรงเรียนได้ทำการเปิดสอน ทั้งรอบเช้าปกติ รอบเช้าพิเศษ รอบค่ำ รอบเสาร์-อาทิตย์ และรอบวันอาทิตย์ ซึ่งมีนักเรียน นักศึกษาทั้งหมดประมาณ 1,500 คน มีครู - อาจารย์ประจำ 34 คน จบระดับปริญญาตรี 25 คน ระดับปริญญาโท 9 คน ครู - อาจารย์พิเศษจำนวน 25 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 4 คน

โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยาเป็นโรงเรียนเก่าแก่ได้ก่อตั้งมากว่า 30 ปีแล้ว คณะผู้บริหารได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนางานด้านการจัดการ การบริหาร และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมาตลอด และได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนได้รับการไว้วางใจจากสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานเป็นประจำเช่นโรงพยาบาลตำรวจ กรมสรรพากร สำนักงานตรวจสอบบัญชี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ห้างโรบินสัน เป็นต้น

ในด้านการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาเน้นสอดแทรก จริยธรรม คุณธรรม ปณิธานที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเน้นให้ ทุกคนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง

5.2 ข้อมูลการจัดการศึกษา

วิธีดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนด โรงเรียนได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.2.1 การวางแผนงานของสถานศึกษา

โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา ใช้การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาและชุมชนมีการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานภายใต้แต่ละมาตรฐานว่าต้องการให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในด้านใด ระดับใด มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตัดสินระดับความสำเร็จ มีการวางแผนออกแบบกิจกรรม โครงสร้าง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติโดยผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้เสนอแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบการกำกับติดตามศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการอาชีวศึกษาแต่ละด้านทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ว่าตัวบ่งชี้ใด เป็นอย่างไร หมายถึงอะไร จะต้องทำอย่างไร มอบหมายตามงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอนมอบหมายให้ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการดำเนินการบริหารจัดการให้บรรลุตามเป้าหมายของมาตรฐานการอาชีวศึกษา

5.2.2 การนำแผนสู่การปฏิบัติ

กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน และดำเนินงานตามแผน มีกลไกการกำกับติดตาม ตรวจสอบจากผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน และการรายงานผลความก้าวหน้าทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและบันทึกการประชุม

5.2.3. การตรวจสอบติดตาม

มีการวางระบบประเมินตนเอง แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการ ควบคุม กำกับ นิเทศก์ และประเมินการดำเนินงาน และรายงานผลต่อที่ประชุม

5.2.4 การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน

มีการนำผลการประเมินมาจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบ และจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป หากผลการประเมินปรากฏว่ามาตรฐานด้านใด ตัวบ่งชี้ใด มีการดำเนินงาน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้อง จัดทำแผนพัฒนาปรับปรุง โดยมีการกำหนดยุทธวิธีแผนปฏิบัติการ ระยะเวลาการดำเนินการ ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน และวิธีการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาปรับปรุงดังกล่าวนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและที่ปรึกษา พิจารณาและขอรับการสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหาก จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานและต้องการให้ชุมชนช่วยเหลือ

ในแต่ละสัปดาห์ โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมบุคลากร ครู อาจารย์ สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข พร้อมทั้งพัฒนาปรับปรุงงานให้มีคุณภาพต่อไป (แผนพัฒนาโรงเรียน : 2545)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

มานพ ทองใบ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพด้านกิจนิสัยในการทำงานของนักศึกษาที่สถานประกอบการต้องการ คือ ความขยัน ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความสนใจในวิชาชีพ และความอดทนตามลำดับ ด้านการประเมินผล การฝึกงานของนักศึกษา ผู้ประเมินผลควรเป็นหัวหน้าของสถานประกอบการ ร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ และการประเมินผลควรให้ระดับคะแนนเหมือนกับรายวิชาอื่นๆ

จันทร์ ไชยคุณา (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการของเจ้าของสถานประกอบการ ที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ทางวิชาการและ

ด้านเจตคติในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก

อาทิตย์ ประสาทแก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานต่อการฝึกงานของนักศึกษาโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้างานมีความคิดเห็นต่อการฝึกงานของนักศึกษาในด้านทัศนคติต่ออาชีพอยู่ในระดับมาก

วารินทร์ ประทุมถิ่น (2540 : 104) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการฝึกงานนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างบริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ พบว่า ด้านทักษะในการปฏิบัติงานผู้ควบคุมนักเรียนฝึกงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

เสนอ จันทรพิชัย (2541 : 75) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูฝึกในสถานประกอบการศูนย์บริการรถยนต์ที่มีต่อสมรรถภาพการฝึกงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต มีความคิดเห็นว่า สมรรถภาพการฝึกงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างยนต์วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถภาพด้านการฝึกงานของนักศึกษา ด้านทักษะความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

เลาวลักษณ์ เสริมศิลป์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณสมบัติในการคัดเลือกเข้าทำงานของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และบริหารธุรกิจตามความเห็นของสถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรม ลาดกระบัง พบว่า คุณสมบัติในการคัดเลือกเข้าทำงานของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวส. ที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการทำงาน ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ความสามารถในการตัดสินใจ ความรู้ในวิชาการ

อาพิชาติ สุทธิโพธิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของหัวหน้างานช่างที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียนฝึกงาน สาขาวิชาช่างยนต์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านเจตคติต่ออาชีพอยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

สัมพันธ์ บัวทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการดำเนินงานการฝึกงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของวิทยาลัยชุมชนศรีสวัสดิ์ ในวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าผู้นิเทศมีความคิดเห็นด้านเจตคติต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สมิธ (Smith. 1993 : 45-58) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์โปรแกรมการฝึกงานในรัฐจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการฝึกงานเป็นการประสานงานระหว่างผู้ว่าจ้างโรงเรียนพนักงานและ

ข้าราชการเป็นการบูรณาการ การเรียนในโรงเรียนและพื้นฐานของประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยการบริการที่น่าสนใจ และทักษะที่สูง ค่าแรงสูง ซึ่งเป็นงานในอนาคตที่มีการออกแบบโดยโปรแกรมการฝึกงาน

อีสนอร์ (Eisner, 1993 : 219 -233) ศึกษาเรื่องการสร้างรูปแบบการประเมินการศึกษา ดัชนีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนผ่านประสบการณ์สามารถช่วยให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนทั้งกระบวนการไม่ใช่เพียงบางส่วน และสามารถเลือกการตอบสนองกลับได้หลากหลายวิธี นอกจากนี้เป็นการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะการตีความ

ชูลท์ (Schultz, 1996:327) ได้ทำการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์และสังเกตเรื่องการฝึกปฏิบัติงานในประเทศเยอรมัน การเรียนรู้ เทคนิคและชุมชน ในบริษัทเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การ ฝึกงานว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้ และทักษะ จากผู้อาวุโสแก่ผู้ที่เยาว์วัย เป็นรูปแบบเก่าแก่ของการศึกษา ในประเทศเยอรมันได้พบหลักฐานที่เขียนไว้ว่า วิธีการเรียนแบบการฝึกงานเรียนมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 การศึกษาและการฝึกงานในประเทศเยอรมันใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ แบบอิงสถานการณ์มาเป็นกรอบในฝึกงาน สำหรับสภาพสิ่งแวดล้อมหรือบริษัทที่มี เทคโนโลยีขั้นสูง และกระบวนการที่ผู้ฝึกงานวัยหนุ่มสาวในประเทศเยอรมันได้เข้ามามีส่วนร่วม และเป็นสมาชิกของชุมชนในท้องถิ่นของตน

อนดิเง (Ondige, 1998 : 681) ได้ทำการวิจัย เพื่อหาทำที่ คุณค่า และความเชื่อต่อการฝึกปฏิบัติวิชาชีพของนักศึกษาชาวเคนยา คือต้องการศึกษาว่านักศึกษามีความภูมิใจต่องานฝึกปฏิบัติวิชาชีพของพวกเขาในอนาคตหรือไม่ ผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษานักเรียนอาชีวะเนื่องจาก วิทยาลัยฝึกอาชีพเป็นที่คาดหวังสำหรับเด็กนักศึกษาที่จบจากมัธยม ในการที่จะได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ความสามารถในการทำงานเฉพาะอย่าง สู่ตลาดแรงงานโดยตรง ของวิทยาลัยเทคนิคเหล่านี้ คือ ประการแรก ฝึกเยาวชนด้านทักษะและความรู้ทางเทคนิคพิเศษ เพื่อเตรียมพวกเขาสำหรับการทำงานในอนาคต ประการที่สอง เพื่อเตรียมบุคคลให้เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชื่อมั่นในวิชาชีพของตน จากการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และเพศ ไม่มีผลแตกต่างต่อทำที่ของนักศึกษาในการฝึกอาชีพ แต่มีนัยที่แตกต่างกันระหว่างโรงเรียน ความแตกต่างเหล่านี้ ไม่สามารถอธิบายได้ทางสถิติ จากการศึกษาครั้งนี้นักศึกษา มีความพึงพอใจ ในระดับสูงต่อการฝึกอบรมวิชาชีพ ทักษะ และความรู้ที่พวกเขาจะนำไปทำงานในสถานประกอบการ หรือการเป็นพนักงานที่ทำงานด้วยความมั่นใจในตนเอง

คลอส และพลันเน็ค (Klos & Plunnecke, 2003 : 39 – 44) ศึกษาเรื่อง ทุนทางทรัพยากรของมนุษย์ในเยอรมันผลการวิจัย พบว่า การเรียนในมหาวิทยาลัยในเยอรมัน จำเป็นต้องใช้เงินมาก มีความเป็นไปได้ที่น่าสนใจในการลงทุนให้มีประสิทธิภาพในทุนมนุษย์ที่ต้องการทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักลงทุนสามารถเพิ่มค่าการลงทุนในต้นทุนมนุษย์โดยการอบรมเรื่องการฝึกงาน ซึ่งเป็นการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการ

อาชีพเป็นการปรับปรุงการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การทำงาน ดังนั้นความดูแลการว่างงานของคนหนุ่มสาว อยู่ภายใต้การควบคุมด้วยตัวแบบการฝึกงาน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษาในระดับ อาชีวศึกษา ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู-อาจารย์ สถานประกอบการ ต่างก็ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของนักศึกษา โดยมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักศึกษาในระดับ อาชีวศึกษา ที่ควรจะมี คือความรู้ทางวิชาการ เจตคติในการทำงาน ทักษะความสามารถในการปฏิบัติงาน มี บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ อีกทั้งยังเห็นว่าการฝึกงานเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการจัดการศึกษาในระดับ อาชีวศึกษา เพราะการฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้นักศึกษาได้สัมผัสกับ ลักษณะการทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งจะได้ประสบการณ์ตรงที่ เป็นพื้นฐานในการเตรียมตัวเข้าสู่งาน อาชีพได้อย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพเมื่อจบการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในสถานประกอบการด้วย หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นการส่งเสริม และเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ได้เป็นอย่างดี ทำให้ได้รับการมีความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามสาขาที่ตนได้ศึกษา และเกิดเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1.

1.1 ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา

1.2 ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา

ส่วนที่ 2. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ส่วนที่ 1. ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลรามมา โรงพยาบาลมิชชั่น โรงพยาบาลหัวเฉียว โรงพยาบาลพญาไท โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 20 คน ในสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน ได้แก่ สหธนาคาร ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารออมสิน จำนวน 38 คน ในสถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข ได้แก่ ไปรษณีย์สามเสน ไปรษณีย์ราชดำเนิน องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 คน ในสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ได้แก่ ห้างเซ็นทรัล ห้างเทสโก้โลตัส ห้างบิ๊กซีซูเปอร์มาร์เก็ตจำนวน 32 คน ที่โรงเรียนเทคนิคพิษณุการเจ้าพระยา ส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 110 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ที่โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปัจจุบันจำนวน 86 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานประกอบการเป็นชั้น (Strata) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล 16 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน 30 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข 15 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า 25 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละชั้น ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่
โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา ส่งนักศึกษาไปฝึกงาน

ประเภทสถาน ประกอบการ	ขนาดสถาน ประกอบการ	จำนวนหัวหน้างาน					
		ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ในเขต	นอกเขต	รวม	ในเขต	นอกเขต	รวม
ประเภทสถานพยาบาล	ขนาดเล็ก	2	2	4	2	1	3
	ขนาดกลาง	6	4	10	5	3	8
	ขนาดใหญ่	5	1	6	4	1	5
	รวม	13	7	20	11	5	16
ประเภทสถาบันการเงิน	ขนาดเล็ก	5	4	9	3	3	6
	ขนาดกลาง	8	5	13	6	4	10
	ขนาดใหญ่	10	6	16	9	5	14
	รวม	23	15	38	18	12	30
ประเภทไปรษณีย์โทรเลข	ขนาดเล็ก	1	-	1	1	-	1
	ขนาดกลาง	7	3	10	6	1	7
	ขนาดใหญ่	7	2	9	6	1	7
	รวม	15	5	20	13	2	15

ประเภทสถาน ประกอบการ	ขนาดสถาน ประกอบการ	จำนวนหัวพนักงาน					
		ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ในเขต	นอกเขต	รวม	ในเขต	นอกเขต	รวม
ประเภทสรรพสินค้า	ขนาดเล็ก	2	1	3	1	1	2
	ขนาดกลาง	7	2	9	6	1	7
	ขนาดใหญ่	14	6	20	11	5	16
	รวม	23	9	32	18	7	25

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของสถานประกอบการ ตอนที่ 2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวพนักงานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานและวิธีการเขียนแบบสอบถาม ทำการสัมภาษณ์ครู ที่มีส่วนรับผิดชอบในการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามของบุญเจือ ช่างต่อ (2540:118-125) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.3 นำผลการศึกษาที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมการศึกษาค้นคว้าความต้องการของหัวพนักงานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและขอคำแนะนำเพิ่มเติม

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Item – Objective Congruence : IOC) รายข้อ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อ

คำถามที่มีค่ามากกว่า 0.5 ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้ โดยพบว่าแบบสอบถามคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 55 ข้อ เป็นข้อคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหา 47 ข้อ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา 8 ข้อ

2.6 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out)

2.7 นำแบบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้างานในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของหัวหน้างานและสถานประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) สอบถาม หัวหน้างานในสถานประกอบการตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานประกอบการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปมอบให้หัวหน้างานในสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยนำไปส่งพร้อมทั้งทำการชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจและนัดวันเพื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
- 4.3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนจากที่ส่งไป 86 ฉบับ และได้รับกลับคืนครบ 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Sciences) โดยดำเนินการดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของหัวหน้างานและสถานประกอบการ ได้แก่ ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาเป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวม และแปลความหมายแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

- 5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา โดยจำแนกตามตัวแปร ที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยใช้สถิติค่า t-test

ขนาดสถานประกอบการ วิเคราะห์โดยใช้ สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

6.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยใช้สูตร IOC (Item-Objective Congruence : IOC)

6.2.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

6.3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของหัวหน้างานที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา โดยสถิติ พื้นฐานค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

6.3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยาใน 4 ด้าน คือ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้าน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยจำแนกตามตัวแปร ที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยใช้ค่าสถิติ t-test

6.3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ใน 4 ด้าน คือด้านความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยจำแนกตามตัวแปร ประเภทของสถานประกอบการ และขนาดของสถานประกอบการ โดยใช้ค่าสถิติ วิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณี ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheff's Method)

ส่วนที่ 2. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต อาจารย์ใหญ่ และอาจารย์ที่มีหน้าที่ในเทคนิคนักศึกษาฝึกงานร่วมประชุมร่วมกัน หลังจากได้ข้อมูลที่ได้จากส่วนที่ 1 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต 1 คน อาจารย์ใหญ่ 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาจำนวน 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกคอมพิวเตอร์จำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกบัญชีจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกการตลาดจำนวน 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการประชุมกลุ่มสนทนา(Focus Group) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานประกอบการซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมกลุ่มสนทนา(Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการเจ้าพระยา ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต 1 คน อาจารย์ใหญ่ 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาจำนวน 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกคอมพิวเตอร์จำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกบัญชีจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกการตลาด จำนวน 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามรายละเอียดดังนี้

3.1 การนัดหมายสมาชิกกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยจะแจ้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ให้สมาชิกกลุ่มสนทนาทราบ และย้ำการเข้าร่วมกลุ่มสนทนาให้ตรงเวลาตามที่นัดหมาย

3.2 การเตรียมสถานที่จัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกลุ่มสนทนาให้เรียบร้อย ก่อนการจัดกลุ่มสนทนา จัดเตรียมเครื่องบันทึกเสียง และบุคลากรที่จะอำนวยความสะดวกให้พร้อม

3.3 การดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา เมื่อสมาชิกกลุ่มสนทนาที่นัดหมายได้มาถึงห้องประชุมของ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกลุ่มสนทนาและบอกให้ ทราบว่ามีการบันทึกเสียง และจัดบันทึกคำสนทนา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนาโดยนำข้อมูลที่ได้ใน ทุกประเด็นในการสนทนาไปหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน โดยใช้เวลาในการ สนทนาประมาณ 2 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยบันทึกความคิดเห็นของผู้ร่วมประชุมทุกคน ลงในแบบบันทึกการ ประชุมกลุ่มสนทนา(Focus Group)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการประชุมกลุ่มสนทนามาวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัด กลุ่มข้อมูลที่มีคุณลักษณะในทิศทางเดียวกันมาประมวลและวิเคราะห์ผล เพื่อสรุปประเด็นแนวทางในการ พิจารณาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนหัวหน้ทำงานในสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของหัวหน้างานในสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา

ตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของหัวหน้างานในสถานประกอบการ

จากการส่งแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 86 ฉบับ ได้รับกลับมาและสมบูรณ์ จำนวน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงครบตามจำนวน 86 ฉบับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหัวหน้างานในสถานประกอบการ จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งสถานประกอบการ

ตาราง 3 จำนวน ค่าร้อยละ ของข้อมูลของหัวหน้างานในสถานประกอบการ จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ

ข้อมูลของหัวหน้างานในสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทของสถานประกอบการ		
สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล	16	18.61
สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน	30	34.88
สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข	15	17.44
สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า	25	29.07
รวม	86	100.00

ข้อมูลของหัวหน้างานในสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
2. ขนาดของสถานประกอบการ		
ขนาดเล็ก	12	13.95
ขนาดกลาง	33	38.37
ขนาดใหญ่	41	47.68
รวม	86	100.00
3. ที่ตั้งของสถานประกอบการ		
ในเขตกรุงเทพมหานคร	60	69.77
นอกเขตกรุงเทพมหานคร	26	30.23
รวม	86	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการ มีจำนวนทั้งสิ้น 86 คน จำแนกตามประเภทของสถานประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงินจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.88 รองลงมาคือสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้าจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 29.07 สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาลจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.61 และสถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลขจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.44 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตาม ขนาดของสถานประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 47.68 รองลงมาเป็นขนาดกลางจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 38.37 และขนาดเล็กจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.95 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 69.77

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา จำแนกวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 4 - 8

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน	ระดับความคิดเห็น		
	X	S.D.	แปลผล
1. ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ	3.98	0.45	มาก
2. ด้านวิชาการ	3.90	0.47	มาก
3. ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	3.99	0.48	มาก
4. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	4.29	0.44	มาก
รวม	4.04	0.37	มาก

จากตาราง 4 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านมีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ และด้านวิชาการ ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ โดยรวมและรายข้อ

ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ ในงานฝึกอาชีพ	ระดับความคิดเห็น		
	X	S.D.	แปลผล
1. มีทักษะในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ	4.15	0.67	มาก
2. สามารถใช้เครื่องมือ-อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย	4.02	0.76	มาก
3. ชำนาญในงานที่ทำจนเป็นตัวอย่างได้	3.97	0.65	มาก
4. สามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	3.93	0.74	มาก
5. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	4.09	0.68	มาก
6. มีความประณีต เรียบร้อยในการปฏิบัติงาน	4.00	0.75	มาก
7. มีทักษะในด้านการใช้อุปกรณ์สำนักงาน	3.85	0.74	มาก
8. ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว และถูกต้อง	3.90	0.66	มาก
9. สามารถเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว	4.02	0.61	มาก
10. มีทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือ	3.99	0.66	มาก
11. สามารถดัดแปลงเทคนิควิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม	3.94	0.67	มาก
รวม	3.98	0.45	มาก

จากตาราง 5 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีทักษะในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีสามารถใช้เครื่องมืออุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และสามารถเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้ายคือ สามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง มีทักษะในการใช้อุปกรณ์สำนักงาน ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของหัวหน้างานใน
สถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
(ปวส.) ด้านวิชาการ เป็นโดยรวมและรายข้อ

ด้านวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		
	X	S.D.	แปลผล
1. มีความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาเกี่ยวกับการฝึกงาน	3.99	0.71	มาก
2. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	4.07	0.39	มาก
3. ติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.79	มาก
4. สามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ	3.90	0.75	มาก
5. สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร	3.72	0.96	มาก
6. สามารถในการนำความรู้ทางทฤษฎีไปใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงาน	3.87	0.71	มาก
7. สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และนำมาใช้ในการปฏิบัติได้	3.91	0.76	มาก
8. มีความรู้ทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน	3.85	0.81	มาก
9. สอนหรือแนะนำการทำงานให้กับเพื่อนร่วมงานได้	3.90	0.66	มาก
10. มีความสนใจใฝ่รู้ในงานของสถานประกอบการ	3.94	0.70	มาก
11. สามารถเรียนรู้และจัดระบบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม	4.02	0.63	มาก
รวม	3.90	0.45	มาก

จากตาราง 6 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สามารถเรียนรู้และจัดระบบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม มีความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาเกี่ยวกับการฝึกงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ มีความรู้ทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน ติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เป็นรายชื่อ

ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ระดับความคิดเห็น		
	X	S.D.	แปลผล
1. มีความพร้อมในการทำงานพิเศษหรือทำงานล่วงเวลาเมื่อมีความจำเป็น	4.06	0.67	มาก
2. มีความตั้งใจในการเสนอความคิดและเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่องาน	3.95	0.78	มาก
3. กระตือรือร้นให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานตลอดเวลา	3.88	0.81	มาก
4. มีความยินดีปฏิบัติงานแทนเพื่อนที่มีภารกิจอื่น	4.06	0.69	มาก
5. มีความตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	3.90	0.72	มาก
6. ไม่ใช้หน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น	3.93	0.80	มาก
7. ตรงต่อเวลาและสม่ำเสมอในการทำงาน	4.01	0.72	มาก
8. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.06	0.65	มาก
9. ให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี	4.02	0.63	มาก
10. เสียสละกำลังกายและแรงใจเพื่องานอย่างแท้จริง	4.03	0.64	มาก
11. ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอย่างเคร่งครัด	4.00	0.65	มาก
12. รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.03	0.64	มาก
รวม	3.99	0.48	มาก

จากตาราง 7 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการมีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีความพร้อมในการทำงานพิเศษหรือทำงานล่วงเวลาเมื่อมีความจำเป็น มีความยินดีปฏิบัติงานแทนเพื่อนที่มีภารกิจอื่น และ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ กระตือรือร้นให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานตลอดเวลา มีความตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และ ไม่ใช้หน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของหัวหน้างานใน
สถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
(ปวส.) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	ระดับความคิดเห็น		
	X	S.D.	แปลผล
1. มีการแต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.28	0.66	มาก
2. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี	4.24	0.70	มาก
3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.17	0.67	มาก
4. มีความมั่นคงในการควบคุมอารมณ์	4.12	0.67	มาก
5. มีมารยาทที่เหมาะสมและเข้ากับผู้อื่นได้ดี	4.27	0.62	มาก
6. ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	4.30	0.65	มาก
7. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	4.34	0.69	มาก
8. ให้ความร่วมมือและเต็มใจทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	4.33	0.71	มาก
9. มีความสุขุม ควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	4.31	0.67	มาก
10. ยอมรับฟังคำแนะนำตักเตือนของผู้อื่นได้เมื่อทำงานบกพร่อง	4.34	0.66	มาก
11. เชื้ออาหาร และจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน	4.43	0.60	มาก
12. สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม	4.37	0.63	มาก
13. มีความจริงใจในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องโดยใช้กิริยาวาจาที่เหมาะสม	4.31	0.63	มาก
รวม	4.29	0.37	มาก

จากตาราง 8 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ เชื้ออาหาร และจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความมั่นคงในการควบคุมอารมณ์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการ เจ้าพระยา

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพนิชัยการ เจ้าพระยา โดยรวมและรายด้านจำแนกตาม ประเภทสถานประกอบการ และขนาดสถานประกอบการ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ ส่วนตัวแปรที่ตั้งของสถานประกอบการ วิเคราะห์โดยการทดสอบที่แสดงในตาราง 9- 12

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำแนกตามประเภทของสถานประกอบการ

คุณลักษณะของ นักศึกษาฝึกงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านมีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ใน งานฝึกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.093	0.031	0.144	0.934
	ภายในกลุ่ม	82	17.678	0.216		
	รวม	85	17.771			
2. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.382	0.127	0.549	0.650
	ภายในกลุ่ม	82	19.014	0.232		
	รวม	85	19.396			
3. ด้านเจตคติที่ดีต่อ อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.328	0.109	0.448	0.720
	ภายในกลุ่ม	82	20.051	0.245		
	รวม	85	20.380			
4. ด้านมีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ใน งานฝึกอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.093	0.031	0.144	0.934
	ภายในกลุ่ม	82	17.678	0.216		
	รวม	85	17.771			
5. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.382	0.127	0.549	0.650
	ภายในกลุ่ม	82	19.014	0.232		
	รวม	85	19.396			

คุณลักษณะของ นักศึกษาฝึกงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
6. ด้านเจตคติที่ดีต่อ อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.328	0.109	0.448	0.720
	ภายในกลุ่ม	82	20.051	0.245		
	รวม	85	20.380			
7. ด้านบุคลิกภาพและ มนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	3	0.626	0.209	1.037	0.381
	ภายในกลุ่ม	82	16.504	0.201		
	รวม	85	17.130			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.166	0.055	0.384	0.764
	ภายในกลุ่ม	82	11.818	0.144		
	รวม	85	11.984			

จากตาราง 9 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีประเภทของสถานประกอบการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภท วิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของ
นักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำแนกตามขนาดของ
สถานประกอบการ

คุณลักษณะของนักศึกษา ฝึกงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านมีความรู้ทักษะและ ประสบการณ์ในงานฝึก อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.175	0.088	0.414	0.663
	ภายในกลุ่ม	83	17.596	0.212		
	รวม	85	17.771			
2. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.235	0.618	2.823	0.065
	ภายในกลุ่ม	83	18.160	0.219		
	รวม	85	19.396			
3. ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.299	0.150	0.618	0.541
	ภายในกลุ่ม	83	20.081	0.242		
	รวม	85	20.380			
4. ด้านบุคลิกภาพและ มนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.820	0.910	4.933	0.009*
	ภายในกลุ่ม	83	15.310	0.184		
	รวม	85	17.130			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.691	0.346	2.540	0.085
	ภายในกลุ่ม	83	11.293	0.136		
	รวม	85	11.984			

จากตาราง 10 พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีขนาดของสถานประกอบการ ต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภท
วิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน
อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีขนาดของสถานประกอบการ ต่างกัน มีความ
คิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา
บริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการ เจ้าพระยา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันในรายคู่
ใดบ้าง จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe')
ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ

ขนาดของสถาน ประกอบการ	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.50	4.40	4.14
ขนาดเล็ก	4.50	-	0.096	0.355*
ขนาดกลาง	4.40	-	-	0.258*
ขนาดใหญ่	4.14	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในสถานประกอบการเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการ ขนาดเล็ก กับขนาดใหญ่ และขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ หัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดเล็กมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าหัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ และหัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดกลางมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าหัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำแนกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ

ความคิดเห็นของหัวหน้างาน	ในเขต		นอกเขต		t	P
	กรุงเทพมหานคร		กรุงเทพมหานคร			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านมีความรู้ทักษะและ						
ประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ	3.98	0.43	4.00	0.52	0.168	0.867
2. ด้านวิชาการ	3.91	0.42	3.88	0.58	0.271	0.787
3. ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	4.01	0.45	3.95	0.57	0.457	0.649
4. ด้านบุคลิกภาพและ						
มนุษยสัมพันธ์	.31	.43	.23	.48	.729	.468
รวม	4.05	0.33	4.02	0.45	0.401	0.689

จากตาราง 12 แสดงว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีที่ตั้งของสถานประกอบการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยาโดยรวมและในรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยา

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ จัดการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยา จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต 1 คน อาจารย์ใหญ่ 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาจำนวน 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกคอมพิวเตอร์จำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกบัญชีจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกการตลาด จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยบันทึกความคิดเห็นของผู้ร่วมประชุมทุกคนลงในแบบบันทึกการประชุมกลุ่มสนทนา

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการประชุมกลุ่มสนทนาวิเคราะห์ (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีความคิดในทิศทางเดียวกันมาประมวลวิเคราะห์ และสรุปผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนการเจ้าพระยา ซึ่งประเด็นที่นำมาประชุมกลุ่มสนทนามี 4 ประเด็น ดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านมีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ

1.1 คุณลักษณะในหัวข้อ มีทักษะในด้านการใช้อุปกรณ์สำนักงาน จากที่ประชุมได้เสนอ แนวทางในการพัฒนา ดังนี้ อบรมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต (INTERNET) โดยให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า และเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต (INTERNET) นำประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม พัฒนาเครื่องมือการเรียนการสอน เทคโนโลยีต่าง ๆ และการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ได้แก่ การให้นักศึกษาสร้างโฮมเพจ การนำเสนอด้วยพาวเวอร์พอยต์ (POWER POINT) การจัดทำคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer Assisted Instruction) การพานักศึกษาออกไปดูงาน นิทรรศการทางด้านเทคโนโลยี การพานักศึกษาออกไปดูงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ จัดการแข่งขัน การใช้อุปกรณ์สำนักงาน

1.2 คุณลักษณะในหัวข้อ ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว และถูกต้อง ที่ประชุมได้เสนอ แนวทางในการพัฒนา คือ จัดอบรมกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การฝึกให้นักศึกษาคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ จัดทำโครงการต่าง ๆ ในทุกสาขาวิชา ได้แก่ โครงการจัดทำแบบฟอร์มบัญชี โครงการจัดทำครัวเรือนบัญชี โครงการสำรวจราคาผักในเทศบาลกิ่งเจ โครงการขายเครื่องสำอาง โครงการสำรวจสถานประกอบการในท้องถิ่น โครงการสร้างรายได้ด้วยโฟโต้ช็อป (PHOTO SHOP) จัดกิจกรรมการแข่งขันการทำงาน คือ การประกวดโครงการของนักศึกษา

1.3 คุณลักษณะในหัวข้อ สามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมที่ประชุมได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือ จัดกิจกรรมฝึกแก้ปัญหาและการอภิปรายจากสถานการณ์ต่าง ๆ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ให้คิดเป็น เช่น ตอบปัญหา ประมวลการแก้ปัญหา ได้แก่ นำกรณีศึกษาให้นักศึกษาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา ทดลองให้ทำงานหรือสร้างสถานการณ์เพื่อฝึกแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การจัดประกวดการเขียนแผนการตลาด จำลองเหตุการณ์ให้ทดลองแก้ปัญหา จำลองสถานการณ์แสดงบทบาทสมมุติ เช่น การต้อนรับ การสัมภาษณ์

2. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านวิชาการ

2.1 คุณลักษณะในหัวข้อ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร มติของการประชุมได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ จัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์เจ้าของภาษา, ฝึกปฏิบัติกลุ่มกับเจ้าของภาษา และใช้การเรียนแบบ English Rally คือ การเรียนเป็นฐานแข่งกับเวลา และแต่ละฐานจะมีกิจกรรมที่เป็น

เฉพาะของตัวเอง มุ่งให้นักเรียนใช้ภาษาในการสื่อสารขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ควรกำหนดกิจกรรม ให้ครบทุกทักษะ ประกอบด้วยทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน จัดตั้งศูนย์ภาษาต่างประเทศ โดยให้ฝ่ายวิชาการเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบและดำเนินการเกี่ยวกับด้านภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ มีห้องปฏิบัติการทางด้านภาษา มีครู อาจารย์ ที่รับผิดชอบในด้านนี้ โดยตรง คอยให้คำปรึกษา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 คุณลักษณะในหัวข้อ ติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง มติของการประชุม ได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือ จัดสัมมนาอบรมครู อาจารย์ให้มีความคิดที่ทันสมัย ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิชาชีพ และด้านการศึกษา การอบรมสัมมนา ด้านการศึกษา ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน การสอนแบบโครงงาน และการอบรมสัมมนาด้านวิชาชีพ ได้แก่ การอบรมสัมมนาการบริหารจัดการสมัยใหม่ เช่น ระบบลอจิสติกส์ (LOGISTICS) ระบบการจัดการโซ่อุปทาน Supply Chain Management การอบรม e-Market Place ช่องทางใหม่สู่ความสำเร็จ การอบรมเรื่อง สูตรสำเร็จ e-Marketing การอบรม เรื่องกระบวนการขาย สร้างสรรค์และวิธีบริการอย่างประทับใจ, สร้างนิสัยให้เป็นคนใฝ่รู้ เปิดกว้างแสวงหาความรู้และมีทักษะทางความคิด, ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่ง ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต (INTERNET) หรือ ห้องสมุด จัดบรรยายภาค แหล่งเรียนรู้ให้ เหมือนสภาพจริง ได้แก่ ห้องปฏิบัติการการตลาด, มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการก้าวหน้า ข้อมูล ข่าวสาร และสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาบรรยาย ได้แก่ การบรรยายเรื่อง ลอจิสติกส์ (LOGISTICS) จากนั้นให้นักศึกษาจัดทำกิจกรรมในรูปของนิทรรศการ หรือโครงงาน เพื่อ ประเมินผลความก้าวหน้าในการนำเรื่องที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้

2.3 คุณลักษณะในหัวข้อ มีความรู้ทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน มติของการประชุมได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ จัดกิจกรรมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ใน วิชาเรียนและกิจกรรม เช่น กิจกรรมสร้างรายได้ด้วย ลอจิสติกส์ (LOGISTICS) , สนับสนุนกิจกรรมบน อินเทอร์เน็ต (INTERNET) เช่น การสร้างโฮมเพจ การนำเสนอด้วยพาวเวอร์พอยต์ (POWER POINT) การจัดทำโปรแกรมการลงบัญชี เป็นต้น

3. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

3.1 คุณลักษณะในหัวข้อ กระตือรือร้นให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานตลอดเวลา มติของการประชุม ได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ สร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นคนกระตือรือร้นและรู้จักคิด ได้แก่ การ จัดบริเวณโรงเรียนให้เกิดแหล่งเรียนรู้และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ จัดศูนย์วิทยากรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย มีครู อาจารย์ ให้คำปรึกษา มีการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน, ฝึกให้รู้จักใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และทำงานกับผู้อื่นที่หลากหลาย ได้แก่ การให้นักศึกษาสอนหนังสือเด็กในชุมชน

ให้การยกย่องชมเชยสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องที่กระตือรือร้น จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจให้มีความสุขและมีความกระตือรือร้น โดยเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ

3.2 คุณลักษณะในหัวข้อ มีความตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มติของการประชุม ได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ ปลุกฝังให้ตั้งใจ มีความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำ โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมใหญ่ ๆ ได้แก่ การจัดนิทรรศการการตลาด

3.3 คุณลักษณะในหัวข้อ ไม่ใช้หน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น มติของการประชุม ได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ ส่งเสริมให้นักศึกษามีจรรยาบรรณในการทำงานและมีความซื่อสัตย์ โดยใช้กรณีศึกษา เพื่อให้นักศึกษาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณ และความซื่อสัตย์ ให้เห็นถึงว่าถ้าไม่มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์แล้วจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร

4. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

4.1 คุณลักษณะในหัวข้อ มีความมั่นคงในการควบคุมอารมณ์ มติของการประชุมได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ จัดให้มีสายด่วน (Hotline) ให้คำปรึกษา จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางด้านอารมณ์ (E.Q.) มีการอบรม ศิลธรรม จริยธรรม โดยเชิญวิทยากรซึ่งเป็นพระสงฆ์มาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำให้นคนมีเหตุมีผล ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การใช้กรณีศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาเหตุผล การจัดได้ว่าที่

4.2 คุณลักษณะในหัวข้อ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มติของการประชุม ได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ จัดกิจกรรมเพื่อปลุกฝังให้เป็นคนใจกว้าง รับฟังผู้อื่น มีกิจกรรมที่ทำงานร่วมกันหรือทำงานเป็นทีม อบรมให้เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์และการรับฟัง ได้แก่ การจัดกิจกรรม Walk Rally

4.3 คุณลักษณะในหัวข้อ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี มติของการประชุม ได้เสนอแนวทางพัฒนา คือ จัดแข่งขันกีฬา โครงการกีฬา นันทนาการทางด้านสุขภาพ เช่น จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี เชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปรายเกี่ยวกับเองสุขภาพ จัดให้มีการรณรงค์การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การจัดกิจกรรม Walk Rally กิจกรรมเดินแอโรบิกหน้าเสาธงตอนเช้า

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้สรุปสาระการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. หัวหน้างานในสถานประกอบการที่ประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ต่างกัน
2. หัวหน้างานในสถานประกอบการที่ขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ต่างกัน

3. หัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีที่ตั้งต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

ส่วนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการได้แก่ หัวหน้างานในสถานประกอบการ ประเภทสถานพยาบาล จำนวน 20 คน สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน จำนวน 38 คน สถานประกอบการ ประเภทไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 20 คน ในสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า จำนวน 32 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 110 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการครั้งนี้เป็นหัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ที่โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปัจจุบันจำนวน 86 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970 : 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานประกอบการเป็นชั้น (Strata) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล 16 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน 30 คน หัวหน้างานในสถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข 15 คน หัวหน้า

งานในสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า 25 คน จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนชยการเจ้าพระยา แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของหัวหน้างานและสถานประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) สอบถาม หัวหน้างานในสถานประกอบการตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนชยการเจ้าพระยา มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Sciences) โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของหัวหน้างานและสถานประกอบการ ได้แก่ ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจให้คะแนนข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพัฒนชยการเจ้าพระยา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุพนธ์การเจ้าพระยา โดยจำแนกตามตัวแปร ประเภทของสถานประกอบการ และ ขนาดของสถานประกอบการ วิเคราะห์โดยใช้ สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยใช้สถิติค่า t-test

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุพนธ์การเจ้าพระยา

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ จัดการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุพนธ์การเจ้าพระยา จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต 1 คน อาจารย์ใหญ่ 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาจำนวน 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกคอมพิวเตอร์จำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกบัญชีจำนวน 1 คน หัวหน้าหมวดแผนกการตลาดจำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยบันทึกความคิดเห็นของผู้ร่วมประชุมทุกคนลงในแบบบันทึกการประชุมกลุ่มสนทนา

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการประชุมกลุ่มสนทนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีความคิดในทิศทางเดียวกันมาประมวลวิเคราะห์ และสรุปผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิษณุพนธ์การเจ้าพระยา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่องศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)ประเภทวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเทคนิคพิษณุพนธ์การเจ้าพระยา สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

หัวหน้างานในสถานประกอบการ มีจำนวนทั้งสิ้น 86 คน จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน รองลงมาคือสถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล และสถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตาม ขนาดของสถานประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ รองลงมาเป็นขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา พบว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้านโดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ และ ด้านวิชาการ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีทักษะในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ รองลงมาคือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ สามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม, ปฏิบัติงานด้วยความเร็วและถูกต้อง และ มีทักษะในด้านการใช้อุปกรณ์สำนักงาน

2.2 ด้านวิชาการ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รองลงมาคือ สามารถเรียนรู้และจัดระบบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ มีความรู้ทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน ติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร

2.3 ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีความพร้อมในการทำงานพิเศษหรือทำงานล่วงเวลาเมื่อมีความจำเป็น มีความยินดีปฏิบัติงานแทนเพื่อนที่มีภารกิจอื่น และ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ ไม่ใช้หน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น, มีความตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และกระตือรือร้นให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานตลอดเวลา

2.4 ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เอื้ออาทร และจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน รองลงมา

คือ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้าย คือ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และ มีความมั่นคงในการควบคุมอารมณ์

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของ นักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิค วิทยการเจ้าพระยา จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และ ที่ตั้งของสถานประกอบการ ปรากฏผลดังนี้

3.1 หัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่อยู่ใน ประเภทสถานพยาบาล ประเภทสถาบัน การเงิน ประเภทไปรษณีย์โทรเลข และ ประเภทร้านสรรพสินค้า มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะ ของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียน เทคนิควิทยการเจ้าพระยา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 หัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่อยู่ใน สถานประกอบการขนาดเล็ก สถานประกอบการขนาดกลาง และ สถานประกอบการขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะของ นักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิค วิทยการเจ้าพระยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพและ มนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 หัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และ นอกเขต กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิควิทยการเจ้าพระยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิควิทยการเจ้าพระยา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และ ด้านบุคลิกภาพและ มนุษยสัมพันธ์ ดังนี้

4.1 แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านมีความรู้ทักษะและ ประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ คือ อบรมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ อินเทอร์เน็ต (INTERNET) พัฒนาเครื่องมือการเรียนการสอนเทคโนโลยี ต่าง ๆ และการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ให้ดีขึ้น จัดการ แข่งขันการใช้อุปกรณ์สำนักงาน จัดอบรมกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดกิจกรรมการ แข่งขันการทำงาน การจัดทำโครงการต่าง ๆ จัดกิจกรรมฝึกแก้ปัญหาและการอภิปรายจากสถานการณ์ ต่างๆ จัดกิจกรรมที่สอนให้คิดเป็น เช่น ตอบปัญหา ประมวลการแก้ปัญหา ทดลองให้ทำงานหรือสร้าง สถานการณ์เพื่อฝึกแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ จำลองเหตุการณ์ให้ทดลองแก้ปัญหา

4.2 แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านวิชาการ คือจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์เจ้าของภาษา ฝึกปฏิบัติกลุ่มกับเจ้าของภาษา จัดตั้งศูนย์ภาษาต่างประเทศ จัดสัมมนา อบรม ครู อาจารย์ ให้มีความคิดที่ทันสมัย สร้างนิสัยให้เป็นคนใฝ่รู้เปิดกว้างแสวงหาความรู้และมีทักษะทางความคิด ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่นอินเทอร์เน็ต (INTERNET) หรือ ห้องสมุด มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการก้าวหน้าข้อมูล ข่าวสาร และสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ จัดกิจกรรมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในวิชาเรียนและกิจกรรม สนับสนุนกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต (INTERNET)

4.3 แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ คือสร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นคนกระตือรือร้นและรู้จักคิด ฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และทำงานกับผู้อื่นที่หลากหลาย ให้การยกย่องชมเชยสำหรับผู้ที่มีกระตือรือร้น จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจให้มีความสุขและมีความกระตือรือร้น ปลุกฝังให้ตั้งใจ มีความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำ ส่งเสริมให้นักศึกษามีจรรยาบรรณในการทำงานและมีความซื่อสัตย์

4.4 แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ คือ จัดให้มีสายด่วนให้คำปรึกษา (Hotline) จัดกิจกรรมที่พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : E.Q.) มีการอบรมศีลธรรม จริยธรรม ส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำให้คนมีเหตุมีผล จัดกิจกรรมเพื่อปลุกฝังให้เป็นคนใจกว้าง รับฟังผู้อื่น มีกิจกรรมที่ทำงานร่วมกันหรือทำงานเป็นทีม อบรมให้เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์และการรับฟัง จัดแข่งขันกีฬา โครงการกีฬาดี นิทรรศการทางด้านสุขภาพ จัดให้มีการรณรงค์การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา และ จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ตามความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในปัจจุบันนั้นได้ให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งโรงเรียนยังให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย

และหลักการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 5) ที่ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 28) ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยระบุว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งโรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยาได้ดำเนินการวางแผนแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนกระทั่งสามารถผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ)แล้วโดยผลการประเมินโรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยาได้รับการรับรองมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาของโรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยา จึงมีคุณลักษณะอยู่ในเกณฑ์ดี และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยที่พบว่าคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิชาการ จะเห็นได้ว่าแม้ผู้ประกอบการจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก แต่คุณลักษณะด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้น่าจะมาจาก นักศึกษาฝึกงาน ของโรงเรียนเทคนิคพนิชยการเจ้าพระยา เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ดังนั้นเมื่อไปฝึกงานส่วนใหญ่ก็จะเป็นงานในระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับการให้บริการหรืองานด้านธุรการ งานสำนักงาน และเป็นการฝึกซึ่งทางสถานประกอบการมีเจ้าหน้าที่ประจำทำอยู่ ดังนั้น นักศึกษาฝึกงานจึงไม่ค่อยได้ใช้ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะทางด้านวิชาการเท่าที่ควร ดังที่ วีระพันธ์ สิทธิพงษ์ (2538 : 210) กล่าวว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ คุณลักษณะด้านวิชาการเป็นเรื่องรอง โดยเน้นเหตุผลว่าความรู้ด้านวิชาการเทคโนโลยีเข้ามาใหม่ ๆ สามารถฝึกฝนเพิ่มเติมจากโรงงานได้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อ คุณลักษณะของ นักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิค พนิชยการเจ้าพระยา จำแนกตาม ประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และ ที่ตั้ง ของสถานประกอบการ ตามสมมติฐานการวิจัย ปรากฏดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ตามประเภทของ สถานประกอบการ ได้แก่ สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบัน

การเงิน สถานประกอบการประเภทไพร่ชนีย์โทรเลข และ สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ผลปรากฏว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการจัดการเรียน การสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ รวมถึงการจัดกิจกรรม การอบรมสั่งสอน ของทางโรงเรียนในภาพรวมก็จะจัดแบบเดียวกัน ให้กับนักศึกษาทั้ง โรงเรียน ซึ่งเป็นไป ตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษา ดังนั้นเมื่อนักศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงไปฝึกงานไม่ว่าจะไปฝึกงานกับสถานประกอบการประเภทใดก็จะมี คุณลักษณะ ดังที่ นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์ (2544 : 23-24) ได้กล่าวไว้ใน บทความเรื่อง การจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษา ในยุคปฏิรูปการศึกษา ในหัวข้อ จุดประสงค์การสอนในการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษา ว่า การกำหนดจุดประสงค์การสอนต้องกำหนดให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย โดยด้านพุทธิพิสัย ต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำงาน ระดับเกิด ความคิดรวบยอดและหลักการ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ด้าน จิตพิสัย ต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรักในงานที่ทำ ฝึกอุปนิสัยและความคิดในการทำงานให้สอดคล้องกับ งานอาชีพ มีความใฝ่รู้ และหมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านทักษะพิสัย ต้องเน้นให้มีการฝึกด้วยเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เหมือนในสถานประกอบการจนเกิดความชำนาญถึงระดับใช้ข้อมูลจากผลของการฝึก และ เพื่อความสำเร็จของการตั้งจุดประสงค์การสอนทั้ง 3 ด้านดังกล่าว ต้องเสริมจุดประสงค์การฝึกการคิดเข้า ไปร่วมด้วย ด้วยเหตุนี้จึงมีส่วนทำให้ หัวหน้างานในสถานประกอบการทั้ง สถานประกอบการประเภท สถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน สถานประกอบการประเภทไพร่ชนีย์โทรเลข และ สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ต่างก็มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ สถานประกอบการทุกประเภทมีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ได้แก่ ในเรื่องมีทักษะในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใน การศึกษาหาความรู้ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เชื้ออาทร และจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา บุญบงการ และ สุธรรม จิตรานูเคราะห์ (2532 : 5-6) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ลักษณะผู้ประกอบการอาชีพทางเรือ เพื่อหาลักษณะทั่วไปของบุคคลที่เหมาะสมจะประกอบอาชีพทางเรือ ผลการวิจัย ระบุนคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพทางเรือที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1. มีคุณสมบัติทางร่างกาย คือมีร่างกายแข็งแรง อุดมทุน 2. มีความรู้เฉพาะด้าน คือการได้รับการศึกษามาทางด้านนี้โดยตรงหรือเรียนรู้ จากประสบการณ์ 3. มีระเบียบวินัย คือ ทำงานถูกต้องตามกฎหมายที่วางไว้ 4. มีมนุษยสัมพันธ์ คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 5. มีความชอบในอาชีพ และสอดคล้องกับ พิมพ์ร ฉายอรุณ

(2545 : 85 - 86) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 แผนกวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเภทของสถานประกอบการ หน่วยงานรัฐบาล หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน มีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมทุกด้านและรายด้าน ว่ามีความเหมาะสมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ตามขนาดของสถานประกอบการ ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลปรากฏว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชยการเจ้าพระยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ และด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีเฉพาะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์เพียงด้านเดียว ที่หัวหน้างานในสถานประกอบการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีขนาดของสถานประกอบการขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน มากกว่าหัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ และหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีขนาดของสถานประกอบการขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน มากกว่าหัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต้องปรับตัวเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม พยายามสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นสถานประกอบการที่มีความคล่องตัวอยู่ใกล้ชิดกับลูกค้า ดังที่ สมชาย หิรัญภิตติ และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542 : 23) ได้กล่าวไว้ในหนังสือการบริหารธุรกิจขนาดย่อม เรื่องเคล็ดลับความสำเร็จของธุรกิจขนาดย่อม ในหัวข้อ ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลูกค้า ที่ว่าการมีความสัมพันธ์กับลูกค้าของตนอย่างใกล้ชิด จะทำให้ธุรกิจสามารถจัดบริการได้ตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งการรู้จักลูกค้าจะทำให้ธุรกิจมีข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์เฉพาะ การบริการส่วนบุคคลและคุณภาพ ซึ่งจะทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีก ดังนั้นหัวหน้างานในสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์มากกว่าหัวหน้างานในสถานประกอบการ ขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ ชำนาญ แอ่อ่วม (2534 : 89) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์การสรรหาและการเลือกสรรบุคคลขององค์กรขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสำคัญต่อหลักการเลือกสรรบุคคล คือ มีความรับผิดชอบ สุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง มีความตั้งใจในการทำงาน สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ส่วนหัวหน้างานในสถานประกอบการ ขนาดเล็กและขนาดกลาง นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยการให้บริการเป็นหลัก

และต้องติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด เป็นประจำ ทั้งกับเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ผู้บังคับบัญชา ลูกค้า และบุคคลภายนอก จึงมีความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มากกว่า เพราะทำให้การทำงานดำเนินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า แต่ไม่สอดคล้องกับ พิมพร ฉายอรุณ (2545 : 86) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 แผนกพลศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่การปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานโดยรวมทุกด้านและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ตามที่ตั้งของสถานประกอบการ ได้แก่ สถานประกอบการที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และ สถานประกอบการที่ตั้งนอกเขตกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า หัวหน้างานในสถานประกอบการ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพลศึกษา เจ้าพระยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะของนักศึกษาในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน และเมื่อนักศึกษาออกไปฝึกงานไม่ว่าจะไปฝึกงานในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร หรือนอกเขตกรุงเทพมหานคร ก็ยังคงมีคุณลักษณะนั้นอยู่ อีกทั้งสถานประกอบการทั้งที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และ นอกเขตกรุงเทพมหานคร ถ้าเป็นประเภทเดียวกันก็มีลักษณะเหมือน ๆ กัน กล่าวคือ สถานประกอบการไม่ว่าจะเป็นประเภทสถานพยาบาล ประเภทสถาบันการเงิน ประเภทไปรษณีย์โทรเลข และ ประเภทร้านสรรพสินค้า ที่อยู่ในเขตกรุงเทพและนอกเขตกรุงเทพมหานคร ถ้ามีขนาดเท่ากันก็จะเหมือน ๆ กัน ไม่ค่อยมีความแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ธนาคาร ซึ่งเป็นสถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน จะตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือนอกเขตกรุงเทพมหานคร ก็ไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น หัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และ สถานประกอบการที่มีที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และ ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (2530 : 40) ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นของหัวหน้างานที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอาชีวศึกษา ว่าควรมีคุณลักษณะดังนี้ (1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัว เน้นมากที่สุด เรื่องของความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ (2) ด้านพื้นฐานความรู้ ควรมีความรู้พื้นฐานที่ดี ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน โดยเฉพาะ สาขาพลศึกษา ควรมีความรู้ภาษาอังกฤษ (3) ด้านทักษะวิชาชีพ ควรใช้เครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นในสาขาวิชาของตนเองได้ถูกต้อง และมีทักษะเพียงพอ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสารต่าง ๆ และสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ บุญควินนท์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ

วิจัย เรื่องความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย อาชีวศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี ทั้ง 31 แห่ง มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ เจตคติ และทักษะการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ มานพ ทองใบ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านกิจนิสัยในการทำงานของนักศึกษา คือ ความขยัน ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความสนใจในวิชาชีพ และความอดทน ด้านการประเมินผล การฝึกงานของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่าหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและนอกเขตกรุงเทพมหานครต่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สถานศึกษาควรจัดให้มีศูนย์ภาษาต่างประเทศ และเพิ่มจำนวนอาจารย์สอนทางด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งควรเป็นเจ้าของภาษา และควรจัดให้มีการปฏิบัติกลุ่มย่อยให้มากขึ้น
2. สถานศึกษา ควรเพิ่มจำนวนห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ และ INTERNET เพื่อให้ นักศึกษาได้พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และอุปกรณ์สำนักงาน ควรจัดให้มีการพูดคุยกับผู้ มีประสบการณ์ซึ่งเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
3. ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ควรจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา เป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง รู้จักแก้ปัญหา มีมนุษยสัมพันธ์ มีความภาคภูมิใจ มีความรักในงานที่ทำ และมีความผูกพันในการทำงาน ร่วมกันเป็นหมู่คณะ
4. ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ควรให้การอบรมหรือจัดกิจกรรมเพื่อ ปลูกฝังคุณลักษณะในด้าน ความซื่อสัตย์ คุณธรรมจริยธรรม เช่น การพัฒนาจิตใจให้มีความสุขและมีความกระตือรือร้น การมีความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำ
5. ผู้บริหาร ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการสัมมนา อบรม ครู อาจารย์ ให้มีความคิดที่ทันสมัย ติดตามความก้าวหน้าทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและตรงกับสภาพจริง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของ ครู อาจารย์ ที่ทำการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมอาชีวศึกษา (2532ข). ทางก้าวหน้าในงานและชีวิต. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.
- กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2536). โลกกว้างทางอาชีวะ. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2538). คุณลักษณะส่วนตัวที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพมหานคร : กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2540). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2542ก). คู่มือการจัดหลักสูตรกรมอาชีวศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศาสนา.
- _____. (2542ข). คู่มือบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์.
- _____. (2546ก). การเรียนการสอนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2546ข). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546. หน่วยศึกษานิเทศ. อุดลำนเา.
- _____. (2543). รายงานการศึกษาสภาพการจัดอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา
- _____. (2544). รายงานการศึกษาสภาพการจัดอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541). สรุปการบรรยายเรื่องมุมมองของผู้จัดการบริษัทเดมเลอร์ไครส์เลอร์ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. เชียงใหม่ : ศูนย์นิเทศอาชีวภาคเหนือ.
- _____. (2543). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2543 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- โกวิทย์ วรพัฒน์. (2529). อาชีวศึกษา-ทางที่มองเห็น. วารสารอาชีวศึกษา. 2(23) : 21
- ขจรศักดิ์ สีเสน. (2544, มกราคม). การแก้ปัญหาด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์. วารสารวิชาการ. 4(1) : 14-19.

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน. (2539). *คู่มือการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ไปสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพันธุ์ตั้ง.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ : ร่วมด้วยช่วยกันเพื่อเด็กไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *สำนักงานแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- คทายุทธ์ มิตรสูงเนิน. (2542). *วิสัยทัศน์ครูยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนามนุษย์*. เอกสารประกอบการประชุมโครงการประชุม : การกำหนดคุณลักษณะและมาตรฐานอาชีพ. นครราชสีมา : ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ค้วน ขาวหนู. (ม.ป.ป.) *เทคนิคการสอนและการวัดผลสุศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- จรรยา ชูลาก. (2543). *แผนงาน/โครงการและกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมองค์การวิชาชีพในอนาคต แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จาตุรนต์ ฉายแสง. (2548). *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา สรุปนโยบายท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- จินตนา บุญบงการ. (2535, มิถุนายน). *สรุปผลการวิจัยลักษณะผู้ประกอบการอาชีพทำเรือ*. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 33.
- ชนะ กสิการ. (2530). *คุณลักษณะพิเศษของหลักสูตรอาชีวะและเทคนิคการศึกษา*.
- _____. (2530). *หลักการและรูปแบบการอาชีวะและเทคนิคศึกษา.วารสารครุศาสตร์เทคโนโลยี*
- ดารารัตน์ มีสีมอ. (2545). *คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของผู้บริหารสถานประกอบการ ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ติน ปรัชญาพฤทธ์. (2540). *เอกสารการเสนอชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การหน่วยที่ 1-7 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองพล บุญอึ้ง. (2539, กุมภาพันธ์-มีนาคม). *จากนโยบายรัฐบาลถึงการปฏิรูปการศึกษา ข้าราชการครู ปีที่ 16 ฉบับที่ 33 : 20-21*.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2542). *กลยุทธ์ความสำเร็จในการบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ธรรมรส โชติบุญขร. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. สาขาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : นนทบุรี.
- ธาดา จิยพันธ์. (2543). *ศึกษาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาช่างกลโรงงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามความต้องการของสถานประกอบการ ในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- ธีรภัทร์ ไชยสัตย์. (2542). *ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหการดำเนินงานการส่งนักศึกษาออกฝึกงานของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2540). *การประชาสัมพันธ์โรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูโรกราฟฟิกส์ (88) จำกัด.
- นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์. (2544, สิงหาคม). *การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ในยุคปฏิรูปการศึกษา*. วารสารวิชาการ. 4 (8) : 22-28.
- นวลผจง รังสิกรพุม. (2541). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์และกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในทัศนของผู้ประกอบการ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 10*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ สุขไชยะ. (2543). *คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมตามลำดับความต้องการของสถานประกอบการในเขตการศึกษา 2*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- บวรจ ชูสกุลชาติ. (2530). *คนอย่างไรที่นายจ้างต้องการ*. กรุงเทพฯ : พิมพ์พรรณการพิมพ์.
- _____. (2533). *การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคกับการพัฒนาคุณภาพของการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2537). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมเครื่องมือสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4: กรุงเทพฯ : B & B Publishing.
- บุญเทียม เจริญยิ่ง. (2535). *ยุทธศาสตร์เชิงรุกของกรมอาชีวศึกษาใน แผน 7*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา. อัดสำเนา.

- บุญเจือ ช่างต่อ. (2540). *คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจตามความต้องการของสถานประกอบการ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- บุญมี กองธรรม. (2539). *การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานประกอบการและผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยกลุ่มภาคใต้ กรณีศึกษาเฉพาะศูนย์บริการรถยนต์*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(บริหารอาชีวศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อัดสำเนา.
- บุศรินทร์ ปัทมาคม. (2537). *แนวนโยบายอาชีวศึกษากับภาวะการณ์ของประเทศไทย : ศูนย์การศึกษา ปีที่ 20 ฉบับที่ 34 (กรกฎาคม-กันยายน) : 34*.
- ประพันธ์ จุมคำมูล. (2544, มกราคม). *ครูภาษาอังกฤษตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. วารสารวิชาการ. 4(1) : 52-59.
- ประมวล เสนาฤทธิ์. (2530). *เมื่อนายจ้างเปิดใจมีอะไรให้คิดบ้าง คนอย่างไรที่นายจ้างต้องการ*. กรุงเทพฯ : บรรณการพิมพ์.
- ประชาคม จัทรชิต. (2535). *การศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานและคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ที่สถานประกอบการในจังหวัดปัตตานีพึงประสงค์. : วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี*. อัดสำเนา.
- ปิยดา ดิลกปรีชากุล. (2535). *การศึกษาความต้องการกำลังคนด้านช่างเทคนิคของโรงงานอุตสาหกรรม*. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
- _____. (2535). *ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
- แผนพัฒนาโรงเรียน. (2545). *ธรรมนูญโรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา*. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา.
- พงศ์ หวดาล. (2531). *การวางแผนการสอนอุตสาหกรรมศึกษาเชิงระบบ เอกสารประกอบการสอน*. กรุงเทพฯ : สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. (2531). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- พรเพ็ญ จักษ์ตรึงมล. (2526). *ความต้องการและวิธีการแสวงหาบุคคลในอุตสาหกรรมโรงแรมของ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ภาควิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.*
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ่อนแกรมมีจำกัด.*
- พระมหาอดิสร ธีรสิโล. (2540). *คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *วิธีการทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- พิมพร ฉายอรุณ. (2545). *ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 แผนกวิชาพาณิชยการวิทยาลัย อาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัด เพชรบุรี. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- พีระพงษ์ คำบอนพิทักษ์. (2542). *ความคิดเห็นและความต้องการที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษา โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลประจำการ (กศ. บป.) คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุดรธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2524). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์จำกัด.*
- เพราพรรณ เปลียนภู. (2540). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.*
- ภาวณา ไชยสมบุญ. (2533). *ความคาดหวังของผู้ประกอบการและผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชยศิลป์ แผนกวิชาศิลปประยุกต์ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- มะเดื่อ เสมา. (2534). *แนวทางในการประกอบอาชีพ : ข้อคิดเห็นในการมีงานทำ. วารสารแนะแนว. 25(133) : 55.*
- มยุรี ชัยสวัสดิ์. (2538). *คุณลักษณะของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของผู้บริหารและครู-อาจารย์วิทยาลัย อาชีวศึกษา และสถานประกอบการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.*

- มานพ ทองใบ และคนอื่นๆ. (2534). *ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกงาน ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี*. ราชบุรี : ม.ป.ท.
- มารศรี สุธานี. (2540). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์. กศ.ด. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนนา.*
- เมธี ปิณฑนันทน์. (2533). *การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- _____. (2533). *การบริหารการอาชีพศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- มังกร หิริรักษ์. (2536). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ประเภทช่างอุตสาหกรรมที่สถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการต้องการ*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหาร อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง. อุดลำนนา.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2541). *มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โครงการแผนแม่บทการพัฒนากำลังคนของประเทศไทยในช่วงปี 2540-2549 กรอบความคิด*. กรุงเทพฯ : อุดลำนนา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู (พิมพ์ครั้งที่3)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอ เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- เย็น ภู่วรรณ. (2542). *การพัฒนารากฐานด้านไอทีในองค์กร*. SchoolNet. แหล่งที่มา : http://web.ku.ac.th/schoolnet/snet1/network/dep_it.html. 10 สิงหาคม 2542.
- เยาวนุช แสงยนต์. (2525). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีงานทำในทัศนะของนายจ้างและผู้หางานทำศึกษา เฉพาะกรณีผู้จบการฝึกเตรียมเข้าทำงานจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน วิทยานิพนธ์ สด.ม. (สังคมศาสตร์)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อุดลำนนา.
- รวีวรรณ ชินตระกูล. (2535). *ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อุดลำนนา.
- รวีวัตร์ สิริภูบาล. (2544, มกราคม). *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา : ปัจจัยพัฒนาการศึกษา สังคม และเศรษฐกิจ*. วารสารวิชาการ. 4(1) : 42-48.
- รัชนี ลาขโรจน์. (2527). *คหกรรมศาสตร์ทั่วไป เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ : สำนักอักษรเจริญทัศน์.
- ราณี อมรินทร์รัตน์. (2542, กรกฎาคม-สิงหาคม). *การพัฒนานุเคราะห์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. วารสาร ศรีปทุม. 2(1) : 44-52.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- วรพักตร์ ภูพันธ์ศรี และคนอื่นๆ. (2530). จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่6.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประชาชน.
- วรรัตน์ เชี่ยวไพรี. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วารินทร์ ประทุมถิ่น.(2540). การประเมินโครงการฝึกงานนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างบริษัท ซี. พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด. กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหาร อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- วิชัย ต้นศิริ. (2539). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช กมุทมาศ. (2528). รูปแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการพัฒนา อาชีวอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2544, กันยายน). โครงการ : กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วารสารวิชาการ. 4(9) : 8-11.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2532). กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- วิมล อุณเอกกลาง. (2534). คุณภาพ ภาพรวมแห่งมนุษยชาติ. เพิ่มผลผลิต. 30 (มีนาคม-เมษายน 2534) :30-31.
- วิเชียร ภูสุวรรณ. (2544, กันยายน). การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารวิชาการ. 4(9) : 25-27.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2538). ความหมายต่างๆของวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. (2547). ปรัชญาอาชีวและเทคนิคศึกษา . คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- เสนอ จันทรพิชัย. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของครูฝึกในสถานประกอบการศูนย์บริการรถยนต์ ที่มีต่อสมรรถภาพด้านการฝึกงานของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ. อัดสำเนา.
- สมใจ ลักษณะ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความมุ่งมั่นของอาจารย์ในการส่งเสริมการพัฒนา ทางจริยธรรมของนักศึกษา ในสถาบันราชภัฏส่วนกลาง.กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. อัดสำเนา.
- _____. (2542). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมพร สุทัศน์ย์. (2541). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมชาติ กิจยรรยง. (2536). *สร้างบริการสร้างความประทับใจ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- สมชาย ศิริทอง. (2545. ธันวาคม). *การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โดยใช้กิจกรรม Walk Rally*. 5(12) : 39-42.
- สมชาย หิรัญภิตติ (2542). *การบริหารธุรกิจขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ : บริษัทวีรฟิล์ม และโซเท็กซ์ .
- สมศักดิ์ เลหากิจ. (2540). *การศึกษาคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของธนาคารในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2532). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สวัสดี ประทุมราช. (2529). *การศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรการฝึกหัดครูกับหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ. 2521*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สวัสดี สุวรรณอักษร. (2532). *ความสำคัญของลักษณะที่พึงประสงค์*. วารสารแนะแนว. ปีที่ 23 ฉบับที่ 120.
- ลัมพันธ์ บัวทอง. (2546). *การประเมินการดำเนินงานฝึกของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยชุมชนศรีสวัสดิ์ ในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การ วิจัยการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สุรพล เพิ่มผล. (2532). *ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาคณะ วิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- สุโข มีอินทร์เกิด. (2530). *แนวทางการปฏิบัติงานและแนวอาชีพ การจัดงาน. หน่วยศึกษานิเทศ กรมอาชีวศึกษา*.
- สุขุม นวลสกุล. (2543). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2533). *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษานอกระบบ*. นนทบุรี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2544). *การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา. (เอกสารประกอบการสอน)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุจิตา ก้องสมุทร. (2537). *คุณลักษณะของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ฝ่ายช่างบริหารการบินไทย จำกัด ต้องการ*. วิทยานิพนธ์ .คอ.ม.(บริหารอาชีวศึกษา).กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.

- สุชาดา ดิษบรรจง. (2540). การศึกษาสภาพการณ์ทำงาน ของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัย
อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. อัดสำเนา.
- สุปรีตา ลิวเฉลิมวงศ์. (2543). การศึกษาความต้องการของสถานประกอบการประเภทห้างสรรพสินค้าใน
เขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง(ปวส.) สาขาการตลาด. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. อัดสำเนา.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2542). พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุริยะ รูปหมอก. (2546, สิงหาคม). มารูจักกิจกรรมกันก่อนที่จะนำไปสอนเด็ก. วารสารวิชาการ. 6(8)
: 63-65.
- เสาวลักษณ์ เสริมศิลป์. (2543). คุณสมบัติผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในการคัดเลือกเข้า
ทำงานของสถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง : วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหาร
อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9
(พ.ศ. 2545-พ.ศ.2549). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สิทธิ์ สายหน้า. (2540). คุณลักษณะของครูที่ดี วารสารนิเทศ. ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. 2-4
- ศักดิ์ สุนทรเสถณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ศิริอร ชันธหัตถ์. (2536). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรภาพพัฒนา.
- อรทัย จันทรสถาพร. (2535). การศึกษารูปแบบการฝึกงานของนักเรียนประเภทวิชาคหกรรมโดยความ
ร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับสถานประกอบการ.
วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- อัสดา อินยาศรี. (2541). การประเมินโครงการฝึกงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)
วิชาเอกการจัดการทั่วไป ของสถาบันราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบน. ปริญญานิพนธ์ กศ. ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อานนท์ สินกุลธร. (2534). คนอย่างไรที่นายจ้างต้องการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์วรรณการพิมพ์.

- อาทิตย์ ประสาทแก้ว. (2540). *ความคิดเห็นของหัวหน้างานต่อการฝึกงานของนักศึกษาโรงเรียนปอ์เทคนิคลานนาเชียงใหม่*. ปรินุณยานิพนธ์ คม. (บริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- อาพิชาติ สุทธิโพธิ์. (2544). *ความพึงพอใจของหัวหน้าช่างที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียนฝึกงานสาขาวิชาช่างยนต์ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์. คอ.ม. (บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- อารมณณ์ ฉนวนจิตร และวัชรีย์ บุรณสิงห์. (2542). *จริยธรรมและภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อารีรัตน์ อุตสาหะวิริยะกุล. (2531). *คุณสมบัติของบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ. บัณฑิตทางบริหารธุรกิจที่องค์การ*. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2539). *คำบรรยายเรื่องยุทธศาสตร์เชิงคุณภาพในการขยายปริมาณการผลิตบุคลากร ในการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2539 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตีจอยมเทียน จังหวัดชลบุรี*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- อุลิต มงคลนาวิน. (2530). *คนอย่างไรที่นายจ้างต้องการ*. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา.
- อุทัย ภูมิพัฒน์. (2536). *รูปแบบของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ*. ม.ท.ป.
- Bloom, S.B. (1976). *Psychology Applied to Teaching*. Boston : Houghton Mifflin.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. New York : Harper and Row.
- Eisner, E.W. (1993,) "Reshaping assessment in education : Some criteria in search or practice." *Journal of Curriculum Studies*, 25(3) : 219-233.
- Hodgetts, Richard M (1993). *Modern Human Relations at Work*. America : The Dryden Press Harcorut Brace.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970, July) 'Determing Sample Size for Research Activity. ' *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3) : 607-610.
- Klos and Plunnecke. (2003.) *Human Capital Formation in Germany An Untapped Potential*. Cologne Institue for Bussiness Research. I W Cologne. 16 (3) : 39-44.
- Mason, Ralph E, Peter G, Haines. And Loraine T. (1981). *Furtado. Cooperative Occupational Educational Education*. Danville, New York. : the State Printers, Publishers, Inc.

- Ondige, Samson Rosana. (1998, September). " *Student Attitudes, Values and Beliefs Towards Vocational Training in Kenya : A Case Study of Four Youth Polytechnics in Gusii,* " Dissertation Abstracts International. 59(3) : 681.
- Schultz, C.F. (1997). *An Ethnography of German Apprenticeship ; Situated Learning Technics and Community in a High-technology Firm.* Dissertation Abstracts, the University of New Mexico.
- Smith, Clifton L. (1993) *Initial Analysis of youth Apprenticeship Programs in Georgia.* The University of Georgia.
- UNESCO .(1998, September). " Vocational Education and Training in Europe, on the Threshold of the 21 Century : Internationalization of economic Activity and tourism : Vocational Training Responds to the New Need of the Tourism Sector". European Symposium on Vocational Education and Training. Crete ,Greece. 23 -26.

ภาคผนวก

ที่ ศร 0519.12/ 5708

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนากรมสุทธาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชาย แผลงศร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา” โดยมี อาจารย์ณรงค์ สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายพงษ์ชัย ศิลปอาชา นักวิชาการภาษา 7 ว. กลุ่มวิจัยและพัฒนา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นายสมชาย แผลงศร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2158158, 02-2156235

ที่ ศธ 0519.12/ร.๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะคณบดีบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชาย แผลงศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา” โดยมี อาจารย์มารศรี สุรานิติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายจักรพันธ์ พงษ์เกตุ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมชาย แผลงศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2158158, 02-2156235

ที่ ศธ 0519.12/5710

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพพาณิชย์การ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชาย แผลงศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา” โดยมี อาจารย์มาร์ศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์เอกพงศ์ วรรณผล แผนกวิจัยการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมชาย แผลงศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2158158, 02-2156235

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศร 0519.12/๖๖/1

วันที่ ๔ สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสมชาย แผลงศร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาศว์แสงศักดิ์ อาจารย์สมชาย แสงจิตพันธ์ และ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมชาย แผลงศร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาศว์แสงศักดิ์ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/5780

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการกองบริหาร**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชาย แผลงสร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ท่าน ตอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพิเศษการเจ้าพระยา ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมชาย แผลงสร ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2158158, 02-2156235

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สมชาย แสงจิตพันธุ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์จักรพันธ์ พงษ์เมตตา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. นายพงษ์ชัย ศิลปอาชา	นักวิชาการภาษี 7ว. กลุ่มวิจัยและพัฒนา
กรมศุลกากร
6. อาจารย์เอกพงษ์ วรผล	เทคนิคกรุงเทพพาณิชย์การ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา

คำชี้แจง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา ใน 4 ด้านได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักศึกษาฝึกงานมีคุณลักษณะตามความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบคำถามตามความเป็นจริง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานต่อไป

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

แบบสอบถามส่วนที่ 1 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของสถานประกอบการ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ประเภทสถานประกอบการ

- () สถานประกอบการประเภทสถานพยาบาล
- () สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน
- () สถานประกอบการประเภทไปรษณีย์โทรเลข
- () สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า

2. ขนาดสถานประกอบการ

- () ขนาดเล็ก
- () ขนาดกลาง
- () ขนาดใหญ่

3. ที่ตั้งของสถานประกอบการ

() ในเขตกรุงเทพมหานคร

() นอกเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่านว่ารายการในข้อนั้นตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่เพียงใด โดยให้ระดับน้ำหนัก

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	คุณลักษณะด้านทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ					
1	มีทักษะในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ					
2	สามารถใช้เครื่องมือ-อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย					
3	ชำนาญในงานที่ทำจนเป็นตัวอย่างได้					
4	สามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม					
5	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					
6	มีความประณีต เรียบร้อยในการปฏิบัติงาน					
7	มีทักษะในด้านการใช้อุปกรณ์สำนักงาน					
8	ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว และถูกต้อง					
9	สามารถเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว					
10	มีทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือ					
11	สามารถดัดแปลงเทคนิควิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม					
	คุณลักษณะด้านวิชาการ					
1	มีความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาเกี่ยวกับการฝึกงาน					
2	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม					

ข้อ ที่	ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3	ติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง					
4	สามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเสมอ					
5	สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร					
6	สามารถในการนำความรู้ทางทฤษฎีไปใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงาน					
7	สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำมาใช้ในการปฏิบัติได้					
8	มีความรู้ทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำมาประยุกต์ใช้ กับการทำงาน					
9	สอนหรือแนะนำการทำงานให้กับเพื่อนร่วมงานได้					
10	มีความสนใจใฝ่รู้ในงานของสถานประกอบการ					
11	สามารถเรียนรู้และจัดระบบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่าง เหมาะสม					
	คุณลักษณะด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ					
1	มีความพร้อมในการทำงานพิเศษหรือทำงานล่วงเวลาเมื่อมี ความจำเป็น					
2	มีความตั้งใจในการเสนอความคิดและเหตุผลที่เป็นประโยชน์ ต่องาน					
3	กระตือรือร้นให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานตลอดเวลา					
4	มีความยินดีปฏิบัติงานแทนเพื่อนที่มีภารกิจอื่น					
5	มีความตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง					
6	ไม่ใช้หน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น					
7	ตรงต่อเวลาและสม่ำเสมอในการทำงาน					
8	มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
9	ให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการปฏิบัติงานเป็น อย่างดี					
10	เสียสละกำลังกายและแรงใจเพื่องานอย่างแท้จริง					
11	ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอย่างเคร่งครัด					

ข้อ ที่	ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย					
	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์					
1	มีการแต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ					
2	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดี					
3	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
4	มีความมั่นคงในการควบคุมอารมณ์					
5	มีมารยาทที่เหมาะสมและเข้ากับผู้อื่นได้ดี					
6	ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ					
7	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น					
8	ให้ความร่วมมือและเต็มใจทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					
9	มีความสุข ควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี					
10	ยอมรับฟังคำแนะนำตักเตือนของผู้อื่นได้เมื่อทำงานบกพร่อง					
11	เอื้ออาทร และจริงจังต่อเพื่อนร่วมงาน					
12	สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม					
13	มีความจริงใจในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องโดยใช้กิริยา วาจาที่เหมาะสม					

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายสมชาย แผลงศร
วันเดือนปีเกิด	วันจันทร์ 30 กรกฎาคม 2499
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3 / 1620 ซอย พหลโยธิน 52 ถนน พหลโยธิน เขต สายไหม กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทคนิคพัฒนิกการเจ้าพระยา เลขที่ 34 ถนนเพชรบุรี เขตราษฎร์ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519	สำเร็จตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาจากวิทยาลัยครู หมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2522	สำเร็จตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) จากวิทยาลัย พลศึกษาจังหวัดอ่างทอง อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
พ.ศ. 2527	สำเร็จตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	สำเร็จตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร